

ह्याच नितीस पुण्याचे सरहवालदार रावो मास्कर यास समाजीराजानीच लिहिलें आहे ले. ४०० पुणे होनप देशवडि दस्तऐवजि ह्या पटीचा 'साल गुदस्ता सन समस (म्ह शक १५९६ इ १६७४) हुजरातीहून नख्तपणी गांवगना कुलफरणावरि घातली (पैकी) कयांत भावळावर १२०० होन घातली ' असा मजकूर श १५९७ च्या पत्रान आला आहे (शि च सा स २ ले ११२ पहा), शि च सा स १ मध्ये तर शिरवल परगण्यांतील मुमारे ५० गांवावर व सुद्ध देशमुख देशकुलकर्णी व गांवकुलकर्णी व गांवपाणील ह्याच ही पंगे किती किती आकारला त्याचा ' मिरासपणीचा सिस्त जानता'च विसृतपणें आला आहे (ले ५५, ५६). सांगश, अशी ही सिंहासन पटी किंवा मिरासपणी शिवाजीन वतनदार मडळीवर राज्याभिवेकाचे वेटीं आकारली होती व त्यांतील ही हुकेरी परगण्याचे देशमुख-देशपांड्यांवरील आकारणी होय ह्या आकारणीचें प्रमाण काय हें येथें सांगावयास पाहिजे पण तें प्रस्तुत सांगण्यास पुरेशी मिद्धता नाहीं कारण, आकारणीन्माणें उत्तनाचे आकडे मिळाले पाहिजेत शिवाजीचा वतनदार मडळीवर रोप होता हें अन्यत्र प्रसिद्धच आहे व त्याशी ही पंगीची बाय जुळतीच आहे.

* ह्या सिंहासन पटीचा उल्लेख इतिहास-साधनग्रंथांत इ स १९१४ सालींच प्रथम प्रकाशित झाला व त्यानंतर इ १९२६, १९३० (मर्शल टोन ग्रंथ) १९३७ मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या ग्रंथातून तो उल्लेख येत राहिला आहे ह्यापैकी एका ग्रंथांत तर ' शिवाजी शकावली ' स्वतंत्र दऊन त्यात ह्या पटीचा स्पष्ट निर्देश पुरवणींत केला आहे ' शकक्रंतां शिवाजी ' ह्या रा व सरदेसाई यांच्या ग्रंथात वा सर जडुनाथ सरकार यांच्या मराठी ग्रंथांत ह्या बाबीचा उल्लेख येण्याचें राहिलें आहे असें वाटतें म्ह-
आला नाहीं

• राजशक—अर्वाचीन इतिहासप्रभु शिवाजी राजा ह्यांनी स्वराज्यसंस्थापना केली म्हणजे राज्याभिवेक स्वतः करवून घेऊन छत्रपति म्हणवून त्या दिवसापासून ' राज्याभिवेक शक ' चालू केला ह्याचा इतका दुसरी समरणीय व स्फूर्तिप्रद चांगली गोष्ट नाहीं असें असतां, ह्या राजशाकासंस्थापनें बऱ्याच इतिहासज्ञ व विद्वान् म्हण विनाश्या मडळीकडून भल्यान विपरीत कल्पना पुन पुन प्रकट होत असल्याचें दिसून येतें कोणी आधार देऊन ती आपली कल्पना मांडना तर कोणी आधार प्रत्यक्ष न दाखवितां पण तेंच म्हणणें आपल्या ग्रंथांत प्रकाशित करताना हें म्हणणें व त्याचा आधार ह्यांची चर्चा आधीं करण्यापेक्षां स्वतः राजशाकामयधींची वास्तव स्थिति काय होती हें, इतिहासांतिल तो शक असलेल्या व नसलेल्या प्रत्यक्ष उदाहरणांवरून म्हणजे मूळ पत्राधारेंच लक्षांत घेतलें असतां सत्य ज्ञान होण्याच्या दृष्टीनें त्याचा उपयोग अधिक होईल व तेंच येथें इष्ट आहे नहून विपरीत वा चुकीच्या कल्पना ज्या आधारें ज्यांनीं मांडल्या त्यांच्या त्या आधारांसून त्यांनीं स्वीरून केलेला अर्थ मूलसिद्ध

नाहीं हे कट्ट्याने राजशाहाविषयीची मुद्यांत वस्तुस्थिति काय होती त्याचे ज्ञान होण्याचे शिष्टाचार राहिल म्हणून तेच प्रथम बोटक्यांत लक्षांत घेऊ

राज्याभिवेक शकाचे सक्षिप्त नाव 'राजशक' हे आहे श १८३४ इतिवृत्त पृ २१९ पर 'करवीरकर यशावर्ती' छापली आहे तीत आणि धडकले यादीत (श १८३५ इ वृ पृ ३७८ कलम ४ मध्ये ' राजशक ' असा निर्देश राज्याभिवेक शकाकरता आला आहे शेडगावकर चरित्त शिवराज्याभिवेकापासून तो महाराष्ट्रसाम्राज्य समानीपर्यंतचे सर्व घृत देताना जेथे म्हणून कालनिर्देश करण्याचा प्रसंग आला तेथे बहुधा प्रत्येक स्थली 'राज्याभिवेकाचा निर्देश 'राजशक' ह्या नावानेच केला आहे. असा हा 'राजशक' प्रत्यक्ष कागदोपत्री येतो तेव्हा 'स्वस्ति श्रीराज्याभिवेक शक' अमूर्त म्हणून आंकडा देऊन पुढे सयत्सरनांश, महिना, मिति, वार, अशा प्रकारे यावयाचा पण तो शक, नाही विशिष्ट प्रकारच्या पत्रावरच यावयाची रीति आहे इतिहासमालीन कोण-याहि पत्रावर तो यावयाचा, असा प्रकार नाही स्वतः शिवाजी राजांनीच हा शक आपल्या राजवटीत वापरला नाही अशी कांही पत्रे आहेत श १५९६ पयेर्वात (श १३) हा शक मुरू झाला त्यानंतर त्याच वर्षाच्या माघात मुभे प्रमान मलीच्या मुभेदाराला, ' तो हयशाला कितुर झाल्याचा सशय येऊन ' माझण म्हणून कोण मुलाहिजा करतो ' (तुम्हांस) मरा नविजा (शिक्षा) पावेल " असा योग्य धाक दिला आहे त्या पत्रात मुद्दुर सनच आहे राजशक नाही (पहा स ८ ले ११ व बाबदादसर माग १, ले १९), पुढल्या म्ह श १५९७ ह्या वर्षाची ५ विनाराजशकाची पत्रे समथ मीयदापाची पत्रे भा १ ले १३. मि च सा सर २ ले २७५ ले २७८

आक्षेप असा की, ' हा शक १०४ वर्षे चालला, पुढे हुकूम काढून बंद वेला गेला.' म्हणजे शक परिमाणेने हा १६९९ पर्यंत किंवा इ. स. १७७७ पर्यंतच हा राजशक चालला अर्थात् राजशक १०४ च्या अलिकडील उदाहरणे पाहण्याचे कारण नाही, पुढील कालची पहाण्याची. ' धर्म ' मानितात (वर्ष २ इ १९०४) पृ ७०७ वर करवीर छत्रपतींनी दिलेल्या सनदा छापल्या आहेत त्यात ' राजशक १०६ ' ची सूर्यग्रहण-प्रसंगाने तारले तर्फेमधील मालवे हा गाव दान दिल्याची सनद आली आहे. व ती नकल असली तरी समकालीन नकल असून प्रमाण व विश्वमनीय ठरण्यास लागण्याच्या लक्षणांनी युक्त आहे. हापेक्षा सानारकर छत्रपतींच्या सनदा लक्षांत घेणे एका अर्थी अधिक इष्ट ऐ पत्रव्यवहार-द्वितीय आनुत्ती, संपादक रा. घ. गो. स. सारदेसाई, ह्या ग्रंथात ले. २९८ ही सनद ' राजशक ११९ ' ची आली आहे. ह्याच ग्रंथात ले. ३२० हे पत्र ' राजशक १२१ ' चे असून ते स्वतः नाना फडणवीस यांचा दुसऱ्या शाहू छत्रपतींनीच, सवाई माधवराव बारल्यामुळे पुढील ध्यवरधेयद्वल लिहिलेले आहे. आठव्हे घ. इ. ले. ८३ हे राजशक १३४ चे पत्र आहे. अशा पुढल्या पुढल्या राजशक असलेल्या सनदा रितीने सर्व घेथे देऊन जाणा अद्विण्याचे कारण नाही. कारण, तशा सनदा पुष्कळच आहेत. म्हणून छत्र प्रतापसिंहमहाराज कार्यास जाईपर्यंतच्या (इ. १८३९) सनदा राजशकाच्या होत होत्या हे जरी एकाच उदाहरणाने दामविले तरी प्रष्टून पुढे होईल तशी सनद राजशक १५६ ' मधील मंडळ्याच्या १८३७ च्या इतिवृत्तात पृ २२७ वर प्रकाशित झाली आहे.

सारांश, राज्याभिषेक शक १ पासून तो राज्याभिषेक शक १५६ पर्यंत म्हणजे इ. १६७४ पासून तो इ. १८९९ पर्यंत ' राजशक ' अखंड चालू होता हे साधार म्हणता येते.

आता हा ' राजशक ' महाराष्ट्राचे स्वराज्य चालू होतें तोपर्यंत असंड चालू असता त्याविरुद्ध म्हणजे तो बंद वेला, असा आक्षेप, ज्या आधाराने केला त्याचा आणि राजशक कोणत्या घरावर मुख्यतः बारावाचा त्या दिवशीच्या नियमाचा, विचार करावयाचा.

त्यांतहि आक्षेपासंबंधानेच आधी विचार करणे घेणे कारण, जर ऐ० कान्ठोनील एसाया साधनीभूत वाक्यान्वये किंवा कलमावहन हे विधान केले असेल तर, प्रत्यक्ष इतिहास काळातील राजशकांची पत्रे प्रसिद्ध असणे आणि तोच शक बंद केला गेला असे विधान करविणारा आधारहि इतिहासमालातीलच असणे ह्या परस्परविरुद्ध गोष्टींचा मेळ घालणे हे सहजच एक कीर्त होय. म्हणून ते प्रथम विचारांत घेतले पाहिजे

हा शकासंबंधाने ' हा शक १०४ वर्षे चालला. इ. स. १७७७ त दुसरा शाहू गादीवर आला त्या प्रसंगी सत्ताराथम भागू व भानाफडणीस यांना तो गैरमोयीचा

वाटला आणि त्यांनी हुकूम काढून तो बंद केला (धडफळे यादी) ' असें विधान ' केलें आहे. असेंच ' शेवटी तर राजशक्ती नानाफडणिसानें बंद केलेला दिसतो ' ह्या प्रकारानें (म्हणजे येथें एका नांव नाही) अन्यत्र ' केलेलें आहे. ह्या विधानाचा आधार ' धडफळे ' यादी हा बर दिलाच आहे. ह्या यादीचा लेखक चिंतामण लक्ष्मण धडफळे. ह्या ' यादी ' प्रमाणें स ६ पृ १ ते १२८ व पुढे दमर भा ३ पृ १०३ ते १११ मधील ' स्मरणें ' ही ह्यानेच लिहिल्याची समजून आहे प्रस्तुत ' धडफळे यादी ' मंडळाच्या १८३५ ज्या इतिवृत्तांत पृ. ३७५-३९९वर आली असून त्यांतील पृ. ३७८ वरील एका कलमान " दुसऱ्या या शाहूच्या राजकारकीर्दी (च्या काळात) त राजपत्रें होत नाहींत पंतप्रधान यांनी मना केली आहेत. राजशक १३४ ला हा शाहू बारला इ. " आलें आहे. याचा अर्थ हा राजशक ह्यापुढें कायमचा बंद केला इतका मुळांतच होत नाहीं. दुसरी गोष्ट ह्या यादींत आणखी अशा कितीतरी चुका आहेत. समाजीची कारकीर्द २ वर्षे कमीच सांगितली आहे; राजारामाची कारकीर्द संभाजी मेल्यावर सुरू असें म्हलें आणि कारकीर्दीचा प्रारंभ सांगतांना संभाजी मरण्याच्या आधींच एक वर्ष दिलें आहे, राज्याभिषेकाचीं वर्षे सांगतांना शकाचें नांव राजशक असें दिलें पण मृत्युक्ष राज्याभिषेक वर्णन व शकालेस केला तेथें शिवशक असेंच म्हलें आहे, शहाजी राजा मुरारजगदेवाबरोबर पुण्यास श. १५५५ मध्ये आला, योरले बाजीराव मृत्यु पावल्यानंतर बाळाजी बाजीराव यांस प्रधानकीची वखें मिळण्यास एक वर्ष लागलें, इ. इ. असा विपर्यय मजकूर ह्या यादींत आहे. हा असला मजकूर असलेली यादी ही स्वयंप्रमाण नसल्याने-नाहीं हें त्याच छत्रपतींच्या कारकीर्दीत ज्यांनी बंद केला असें म्हलें त्या नानाफडणिसानाच पाठविलेल्या राजशक असलेल्या पत्राच्या उदाहरणावरून सिद्ध आहे.-अन्यत्र आढळणाऱ्या विश्वसनीय आधारानें पडताळून पाहिल्याशिवाय त्यांतील एसादे वाक्य चिनपास उद्धृत करता येत नाहीं, व तसें इतर बाबतींत ह्या संशकारांनीं केलेहि आहे. मग हेंच वाक्य असें कां लक्ष्यांत घ्यावेसें त्यांना वाटलें ! असो त्याचा विचार करण्याचें येथें कारण नाही, तो वाचकांवर सोपविणें बरें. राज्याभिषेकाची वास्तव स्थिति कांय हेंच धोडक्यांत येथें आधारांसह पहावयाचें आहे.

राजशक नाहीं अशी जी वर केवळ शिवाजी कारकीर्दीपुरतीच उदाहरणें दिली ' ती व तशीच पुढल्या कारकीर्दीतीलहि पाहिल्यास त्या विषयाचा कांहीं नियम अदाजण्यास सहाय्य मिळेल शिवाजीच्या कारकीर्दीत जीं पत्रें ' परवानगी हुजूर ' ह्या पत्र-समाप्तीच्या शेवत्याची आहेत त्या पत्रावर सामान्यतः राजशक यावयाचा नाही.

१ श. व गो. स सरदेसाई ' शककर्ता शिवाजी ' पृ. १६३

२ विद्यानिधी सिद्धेश्वरशास्त्री चित्रावकृत मध्ययुगीन चरित्र कोश पृ ७६८ ' शाहू चरित्र '.

‘सामान्यत’चें पालुपद अशासाठीं जोडावयाचें कीं, हासाठीं १, २ अपवाद आहेत शिवाजीच्याच कारकीर्दीतील पुवराज सभाजींनीं जीं पत्रें पाठविलीं—वर सिंहासनपट्टी वरील विवेचनात अशा पत्रांचा निर्देश स्पष्ट आलाच आहे.—त्याहि पत्रांवर राजशक नाहीं मोरोपत पिंगळे पेशवे व अनाजी दत्तो सचीव हानींहि लिहिलेल्या पत्रांवर राजशक नाहीं अपवाद वगळून नाहीं शिवाजी राजांच्या राजवर्गीनीलच पण शिवाजीचीं नसलेलीं आणी राजशक असलेलीं अशीं पत्रें मोरोपत पांडितराव यांचीं आहेत गो ६ सा ले ३१, ३२, पहा सासपट्ट १८९८, १८९९ सालाचें तूर्त वर सांगितलेल्या नियमांवरानि दुसरा अस्तिपक्षी नियम असा सांगतां येईल की, छत्रपतींच्या पत्रांपैकीं फक्त राजसन्त जेवढी नेवढ्यावरच तो थावयाचा हाचहि अपवाद आहेत व त्यासह सर्व धारिक तपशील येथें देणें आज शक्य नाहीं

शिवकारकीर्दीनंतरहि पाहू गेल्यास हाच नियम अवलंबिलेला आहे शाहू आणि संभाजी ह्या दोघां छत्रपतींमध्ये जो तह झाला त्यावरहि ह्या राजशक नाहीं हा वाणेचा नह काव्ये स पत्रें यादीत ले ३४ मध्ये, ‘तहकरामदार’ ह्या अधीन पृ ४३, ४४ वर, राजवाडे स २० ले १८२ स २ पृ ६३ व शा रो पृ ८६ इतक्या ठिकाणीं आला आहे. पैकीं स २० मधील तहांत राजशक ३४ हा दिला आहे पण तो गणितदृष्ट्या जमन नाहीं शिवाय तो शाहू व शिवाजी—म्हणजे तारायार्द पुत्र—ह्यांमध्येच व श १६२९ म्ह. इ १७०८ मध्येच झाल्याचें आलें आहे. अधीन हें पुढे व पाहू नाहीं सारांश, शाहू व संभाजी ह्यांमधील सधिपत्रावरहि जेथें राजशक नाहीं तेथें छत्रपती व अधिसरसेल, वा सावतवाडीकर ह्यांपादिकांशीं झालेल्या करार नाम्यावर तर नाहींच नाहीं इत्यथ कीं, राज्याभिर्वेक शक्ताचा वापर हा असा विशिष्ट व मर्यादिता पत्रांवर पण असणें आणि विनतू चालू असे

शाहाजी—बाजी सलोखा—ह्या सडांत ज्या सातआठ नवीन घराण्यांचे शिवकालीन किंवा शिवपूर्वकालीन कागद प्रसिद्ध होत आहेत त्यांत राजकीय दृष्ट्या राजेघोरपडे देशमुख नांदगांव—तासगाव, हांजवडाल कागदास प्रमुख स्थान द्यावें लागेल हे घोरपडे व मुखोदकर घोरपडे एकाच घोरपडे घराण्यांतील होत, असें हें कागद देणारे आपल्या प्रस्तुतांत म्हणतात आणखी त्यांचें म्हणणें ले. ७३ वरून असें कीं, मुखोदकर प्रसिद्ध बाजी राजेघोरपडे व राजे शाहाजी भोसले ह्यांमध्ये परस्पर विनुष्ट वाटून उभयतांत जीं घांगलींच तेढ मागून राहिली होती तीं काहीं कमी होऊन, ह्या दोघी पराक्रमी सरदारांचा आपल्या ‘शाही स चांगला’ उपयोग व्हावा म्हणून मुहम्मद आदिलशाह यानें इ १६५२ च्या सुमारात दोघांकरून आपापल्या देशमुखपैकीं काहीं उपत्ताचीं अदलाबदल करवून सत्तेला पडविला ह्या दोघीं गोष्टी अगदीं नवीन आणि महत्त्वाच्या होत झाली सशय नाहीं पण त्या सर्वांशीं प्रमाण मानण्यान हास्यार्थीच व विश्वसनीय कागद प्रसिद्ध झाले पाहिजेत वशावळ दिली आहे ती

प्रयत्न पुरावा मिळून प्रमाण ठरणे प्राप्त आहे कारण, ज्या बाजी घोरपड्यांच्या मुलाचा व तोही धडील असलेल्या मुलाचा, तो, स्वराज्य शासने मिळाला म्हणून त्याचे वशा धर्मीतून नांव काढले असे म्हणावयाचे, तो नावजी हा स्वराज्य-शासने केव्हा मिळाला, तसेच, हा मुलाला बाजीने आपली पागिलकी व देशमुखी समाख्यास सांगितले असता ते त्याने ऐकिले नाही हेहि केव्हा, तेहि ठरविणे माग आहे कारण, शिवाजी राजाकडे सातान्याकडील प्रदेश जो हा घोरपड्यांकडे वतन म्हणून आहे तो बाजीराजे घोरपडे मृत्यु पावल्यानंतर आठनऊ वर्षांनी आला बाजी घोरपड्यांनी मुलाला सांगितले ते अर्थात् आपल्या मरणापूर्वी म्हणजे श १५८६ (इ १६६४) पूर्वी पण प्रस्तुत छापलेल्या कागदावरून (ले ७४) म्हणता येते की, सताजी घोरपडे यांनी म्हणजे नावजीच्या मुलाने वतन चालविण्यास मुतालीफ ठेविला होता, नावजीने नाही वतनाविषयीचे वृत्त कथन करणाऱ्याचा नावजी हा आज्ञा होय वृत्त-कथक बाजीराजे म्हणतो की, वतनावर मुतालीफ बापांने ठेवला होता हावरून, नावजी हा वतन चाल घेत होता, असे जर म्हटले तर ते अयुक्त ठरणार नाही म्हणजे नावजी हा वतन-वाडीवर बाजीराजे याच्या सांगण्याप्रमाणे आला नाही असे जे प्रस्तावात आले आहे, त्या न घेण्याचा काल कोणचा हे कळणे प्राप्त आहे. तसेच सातान्याकडील प्रांत स्वराज्यांत घेण्याचा काल वर दर्शित केलाच आहे ताहि लक्षांत घेऊन हा दोन्ही गोष्टी निश्चित होणे इष्ट शिवाय, वशावळीत नाव दाखल न करण्याचे कारण आलि-कडील असले तरी जुन्या वशावळीची प्रमाण व अस्सल प्रत उपलब्ध झाल्याशिवाय हा गोष्टीविषयी निर्णायक असे बोलता येणार नाही कारण दिलेल्या वशावळी, लेखांनुसार पाहता काही नावे नाहीत आणि वशावळीत जी दुसरी नावे आहेत, ती लेखांकांत नाहीत पहा मांडले घोरपडे शि च सा स ५ प्रकरण ४८ व प्रस्तुत सड ले ७४ घोरपड्यांच्या अ वर छापलेल्या वशावळीत व प्रस्तुत ले ७४ मधाल वशावळी मंडळीतहि भिन्नता दिसून येते नावजी किंवा नहुजी किंवा प्रतापराव याचा बाप, चुलता व आज्ञा हांच्या नांवात व पिढीतहि विनमेळ आहे असो तर ही घोरपडे यांची शाखा निश्चित आहे. पण निच्या इतिहासवृत्तासह ती अधि-स्थितीसनीय ठरण्यास कागद व तेहि मूळ कागद बाहेर वेणे अवश्य आहे, असे वागते

घोरपडे घराण्याच्या नव्या शाखेचा वशावळीचा दृष्टीने हा विचार झाला हा घराण्याच्या कागदांतील मुख्य महत्त्वाची बाब जी शहाजी-बाजी सलोळा याचा आता विचार करू. हा सलोळाचा कागद जो उमयतामधील शर्तनामा ले ७३ हा आला आहे त्याचीहि तत्कालीन प्रत मिळणे अवश्य आहे, हे प्रथम सांगणे इष्ट वागते प्रस्तावांत जरी तसे म्हटले असून तरी तेथेच आम्ही सराव दर्शित केला आहे आणि येथे त्याविषयी विशेष स्पष्टता अशी की, प्रस्तावांत सांगितलेल्या दोन्ही प्रती एक राजाराम घालीन व कोणते तर पेशवेकालीन आहे दुसरे, हा शर्तनाम्यावरील कालोळेचा

संनधानें प्रस्तावितच चूक म्हणून सुचविलें आहे व टॉपेंतहि तसा हुलासा केला आहे शर्तनाम्याची मूळ प्रत व शर्तनाम्याचा काल, ह्याविषयां विशेष लक्ष्य गोष्ट हीकी, बाजी घोरपड्यानें जी आपली त्रिणामल परगण्याची देशमुख शहाजीस देऊन शहाजीची कऱ्हाडचा देशमुखी-काही भाग-प्यावयाची ती बाजीस मिळाल्याचा आधार दर्शित होणें अवश्य आहे त्रिणामलच मूळ नांव तिरुवन्नामलय ह्या परगण्याचें उत्पन्न 'चक्र ह्या नाणेरुपात शर्तनाम्यात सांगितलें आहे तें युक्त आहे तसेंच शहाजी राजाकडील कऱ्हाड देशमुखीपैकी २२ गांव बाजीस देण्याबद्दल लिहिलें आहे तीहि देशमुखी सड १५ ले १, ३ पृ १४, १५ वर शहाजीकडे असल्याचें स्पष्ट दृष्ट आहे. तथापि त्रिणामल परगण्याची देशमुखी बाजी घोरपड्यास मिळाल्याचें मराठी इतिहासविषयक पुस्तकांत कोठें आढळत नाहीं ह्याच शर्तनाम्याबद्दल ती त्याजकडे असल्याचें गृहीत धरण्यास, हा शर्तनामा बरीलप्रमाणें तितका स्वयंपनाण दिसत नाही पण ह्या दोन्ही गोष्टी पूर्ण मान्य करण्यास अधिक आधाराची अपेक्षा बाळगणाऱ्या असल्या तरी महत्त्वाच्या व विचारानें घेण्याजोग्या आहेत हें निःसंशय होय व ह्या दृष्टीनें श्री बा बा राजे घोरपडे ह्यांचें अभिनंदन करणें इष्ट आहे.

घराण्याचे दृष्टीनें जागराचाद समतपेकी कानी तय्याचे देशमुख, हुकेरकर देशपांडे, पसरणीचे पाणील व हे नांदगावचे राजे घोरपडे देशमुख ह्या नवीन घराण्याप्रमाण ह्या सडांनील इतरहि घतनदार घराणीं आपापल्यापरिनें नवनवीन माहितीचा करभार महाराष्ट्रेतिहासदेवनेला प्रसिद्धपणें देत आहेत

परसाईपणाचें वतन-हें गावकीचें वतन असून काही ठरावानें मूळ धन्यासून पेंतां येई व तो ठराव सगला की परत धन्याकडे जाई हें बऱ्हादेश-सानदेश भाग-कडील आहे हें जोसपणाला जोडून आहे ह्या वतनाचें काम म्हणून 'जातक व सुतक व दही, दूध व पत्रावळी घाण्या' हें ले ५० मध्यें आलेलें दिसतें ही वतन-यात्र अगदीं नवीन व लक्ष्यांत घेण्याजोगी आहे.

ले ५ हा प्रसिद्ध पानसे घराण्याच्या इतिहासांत उपलब्ध आधारपेक्षां ५० वर्षे मागचा आधार देणारा आहे, हें टॉपेंत तेथें दर्शविलेंच आहे त्या लेखाकांतिल 'पिथुन' शब्दानें दर्शित केलेल्या अर्थाची अधिक स्पष्टता येथें करतां गिधवे आणि पानसे ह्यांत यजमान व उपाध्ये असा संबंध असून शिवाय आप्तसंबंधहि आहे व तो सांग तांना पिथुन शब्द योजिला आहे. स १८ पृ ८६ ले ५८ मध्यें 'गिधच्यांनी आपली कन्या पानसिपासी दिली होती मिजला दोन गांव सोनोरी व दिवे हे आदण दिले' असा मजकूर आला आहे. तेव्हां गिधवेगणसे यांत आप्तसंबंध व तो कसा हें पूर्ण स्पष्ट होत आहे. आतां, हा अर्थ पिथुन शब्दाचा कसा हा निराळा प्रश्न आहे.

ले ६ मधील लेख शकलेसन पद्धतीचा एक विशेष म्हणून मुळावस्तुच पुन
घेतला आहे ही शकलेसन-पद्धती तसच राज्याभिवेकशत-लेखापद्धतीताल काही
प्रकार पाहण्याजोगे आहेत स ६ पृ १२९ ले २ मधील सनदेत 'राज्याभिवेक' एव
ढेंच म्हणले आहे शक शब्द नाही हाच सनद इ ऐ वि वि अ ३७ पृ ३० वर
आणि चिन्हास घ० स माहिती पुस्तक १ पृ १७ येथे छापला आहे एरान
राजकायधुरधर तर दुसऱ्यात राजकायलेसन धुरधर असा करार आहे इतर योड
योडे फरफ आगेतर १८३६ इ वृ पृ १५० वर शक १७३० ह्यासच राज्या
भिवेकशक म्हणले आहे ह्यावरून अस्तल सनदेचा आवश्यकता किती व कां हे ध्यानी
येईल असो

ह्या सडात फरफच्या कोणकोणत्या लेखांमंत आल्या आहेत ते विषयसूचा
वरून करून घईल या सगळ्या पद्यांचें विवेचन येथें करणें प्रस्तुत अशक्य पण ज्या
विषयी काही लिहावयाचे हें आमी मचित केले तेवढ्यापुरतें लिहिणें प्राप्त आहे निम्नालु
'पेसालु' अनप याहाल पड' ह्या पद्या ले ७ मध्ये देशमुखांचे हफ सांगताना
आल्या आहेत 'निकाल व पेसालु - लु-ठ हा गावांतून जाणाऱ्या व येणाऱ्या विका
वस्तुवारीत कर आहे. निर्गमादाय नाम तु निकाल व 'पेसालु नाम दोपडौ मवेशादाय
ईरित ॥ १५० ॥ टाप (शि च प्रदीप पृ १७२ राजज्य कोश) ह्या दोन्ही
पद्यांचा उल्लेख इ वृ १८३८ पृ १६८ वर ५३ व्या ओवीत आला आहे. पण
तेथाल उल्लेखावरून काहीच अर्थ निष्पन्न होत नाही ह्या दोन्ही करांचा आकार म्हणजे
मवेशी दर गाणीस अर्धा अडका हा ह्या काग तप्याच्या दशमुखांना मिळावयाचा
असाच पौव वॉर्णिमेच्या दिवसापुरता तुलजापूरमणामयाल नावानेकरा धरिल 'अनप'
म्हणून कर असे ताहि ह्या देशमुखांची प्राप्ती असे ह्या 'अनप' घावीचा समावेश
'पूर्विया' सदराखाली इ वृ १८३२ पृ १३४-१३५ वर आग आहे. ह्याच पूर्विया
हा १८३४ च्या इ वृ त पृ ४१ वर जुजुया म्हणले आहे कीं काय न कळे कारण,
ह्या जुजुयाच्या पोर्णि अनूपचा निर्देश तेथें केला आहे त्या ओव्या अशा-आतां
जुजुया कैसी। नाना बाचांची साठवण ऐसी। ते सांगता शेणवयासा। सताप वाज
॥ १०० ॥ जात्रा बाजार मेर बोलावी। अनप तरी नाव जाणारी। टाकरा थडिया
एशिया नावी। बाचा देसा ॥ १०१ ॥ (जलप्रायमनूप स्यात्।) अनूप वरून अनप
शब्द आला असावा अनप म्ह जलोत्तारणाचा नावेवराल कर चवथा म्याहालपेड
पट्टा वृक्षसरया त विद्वद्भिदाया याहल तज्जरा ॥ २४० ॥ रा व्य म्याहल व पड हे
दाही शाड ह्या अर्थाच शब्द असून ह्याच नावानें साडासवधीची पण सांगितली
आहे. व तिचा अर्थ प्रस्तुत लेखात आषा चिंच व भोकर ह्या तान साडावरील फळें
देशमुखांना त्या वृक्षगर्जांतून मिळावयाची असो निहाल हा अर्चा शब्द व पड हा
हिंदी शब्द आहे.

१ शिराळकर निरम देसाई यांच्या कागदांवरून (ले २४-४२) (१) अकजल्लान श १५६७ (इ स १६४५) शिंगळे परगण्याचा मोकासदार होतो ही गोष्ट येथे प्रथमच नव्याने फळत आहे. तसेंच हा परगणा रामचंद्रपंडित अमात्य याचे साजगण्डे श १६१२ (इ १६९१) चे वेळी असून औरंगजेबाच्या धुमाकुळीमुळे ओसाड व नाकाद पडलेल्या हा परगण्यांताल शेतसारा दुर्नर्क द्यावा असे अमात्य देशमुखांना सांगत आहेत ही गोष्ट लक्ष्य आहे. ह्यागुळे हिंदुराव घोरपडे यांकडे व नंतर प्रतिनिधि व त्यानंतर उदाजी चव्हाण ह्यांचेकडे हा प्रात आला स ३ ले ४५३ पृ ४१९ वर ' मय महाराजांनी बाबा मन्ना याजईंढाल जिल्हा त्याजकडून काढून स्वान्या धरेंदे परतवून बंदोबस्त करण्यासाठी, राव प्रतिनिधीस जिल्हा सांगितला असे आले आहे. येथे हा गोष्ट लक्षांत घ्यावयाची की, हा वेळी श्रीनिवास परधराम हे प्रतिनिधी असून मुद्रा परधराम व्यवकांचाहि त्यांनी उपयोगाने आणिली आहे (ले ३१, ३२ पहा). ज्या पत्रावर अशी मुद्रा आहे त्या पत्राची समाप्ती ' परवानगी हुजूर ' या शब्दांची आहे अशा मुद्रा व शेर ह्यांचेसंबंधाने स्वतंत्रच लिहिण्याजोगे आहे सामान्यतः ही याच उत्तराचा न सारख्या शास्त्रार्थातील दिसते असो हा कागदांत ले ३५ मध्ये येसाजी भोसले ह्यांचे पत्र आले अद्युत तो शाहू छ०स काळा म्हणून सधोधीत आहे. हा येसाजी थोरले शिवाजी महाराज यांचे जुलत आज्ञे व मालोजी राजाचे सख्खे धाडटे मधु जे विजेजाराजे त्यांच्या वशातील त्यांच्यापासून पांचवा पुरुष (विठोजी-भागोजी रावजा-लक्ष्मोजी येसाजी) होय ह्याच येसाजीस विजेजी म्हणून मुलगा होता व ती धाकट्या राजा राम छ०नीं दत्तक घेऊन (धाकटे) शाहू आपासाहेब हे नांव ठविले अस्त आणसीहि कांहीं नवीन माहिती हा कागदांत आहे. विस्तारभयास्तव येथेच थावून पसर्णीच्या पात्रिलकीच्या कागदांतील कांहीं नवीन वृत्त पाहू.

पसर्णीकर पात्रलांच्या कागदांत नेताजी पालकर ह्यास हा गांव मुक्ता होता, नेताजीच्या मुलाची गोतपत म्हणजे त्यास शुद्धकरून परत हिंदुधर्मांत घेतले. पात्रलास पात्रिलकीच्या विभागणीबद्दल सर्वदिसत साडास टांगून काशी देण्यापर्यंत आलेली पाळी, रणदुलासाना या कारकीर्दीतील कांही गोष्टी इ इ माहिती आहे. पैकी नेताजीच्या मुलाच्या गोतपतीसंबंधाची गोष्ट नवीन आहे. नेताजीची मुता केली म्हणजे त्यास यवन केले, पण श १५९८ आषाढ वद्य ४ थीस (१६७६ जून १९) त्यास मायबिस देऊन शुद्ध केले (जे श १), तसेंच शिवाजा राजांनी गायकवाडोवडील (हे बीरबाडकिर देशमुख अनिवारी यांत म्हणते) सक्कर बाईंच्या पोर्ची आपली कन्या कमळजाबाई ही जानोजी पालकरास दिली असे जे अन्यत्र आले आहे ते येथे लक्षांत घेण्याजोगे आहे.

राजमाता जिजाबाई ह्यांचे नावे जिजापूर ही पेठ नवी वसविली ह्यासचर्धीचे कागद ले. ५१-५६ हेहि येथे नवीनच प्रसिद्ध होऊन अभिनव भर घालीत आहेत अे वर्ष १ अ. २ पृ. ७८ वर ह्यासचर्धी टीपेंत ओसरता उल्लेख आला आहे. पण आज हे त्यासचर्धीचीं मूळ व पूर्ण निश्चसनीय पत्रेंच प्रसिद्ध होत आहेत पूर किंवा पुरा वाडी, पेठ अशा नावाने त्यावेळीं होणाऱ्या गावठाणाच्या वाडीविषयाहि लिहिण्याजोगें आहे व त्यांतिलच पाषाण गावची बाजारपेठ म्ह० 'जिजापूर' होय शि च सा स्. ६ ले. २५ मध्ये मालोजी, सेलोजी, परसोजी, विठोजी ह्यांच्या नावाने मालपुरा, सेलपुरा, परसपुरा, विठपुरा ह्या पेठा असल्याचे सांगितलें आहे. सेड ला जोडून अस लेलें शिवाजीचे नावचें 'शिवापूर' त्यांतिलच होय

१ शिवाजीराजांनी देवालयाच्या मशिदी झालेल्या पाडून तेथे पूर्ववत् मदिरे उभारलीं ह्यासचर्धीचा मूळ उल्लेखहि येथेच प्रथम प्रसिद्ध होत आहे शिवाजी राजांनी मुसलमानी परराज्य घालवून तेथे स्वसत्ता स्थापिली म्हणजे काय काय केले त्यांत हीहि गोष्ट राज्यव्यवहार कोशाप्रमाणे येते

ह्याप्रमाणे सभार्जाकालीन, राजारामकालीन सामाजिक, धार्मिक व राज्यकार-भारविषयक, जमीन-धर्मोत्तमधोने नव्या व जुन्याच्याहि पाठपुरा करणाऱ्या बऱ्याच गोष्टी ह्या सद्दांत आल्या आहेत शिवकालांनिहि कित्येक गोष्टींचा विचार करणें राहिलेला आहे. पण झाला हाच विस्तार अधिक झाला असल्यामुळे येथे एकदम थांबणें भाग आहे.

शिव-चरित्र-साहित्य खंड ८

अनुक्रमणिका

क्र	विषयनांव	लेखक	लेखांक	पृष्ठ
	प्रस्तावना	श्री ना वल्लजीशी	१-१४	
१	नाणे मावयांतील तर्फं गरवडचे देशकुलकर्ण श १५६७	श्री प रा गुते	(१)	१
२	शेवगांव(नगर)चें एक शिव कालीन निरासपत्र	"	(२)	४
३	शक १४२१ २२ तीळ दोन पत्रें	श्री शि ला आतात	(३,४)	५
४	शक १४५४ मधील निरासी— वृत्तीचें दानपत्र	श्री द वि आण्णे	(५)	७
५	ओसरपा श १५०३ मधील शिलालेख	श्री पा मा चांदोरकर	(६)	१०
६	तणे कार्गीचे देशमुख	श्री श ना जोशी	(७,८)	११
७	हुकेरी परगण्याचे देशपडि	"	(९-११)	१५
८	पुरदरे घराण्याची एक शिव कालीन शाखा	श्री पां न पन्वर्धन	(१०-१२)	२८
९	वाऱ्ये-देशकुलकर्णी-अभयपत्र श १५५२	श्री द वि आण्णे	(२३)	३२
१०	सिराळकर निरुम देसाई	श्री पां मा चांदोरकर	(२४-२२)	३३
११	अकजलसानाचें सुर्दस्तन श १५७१	डॉ वि गो दिवे	(४३)	४८
१२	अकजलसानाचीं दोन पत्रें	श्री द वि आण्णे	(४४, ४५)	४९
१३	वदिकलशाची पोर्तुगीज परा मवार्ध पांर अकजलसानास मार्धना व देणगी	श्री पां स विघुलेंकर	(४६)	५१

क्र.	विषयनांव	लेखक	लेखांक	पृष्ठ
१२	डिचोलीकर देसाई (गोवा) मोग लास सोडून मराठ्यांकडे येतात	निप	(४७,४८)	५२
१५	छ शिवाजी महाराजरुत मदि रांचा, तेथें झालेल्या मशिदी पाडून, पुनरुद्धार	श्री ब द आम्बटे	(४९)	-५५
१६	परगणे वरणगावचें जोसपण व परसाईपण शक १५६७	श्री पां मा चांदोरकर	(५०)	५६
१७	जिजामाता व जिजापुर	कै पां न पटवर्धन	(५१-५६)	५७
१८	शिवाजी महाराजाचें एक मह त्वाचें पत्र	कै रा ब द व पारसनीस	(५७)	६३
१९	वेदुरेश्वर कसबापेट पुर्णे	श्री सरगना मुजुमदार	(५८-६१)	६४
२०	दिधानतरावाचें हिराले देशमूख- देशकुलकर्णोस पत्र	कै सर स वि भेंदेंदळे	पमा द वा पोतदार	(६२) ६८
२१	शिवाजीने घेतलेल्या तडणीची अदिलशाहीकडून वसुलत झाले	श्री श ना जोशी	(६३-६५)	६९
२२	चांदसानाचें (बदनपट) मेणव लेल्या पाटलास अभयपत्र	श्री स ग जोशी	(६६)	७१
२३	आनाजी दत्तोचें हरजी माहाडीक पांस पत्र	"	(६७)	७१
२४	बागदाची पोच	"	(६८-६९)	७२
२५	पसरणी पार्लिकीचा महजर-दिवाण पागल सयध		(७०-७२)	७३
२६	राजे घोरगडे देशमूख-नांदगाव तासगाव	श्री बाबा राजेपोपडे	(७३-८३)	८३
२७	रहमतपूरगावची मोनजा मूची	श्री श ना जोशी	(८४)	९५

विषय सूची

[हा शि च सा स ८ मध्ये जीं ऐ पर्चे हत्यादि छापलीं त्यांमधून सामान्यतः ज्या विषयासवधानें उल्लेख आले आहेत त्यांचो अक्षरादि रुपानें यादी पुढें दिली आहे]

आदिलशाही अमल ले १ १०, २३, २४, २५, ४३, ४४, ४५, ६२, ६३, ६६ ७३	जोसकीं ले ३, ४, ५, ५०-उपाध्येपण, पृ ६२, ९६
अमयपत्र=कौलनामा ले २३, ६३, ६६ -भाग २६, २८	तारावाई छ अमल ले ४८
कर्जपत्री ले ७९	दरवडे ले ५८ पृ ६६
कर पन्था मान ह पृ १, १२, १३, १४ १७, २२, २५, ३४, ते ३७, ४८, ५९, ६१, ८६, ९०, ९१	दम्तर ले ८०
करवीर छत्रपती अमल ले २९ ३०	दानपत्र ले ३, ४ ५ ४२
कारकन मडळी ले ७०,-लेखक पृ ९६	दुनर्का अमल पृ ३६
कुलकण ले ५७, पृ ९६	देवस्थान-केदारेश्वर पुणें ५८ - ६७ -कसबा पेठ गणपती ले ५३ ते ५६
	देशकुलकणाचे हक मानपान ले १, ११ २३ पाडिये वगील प्रसंग पृ ९६ , पृ १८ १९ २३, ३६ ४३, ८३

नार्णी पृ. ५२, ६९, ८६, ९७, १००	मुफ्ता ले ७, ८, २१, २४, ३१, ३२, ४३, पृ ८२
पतकी ले ३९	मुतार्लीरू-देशमुख ६४ पृ ८७ ले १७
पत्रलेखनपद्धती ले १९	२६, ३०, ४७, ५७
परलोकसाधन ले ५	गुमास्ता ले १८, १९, ५०, ५४
परसार्पणाचें वतन ले ५०	मोगली अमल ले. १, ७, ८, १६, १८, १९
पाटील (सेराकर पृ ८२) ले ३५, ५०, ६६, ७४, ७६	—गनीम २६, पृ ८७ ले ८४
—काम व दिवाण सचध ले ७०-७२	मदीरांचा पुरावद्वार पृ ५५, ५६
—भडली पृ ७४, ७८, ७९	राजकीयोपयोगी पृ १३ ले ७, १४, ले ८
पीर ले ४६, पृ ९५	—शिवाजी व सडणी १८ ले ११ चौदाई
—चे सेपक वगैरे ९६, ९७	पृ १९ ले १, २, २०, २१-२४, २६, २९, ३१, ३२, ३३, ४६, ४७, ६३,
पेशवाई ले १५, २६, ३७, ३८, ३९, ६१, ७५, ८२, ८३	राजाराम छ काल ले १७, २२, २६, ४७
पेशवे-देशमुखारडाल व त्याचें वेतन व मान इत्यादि ले १०	शहाजी भोसले ले २०, २१, २२, ७३
प्रतिनिधी अमल ले ३१, ३२, ७४	शाहू छ सत्ता ले ५३, ५४, ५५, ६०
पट्टने ले ९	शिवाजीसचधर्मी व त्यांचा राग्यकारभारोप
षाजारापेट=मोहतर्का पृ २६ ८६, ले ५१, ५३, ले ७३	योगी ले ११, १२, १३, २१, ४९, ५२, ५७, ५८, ५९, ६७, ७१
भोगवण पत्रे ७, ८, २०, २४, ४३	शुद्धिकरण=नेतानीराजे यांचे पुत्र पृ ८२
—सुर्दत्तर्ते-५३	शेरणी पृ ३, ४१, ८८
भांडण मित्रिणि ले ६९	मचीव ले ६७
महजर सारा वेष्टी १ पृ ७७	सरदेसाई व स्वराग्य सेवा ले ४८
मिरासीरण-पेटेचें ले ५१	साक्षी पृ ५, ६, ७, ९, ४८, ५७
	सभाजी छ अमल ले. ४६
	स्माग्न-मानु धर्माद्वयन ले ६४

शिवचरित्रसाहित्य खंड ८

१ नाणे मावळांतील तर्फ गरवडचें देशकुलकर्ण श. १५६७

लेखक- य रा गुप्ते, बी ए, एम् आर ए एस्, पुणे ५
सेवानिवृत्त रिजिस्ट्रेशन इस्पेक्टर

प्रस्तुत^१ खुर्दसताची नकल माझे मित्र श्री गणपतराव आवडेकर यांनी मला दिली ती एलिनिअशन दस्त्यांतील आहे वण तीत नेहमीप्रमाणे दस्त्यांतील काही ठगविक चुका आहेत शिवाय कांयच गांवांच्या नावांच्याहि चुका आहेत त्या सर्व पादरीपांत इतर शिवकालीन कागदावरून व गांवांची चौकशा करून मी दुरुस्त केल्या आहेत श्री आवडेकरांच्या घराण्याचा उल्लेख निदान शिवकालाइतका प्राचीन असून त्यांच्या एका पूर्वजाचा मानप्रभु विज बाळप्रभु याचा या खुर्दसतांत नामनिर्देश आहे तसेच माझा जन्म पोकळे देशकुलकर्णीं ता. गरवड ता. मार याचें नांव आलेलें आहे या दो इी घराण्यांतील पुरुषांनी आपले सपदांतील जुने कागद आणून दिल्यास मावळांतील शिवकालीन इतिहासांत चांगलीच मर पडणार आहे

ले १ }
मू दा प }

{श १५६७
{१ १६४५

शिका

नकल
श्री

नकल

पारसी लिहिजे बडी सुमार १४

शिका असे

आजरदखान* सोदायखान+ आजम मझमदखान काजी सेद दामदौलत हु ता। कारकुनानी हाल व इस्ताकचाल व आधिकारियानि व देसायानी व मोकदमाती

१ पा स १३१६३* अज रत्नखाने + सोदायवद् दामदौलतहू = असडिग
रश्मी अलकृत असो

तां नाणे मावळ सरकार लोहोऽ धिदानद नि* हारची सुहृत्सत सति आर्वेन आलफ्()
 हरिविलीX भान प्रभु विन बाळ प्रभु व माहोदो अनंत पोकळे देशकुळकर्णी
 तां गरवड तां मार हरदोजण तां मजकूरचे देशकुळकर्णी+ बाबद भाडत हुजूर आले()
 यावरी हुजूरून हजीर मजालसीस फरमाविले जे :- हारदो जणाचे घरदाक+
 मनसुखी□ कर्णे () यावर समस्त हजीर मजालसीस= वैसेन हरदोजणाचे नीवाडा
 केला घातपसील (-) ~

तां भान प्रभु विन बाळ प्रभु
 गावगता २०

तां माहोदो आनंत पोकळे
 गावगता २०

१ मौजे नाणे	१ मौजे बेलज	१ मौजे निगडे	१ मौजे माऊ
१ मौजे गोधीत्री	१ मौजे बलवली*	१ मौजे फलणे	१ मौजे टाकवे घुा
१ मौजे बळवसर†	१ मौजे तारणे	१ मौजे मळ†	१ मौजे राजपुरी
१ मौजे नैसा(व)वे	१ मौजे बुधवडी	१ मौजे वाडड	१ मौजे घोणसेत
१ मौजे बळक	१ मौजे जायवली	१ मौजे साई	१ मौजे सीध
१ मौजे कोडंबडे	१ मौजे करजगाव	१ मौजे नाणोली	१ मौजे कावरे
१ मौजे आवडे घुा	१ मौजे बडवली	१ मौजे सांडसी	१ मौजे मुडावे
१ मौजे बलवती	१ मौजे तमसवाडी†	१ मौजे सायसेत	१ मौजे टाकवे घुा
१ मौजे बडिवली*	१ मौजे वासडी	१ मौजे सवकेवडा	१ मौजे सिरसवते
१ मौजे चकसाण	१ मौजे चवरे खुर्द	१ मौजे वारवे	१ मौजे धोरण†
१०	१०	१०	१०

सदरहु गावचे इक लाजिमा* भान सदर गावचे इक लाजिमा मा()होदो
 प्रभुने मौजे सोगसे ईसापती आधिकारी अनंत पेणे

५ नाणे मावळ सरकार जुन्नर साली आहे लोहो हें काही लक्ष्यात येत नाही
 * कि X हरिविला = पावेळी + व गळला आहे † न्यायार्णे □ मनसुखी=
 न्याय = मजालस : मजालसि = दर्वाः समा १ पोकळे २ " बळवडे "
 हें ३ " उडेवाडा " ४ " बलवती " पाहिजे ५ तारणे = तोरणे
 ६ " राकसवाडी " पाहिजे ७ " मगळ " हें ८ लाजिमा = फर
 ९ घाननामंताल मौजे हा शब्दाचा टाक आम्ही मोग टेलीला आहे.

सणाचा गाव असे सदरु गावची हक मान प्रभूने घेणे इनाम मोजे पाले आहे ते मान प्र () भूने साणे कुळबाव कुलकान्

इसापती मोजे वेल्बली मान प्रभूनी साणे

नाण्याचा बाजार पेठ सुगा तेथील सेव एक हक निमे मान (प्र)भूनी साणे

जात्रा वेहरचा हक लाजामा व सेव निमे मान प्रभूनी साणे

पान मान व हरयेक मान पडिलपणा बदल मानप्रभूस दिधले असे मानप्रभूने साणे

तसरीफ दिवाणातून घेईल ते आधी महादो* अनत घेणे निमे मान प्रभूस देणे

सदरहु निवाडा बरहुकुम कतवा प्रमाणे करकन हुजूरन मइजर हजीर मजालसी कळन दीधला असे आणि हरदोजण नकरासी† महालास पाठविले आते () तरी येणे मो माहाली मइजर कळन देणे () येणेच प्रमाणे आवलीपाद+ व आफलाद‡ साणे () गुम्ही तार्गस लिहून घेऊन आसल सुदसत कुळकर्णी मजकुरास परतोन दीजे आणि हरदो कुळकर्णी याचे सदरहु प्रमाणे निवाडा जाहालेवर आपले सुद निसपती याचे मलकन सुसोने शेरणी होत १००। कबूल करन कतवे दिहे असे विया

मान प्रभु चिन बाळ प्रभु होत

माहादो आनत पाकळ होत

५०१

५०१

* महादो=महादेव

+ तस्राफ = सरदारातून आलेले सत्कार

† नकर = ध्यकि

+ औलाद = पुत्राची प्रजा

‡ अफलाद = मुलीची प्रजा

§ सुदसत = सुदसत

असे दुमाला*उगवणी करून सदरहु पाठविल+ () मोर्तय सुध () मा (मो)
तंय असे

सुदसत बजीरु (!) माहादो अनत पाकळे

(नकल करणाराचे घोंगे शेरे गाळले आहेत)

२ (नगर) शेवगांवचें एक शिवकालीन मिरासपत्र

(ले - य रा गुते, यी ए, एम् आर ए णस, पुणें ५)

सालील मिरासपत्र मासे मित्र कै शिवरामपत भारदे, शिक्षक अहमद-
नगर मिशन शाळा, पार्नी दिलें हें नगर जिल्ह्यांतील शेवगांवच्या एका
घराचें मिरासपत्र आहे. शेवगांव न्याबेळीदि कसऱ्याचें ठिकाण होतें
मानजी आहदेव शेवगांव कसऱ्याचा कुलकर्णी होता. मानजी नांव पुष्कळ वेळां
घेतें पण आहदेव अथवा आपदेव कथितच येतें 'ह' व 'य' जवळ जवळ
सारसाच काढिलेला आहे " ला, भ, तु, क व सऱ्यांतील 'स' " हें या दस्त
ऐवजांतील निशिट अक्षरें होत.

ले २
सु दा ५ }

{ ३१ १५९७ आश्विन व ७
{ ६ १६७५ आक्टो १

सकें १५९७ राक्षेस सवदसरे आसनि वदी सप्तमी त दिसी साजमहमद
यासि देऊजी यिन मेगीजी बुधवत कसये सेवगो सन १०८५ तारक राजी होऊन
लेहून दिधलें जें तुम्हापासून रुपये १५० । माा दोडसें घेऊन घर प वाडा बसये
इमला तुम्हास मिरासी करून दिधला असे () तुम्ही लेकऱाचें लेकरी इमारती करून
नादणें () जेल याा मानजी आपदेव कुलकर्णी कसये माा

* दुमाला + ' हुजूर पागर्णि ' असें असो

१ शेवगांवीं सप्राजिस्तर असतां पारसींतील अवगमनेपाच्या सुंदर अक्षरांत
लिहिलेल्या दोन मोठ्या सदा माझ्या पाहण्यांत आल्या (इ स १९१६).
त्या संधील कारीनीं मला आणून दाखविल्या कोणी त्या सनदा मिळवून
मसद करायला २ पा स १३१६

गोही (:)

महमद मु(-)	स्याबाजी बलद	बाजी बल(-)	(फारसी
राध बलद	चादमिया	द सबाजी	मुद्रा)
बच्चू पा(-)	पानसारे	गंगाजी बल(-)	आळजी बल(-)
नसारा		द सादू दर्जी	ध बसाजी धर्मी
बसामाजी ब(-)	देवाजी सराफ	बयाजी पान(-)	पंलाजी
लद परसो(-)	का सेवगाळ	सार	बानी
वा मंडारी	येमाजी उलधक		
बंघाजी विकर			

[गोही म्ह. साक्षीदारांत फक्त शेवटची सही "पंलाजी बानी" ही बालपोर्षीत असून बाकीच्या मोडींत आहेत]

मस्तुत मिरासपत्रांत, पुणें व सातारा या जिल्ह्यांतलें दस्तऐवजातून बाल-पोष अहारांचा भरणा जास्त आहे

श्री. भारदे पानीं सरेदी केलेल्या वाड्यांत बाहीं महुवाचे कागद-गारवा-छंभ्याचे-मिळाले होते. तथापि पुढें ते प्रसिद्ध करण्यांत आले किंवा नाहीं हें मला माहीत नाहीं]

३ शक १४२१-२२ तील दोन पत्रें

(वे शि ला. आतार)

श्री

ले ३ }
मु न }

{ १ १४२१ माघ शुद्ध १
{ २ १५०० जाने. २

नकल

शिवचरित्रसाहित्य खंड ८

यासि साक्ष पत्र प्रमाणें

लागो पागल

गाग सेर पटेल

गगा सेगी कुमगाऊडा

गुड सेनि तम सेगी

(मागील बाजू)

चाग सेटी	नागसेटी	खोई सेगी	तम सेगी
गोगोडा	तासगोड	मोने सेटी	ताळी सेटी
चागा लोहार	देवा गुतार	राम गुडा	ईम्हेमा कुमार
रुण्ण मर चान		माळो सोनार	देवा नाहरी
पल्लभ गुलवणी पत्र			
साक्ष प्रमाणे		रोनेभर चान रुण्णभट	
		नारायेण भर	
सपाळें		निकभर सोडगाडा	
वाल्वालभर		ळान्कर धपणभर	
घुदुळ भर*			

ले ४ }
मू न }

था

{ १ १४२२ वैशाख शु ५
{ ३ १५०० एमाळ ३

था साधेश्वर जयेंनि माह घणि

नरल

का स्थान युगानपुग महामा रु

१, ५

स्था तीर निवास स्थान

*स्वस्तिश्री नृप शालागा शर १४२२ वारसें रोद्रा नाम सवछरे वैशाख ५

सोमवार तदिना कसचें चालवें मजकुर कमलाई चॉल चाल भर तिने अपत्ता मान

लेकीचा लेक कुकू भवास' चौवर्णाची उपाध्यायणाची वृत्ति रुक्णार्पण रुक्णार्पण दीर्घी
असे वा मदन कलस पुजा चालविजे तुझा गीत्रजास समध नाहि अमचे कन्या सतान
रामेश्वर मन् सिरदाकराचा पुत्र कुकूमवाचा वस चालवाजे चेष्ट मुये तप तों चाल
वाजे निरजाये जाणाने सुखि आसाजे

यासि साक्ष पत्रप्रमाण

नागो पटेल

मधव गोडा

बार मुगडा गधारी

हर्षाजे सोनार

लक्षसेन साईगुडा

खलसेन साईगुडा

सोमसेन थोरला

मादशा

सुतार जोस

कुमार नागो

नाईबी भमल

परित गांगा

कुलकर्णी भिवोचा

घाडो सलोपत

सगोपन समडोलाकर

खलसेन गोसावा

हमला सलसेगी

पुरस सेग

बाकटला थोरला

दाग

४ शक १४५४ मधील मिरासी वृत्तीचें दानपत्र

(ले-श्री द वि आपटे)

१ येथे दिलेली नकल रा द वा पोतदार यांच्या संपर्कातली आहे ती अगदी
अलंकडची म्हणजे १२५१५० वर्षापूर्वीची असली नकल करतांना शब्दांची रूपे
बदलून आधुनिक केली आहेत यामुळे शक १४५४ मधील मराठी भाषा पाहण्याच्या
दृष्टीने हा कागद उपयोगी ठरत नाही.

[भागील पानावरून पुढे चालू]

पहल मिनी पाहू गेल्यास शुद्ध व पक्ष पक्षमधील सप्तमी व चतुर्दशी येते पांचाचा
आंकडा दुसऱ्या प्रकारे काढतात, तो दोन किंवा नऊ असेल. पैकीं नऊ धरल्यासहि
अष्टमीचा क्षय किंवा अष्टमीसह नवमी मानिला तर शुद्ध पक्ष मानता येईल पण हे
कारें मानण्यावर आहे. सध्यां बार सोडून शुद्धपक्ष मानून मिनि गृहान धरला आहे.

श ना जोशी

२ पण आतील मजकूर म्हणजे भावार्थ सारा आहे असें धरल्यास पांत एक गोट लक्षांत ठेवण्याजोगी आढळते. ती अशी की, गणोसा व विठोबा गिधवे हे दिले व सोनोरी या दोन गावचे जोरी व कुलकर्णी असून त्यांनी वृधापकाल झाला म्हणून वार्शस जाऊन देहाचे सार्थक करण्याचे ठरविले तेव्हां गावकऱ्यांनी व मो कदमांनी वृत्तीची वाट काय असा प्रश्न केला, व तुमचे गुरुकुल पानसी आहेत त्यांच्या हातावर वृत्तीचे दानोदक सोडण्याबद्दल सुचविले त्याप्रमाणे त्या दोघांनी लक्ष्मीधर पानशाचा हातावर उदक सोडले, अशी या पत्रांत हकीकत आहे. यावरून म्हातारपणी वृत्तीच्या लोभापेक्षा काशीवात्रेची म्हणजे धर्मविषयक आस्था या गिधव्यांच्या मनांत अधीक जोरदार ठरली, व वृत्तीचे दाा देतील कांहीं पैसे मोनदला न घेता केवळ धर्मपुर्ताने चार लोकांसमक्ष लक्ष्मीधर मराठ्या हातावर पाणी सोडल्यानें होऊ शकले असें कचिनच उदाहरण आढळते पण मुख्य गोट की, वृत्ती ही सातगी मालमत्ता असून तिची कशीही विन्हेश करण्यास मालक पूर्ण स्वतंत्र होता, असें दिसते

ले ५ }
मू दा ५ }

{ ११ १४५४ थाण ३ ३
{ ४ १५३२ जुलै ५

*थी

मजकूर १

धर मनास करणे त्यावरून हे मोठे आपणास मनाली त्यावरून हे दानपत्र 'मुम्हास' लेहून दिले असे तुमचे पापे धुवोन तीर्थ घेऊन तुमचे ह्तावर पाणी दोही गावचे मिरासीचे ओसपण व कुलवर्णणाचे घातले असे मुम्हास लेकराचे लेकरीं मिरास साणें आपला कोणी आवलाद व आकलाद मुम्हास वृत्तीविंसाइ सलेल करील त्यास पचमाहा पातक असे वृत्ती मुम्हास दिली असे दुसरे पानसी पास गरज नाही हे लेहून दिले सही घ्या ७ आवल पत्रो बोली सुमार २५

गोही

मौजे दिवे कयात सासवड

मौजे सोनोरी त्ता करपठार मां पुणे

१ गण पा मोक्दम निा नागर

१ बाळ पा विन काल पा मोक्दम

१ मेगोजा चौगुला

निा नागर

१ पिचाजी भाफकर

१ भावजी विन वर्तमान (१) माल पा

१ भाव माली लिेकर

मोक्दम

८

३ कुळराडी

१ सिवजी गाढवे

१ रामजी सोनवणी

१ आचाजी काम

३

८ बलुते मौजे मार व मौजे दिवे

१ पिल सुतार

२ जानु बाळी वरगा

१ माउ धरणा रुड

१ रामा वारक मोरा

[मानील पानावरून पुढे चालू]

त्याचे उपाध्ये, म्हणून मिधविधानी आपला मूळ पुढप लक्ष्मीधरभटपणजा त्यासी पाप धुवून दान दिले " असे असल्याचे सांगितले ते मूळ दानपत्र उपलब्ध नव्हतं ते हे पर दिले आहे म्हणजे पानशी यांसबधी मिळालेल्या ऐ वगळपत्रांत श १५०० च्याहि पूर्वीचे ५० वर्षांचे हे पत्र आहे. हा हा पत्राचा एक विशेष आणि 'वतन पत्रांत' उल्लेखिलेले जे पत्र नेंच हे हा दुसरा विशेष निसरा विशेष म्हणता येईल पिष्टन शब्दाच्या अर्थाचा येथे पिष्टन म्हणजे 'आधित, आत,' 'दुष्ट, चहाडसोर' नव्हे. किंवा 'पिष्टन' हे वाचन त्या शब्दाचे नसावे —

श मा जोशी

शिव २

१ संता चांमार

२ माहार जाना गायकवाड

सोनवणी व राणा

८

४ ओझरचा शक १५०३ मधील शिलालेख

(ले - पां मा चांदीरकर)

पुणे जिऱ्यांत जुन्नरहून आमयेस तीन कोसांवर कुऱ्हाडी नदीचे कांठी 'गण-
पतीचे' ओझर म्हणून एक ठूनामी गांव आहे येथील गणपतीचे मंदीर पुणे येथील
ममिद्र मुजुमदार घराण्याचे पूर्वज अन्याया मुजुमदार यांना यांभिले असे सांगताना
हे आग विनायकांपैकी एक आहे. तेथे नदीकांठी त्यांची म्हणून एक समार्थाहि दाख
विली जाते या गणपती स्थापनेची व्हिवाड चिंचवडकर देव घराण्यातील एका
शासेन्द्रे आहे. त्या शासेन्द्रेजुन्या कागदपत्रांचा घराब भरणा आहे. येथून
ओतूगवडे जाताना पाव कोमावर रस्त्याच्या डाऱ्या बाजूस पश्चिमेस एक जुती पाय-
विहीर आहे. त्या विहिरीत हा शिलालेख आहे त्या टिकाणी पूर्वाभिमुख भितीत
मोठेल्या शाली ही लेखशिला वसविजेली आहे. तिची रुंदी ४५, उंची १६ अंगुळी
बाजूस व मधोमध १४ आहे. देवशाला सातगा शिळेचा आकार आहे, म्हणजे वर
व्हिवाड व शाली लंबचोकोन. लेखाच्या एकदूर ओढी पांच अक्षर उदावदार

होई रीत तत्कालीनच आहे. अशीं ह्ये व प्रयोग आणि शुद्धलेखन ज्या भागवत टीकन असेल तीच टीका एकनाथाची निःशक समजावी हे लेखन सोळाव्या शतकाच्या अवैगर्पयत होत असें सताजीच्या तुमरामठान अभंगाच्या लेखनावरून सहज ध्यानांत येईल.

नेड हर्देड ही कोण व्यक्ती त्याचा थोडा साला नाही.

विहिरीला 'गळडविहोर' म्हणतां येईल अशी काहीं खूण-म्हणजे गळडाची एकादी मूर्ती वगैरे-तेथें आढळली नाही. मात्र, विहिरींत अगदीं तळारीं एव, ज्यावर चित्रें सादलीं आहेत असा (गंधेगाळासारखा), दगड बघून दिसतो तळारीं जातां येण्या सारखा मार्ग नसल्यानें सर्ती जाऊन पहायां आले नाहीं शक्य येथे कीं, त्या वर हि एकादा लेख असाना, परंतु, तो जमिनींत पुरला गेला आहे व वर जेवढा म्हणून भाग दिसतो त्या वर लेख वगैरे काहीं नाहीं शक्य १५०३ ला घृण सवत्सर आहे लेखत वार दिलेला नाहीं, अतः तर लेखाच्या प्रामाण्यास गमक म्हणून उपयोगी पडला अतः !

५ तपे काटीचे देशमुख

(डां ना जोशी)

*सोनतचीं दोन पत्रे सोलापूर येथील म्यु स्कूलमास्तर रा. बाजीराव वसवतराव देशमुख यांकडून मिळालीं. सदर पत्रांचा काल १५१५ व १५७४ असा आहे. पत्रांतील विषय देशमुखी व जमीनपायो सवधी आहे. हा वर्षी २ व्या पुढाण, निजामशहा (१५९१-१५) ची मारफेद चालू आहे.

पत्रांत तीन मोठासदार अधिकाऱ्यांची नांवे क्रमानें आलीं आहेत. 'सभाजी उपरी जसवतरायासी मुकासा जाला' त्याच्याच पुढें 'साहेबासी सालगुदस्ता मुकासा जाला' म्हणजे माहलदारसा हा मुकासदार झाला म्हणजे १ सभाजी, २ जसवतराव, आणि ३ महालदारसांन अशा तीन मावसदारांची नांवे क्रमानें आलीं पण मध्यतरीं 'सुर्दसत सभाजी जसवतराऊ झाला सन इहदे' असा एक उल्लेख आहे म्हणजे सभाजी जसवतराऊ असा जोड निर्देश करून त्याच्याचपुढें दिलेल्या वर्षाचा आंमडा एकच दिला आहे. सभाजी व नंतर जसवत हे जो दोन स्वतंत्र आहेत ते वधें एकत्र उल्लेख वसा असा संशय येईल. पण पत्रांत जसवतरावानें आपलें सुर्दसत न देतां सभाजीच्याच सुर्दसतावरून वतन इनाम चालविलें असें आल्यामुळे हा एकत्र व एका वर्षाचा उल्लेख आला असावा असें मानतां येईल.

पैसाहू व निमालू आणि आनष व न्याहालपेठ ह. जकातीचे प्रभार मेस्त-
कांत आलेले ह्या कागदांत आले आहेत. ह्याविषयी माहिती प्रस्तावनेंत पहावी

ले. ७ }
मू. दा. प. }

{ श. १५१५
{ इ. १५१३

चंदे दरगाह

दाउद महलदारखान

(शिक्कातील मजकूर)

(फारसी अटकोनी शिक्का)

अजरस्तखाने शुदावदखाने अजम माहालदारासां सुलईवाम दौलत हू वजा-
नाबु कारकुनानी हाल व इस्तखाल व देसमुखानी तपे काटी बिदानद शुग सन अर्चा
तिसेन व तिसा मैया नरसजी देसमुख तपे काटी हुजूर मालूम केलें जें आपणासि
इनाम भोगरदा कारकीर्दी दर कारकीर्दी चालिला आहे

मोजे देगाकी निमालू * जमीन सेते कसया * अनष मार्ग तुलजापूर न्याहाल * पेठ ३
व पैसाहू * दर गोणीस व कर्याती ७ पुसी पुनिवेचा दिग् १ आया
अडका ८०॥० १ चिच
१ भोकरी

येकुनु चितपसील

या सुईखत सभाजी जसवंतराऊ शुग
सन इस्ते छ १० सायान

कसचे काटी	सेते चारी ४	कर्याती सेते नील ३
येक विरेचे सेत येक १	पाटस्थळ सेत	मोजे भूसेले चौ
	देसील बाग	कीर्दी कर्दे नामाजी
दहिबडी सेत येक १	नेसवर+ १	सेत १
	अनसाई सेत १	

मोजे नरसेड सेत	मोजे सावरगोंड
कीर्दीकर्दे भोमाजी	कीर्दीकर्दे चागोवा
कोलयाल सेत १	कुलवरणी सेत
जवानी देसमुख सालाबाद चालिले आहे म्हणउनु	या नंदसरणी १

त करीरे व रजु मा

१ श १५१२ ज्येष्ठ शु १२ = इ. १५१० जून ४. + ऊंसाची बाग.

* करविरी. ह्याविषयी प्रस्तावना पहा

मार्ग तुलजापूर पुसी पुनिवेचे दिवसाचा
अनप

मोजे देगोळ निव्हाळ व पेसाह दर
गोणीस अडका ४ ॥

न्याहाल पेड दर सवाद का मा मलियात
आया येक चिंचा येक भोवरी येक

१

१

१

१

ये रीती कारकीर्दी दर कारकीर्दी भोगका व तसल्यानी माजी कारकीर्दीव
भोगव्हे कितरीकरिता गेले सभाजी उपरी जसवतरायासी मुखासा जाला तेणे सभाजी
च्याच सुदंसतावरुन चाळविले आपले सुदंसत दिधले नाही सालगा* त्याचे यानावर्द
होउनु सोहेयासी मुकासी अर्जांना जाला हुजर उनु सुदंसत पेतलें नाहीं महाली
कारकुनी इनाम दुघाले केला सालमजकुराकारणे सुदंसताचा उजूर करितानी सुदंसत
होये माळूम जाले घर मालुमाती नरसजी मा सदरू इनाम सेतें साल ७ व मार्ग
तुलजापूर अनप पुसी पुनिवेचा दास व देगावी निव्हाळ व पेसाह दर गोणीस अडका
व न्याहाल पेड तिनी कारकीर्दी दर कारकीर्दी चालिले असेल ते तसरुकाती व भोगव्हे
सेहत करुन सेजेप्रमाणे चालविजे सभाजीच्या भोगवट्या आधील भोगवटे गेले त्याचा
व जसवतरायाच्या भोगवट्याचा उजूर न कीजे तसरुकाती बरवे रीती सेहत करुन
सेजेप्रमाणे चालो दीजे दरहरसाल सुदंसताचा उजूर न कीजे साजिक घेउनु असळि
इनामदार मजकुरायासी किराउनु दीजे सालगुदस्ता हुजुरीचे सुदंसत नसोनु इनाम
दुघाले केला आहे त्याची तसवीस नेदीजे (कारसी मोर्तब)

ले ८ }
मू दा ५ }

{ शक १५७४ माघ शुभा ९
{ इ १६५३ जाने २७ सोमवार

(भार्भी ३७ ओळी कारसी मजकूर)

भजानेच कारकुनांनी तपे कापी समत जाकराबाद शुद्ध सन सत्तास समसैन
आलफ विद्वान्द के दीविला भरसजी देशमूख तपे भजूर याने माळूम केले का
आपणासी इनामबंदी तपसाल

मोजे शकरमाळ देह १

सेते ७

वसबा

क्याती

४

३

* श १५१४ = इ १५१२

१ कागदास ५ जीड असून जोडावर कारसी मोर्तब आहे व तो काग
दावर पाठीमागे नाहीं पुढेंच आहे.

।

यासी तपसील बाबवार

कुलबाब कुलकानु	देसील माहसूल वा	निसारी* देसील माहसूल सेरीज नरस्तयाती
नरस्तयाती व बाजे	बाबा तमाम दुघाले	व बाजे बाब सेते दर सवाद कर्पाती ३
मोजे सकरगाळ	सेते दर सवाद	१ सावरगाळ
देह १	कसबे मा सेते *	१ नरसेड
		१ म्हैसले चौधरी
		३

येणेप्रमाणे इनाम आपणा[स] सालाबाद भोगण्या तागाईत साल गुदस्ता व बाबा सुर्दस्त मोकासाइयांनी माजी कारकीर्दी दर कारकीर्दी चालिले असे साल मजकुरी तपे मजकूर साहेबासी मोकासा आजांनी जाहले वरी माहली कारकून ताजा सुर्द-स्तताचे ऊजूर करिताती दरीमाच नजर आनायेत करून सदरहू इनामतीस सालाबाद प्रमाणे दुघाले सुर्दस्त मरहमत करावया साहेब हारमि असेली म्हणून तरी घराये माळुभाती गुस्तातीर मुबारकेसी अणू सदरहू इनामतीस ताजा सुर्दस्त मरहमत केले असे माहली देसाई मजकुरासी इनाम बा बीा

मोजे शंकर गाऊ

सेते ७

* कसबा

३ कर्पाती

यासी तपसील बाबवार—

कुलबाब कुलकानु	देसील माहसूल वा	निसारी* देसील माहसूल सेरीज नरस्त-
नरस्तयाती व बाजे	बाबा तमाम दुघाला	याती व बाजे बाब सेते दर सवाद
मोजे शंकरगाळ	सेते दर सवाद	कर्पाती ३
१	कसबे मा	१ मोजे सावरगाळ
	*	१ मोजे नरसेड
		१ मोजे म्हैसले चौधरी

येणे प्रमाणे इनाम सालाबाद भोगण्या ताा साल गुदस्ता चालिले असेल वा तेणे प्रमाणे बा सुर्दस्त मोकासाइयांनी माजी कारकीर्दी दर कारकीर्दीचे असेल ते वगु पाहून त्याचे तालिख लिहून घेऊन सालमजकुरासी सदरहू इनाम देशमूर माचे दुघाले वीजे दरहर साला ताजा सुर्दस्तताचे ऊजूर न करिता हेची मिसेली करून सालमसाल चालवीजे तालिख लिहून घेऊन असल मिसाल परतून दाने मो पा हुजूर (लप पतुली का मो)

* ओवाटणी

तेरीस ७ माहे रविलोवल

पौ छ ११ माहे माहे रविलोवल = (श १५७४ माघ शु १३)
(इ १६५३ जाने ३१)

६ हुकेरी परगण्याचे देशपांडे

(थी शं ना जोशी)

ह्या देशपांडे घराण्यांत विभुते, पडित, देशकुलकर्णी हीं उपनांवे आहेत ह्यांचा हुकेरी नंतर सिंदरापूरस व मलिकवाड येथेहि वाडा होता ह्यांचीं उप घराणीं कायशी मुतनाळ, सांवगाव, निलनी, मिरज जमसडी कबूर इतक्या ठिकाणीं आहेत मिरज व जमसडी येथील घराण्यांचा उमक्या एका शाखेपासून काढा असं नेमकें वाटळलें नाहीं

हे मुद्दरनूर (रायचूर निजाम स ना कुतगी) गांवचे मूळचे हुकेरी जमसडी मिरज व मुद्देहाळ हे ४ परगणे हुरकडलमी मायण्णा विभुते ह्यांच्या मुलांनीं मिळविले इ माहिती कळते ही अर्थात् फारच चोल्क व सांगव आहे ह्याहून अधिक व विश्वसनीय अशीं भरीव माहिती माधार पुढे यावयास हवी

मस्तुतचे कागद मो चद्रोसर भुडिताज देशपांडे धारवाड वॉ ह्यांचे पहाल के चाव्यासाहेब-हे हु डे कलेकर होते-ह्यांच्या सपदातील थी रघुसमाचार्य जगागिरदार- भुवार चांजराचीं मिळालें त्यांचा साधार निर्देश करणें आय कर्तव्य आहे.

ह्यांतील ले. १, ११, १२ १३ १४ १५ हे सर्वांशीं अग्रमाण नाहींत एक तर ते नवल आहेत ले १५ तर फेरितवजा म्हणजे कागदांचा पादा असून तीं स माधवराव कालापर्यंतचीं नोंद आहे पण ह्या सर्व लेखांकांतलि व्यक्तीनामें सर्वांशीं घुंक म्हणजे त्यांचा काल, हुदा व घदा म्हणजेच कामगिरा ह्यांसह प्रत्यक्ष पुराव्यानें हि घरो यर आहे। म्हणून लेखांतील देशपांडे ह्यांजविरायाचा माहिता लक्षांत घेण्यास हरकत नाहीं नकलेंत लेखांकानें कांहीं कमी अधिक वेलें असावें पण तेंहि अगदीं सोडें नाहीं

हे देशपांडे घराणें पूर्वीं व सांप्रतहि चांगलें प्रतिष्ठित व प्रसिद्ध आणि ज्ञानी असें आहे. ह्यांजवडे ऐ कागदांचा सपदाहि मोठा आहे तो सर्व पाहण्यास मिळून त्यांतील कांहीं निवडक भाग प्रथमपानें प्रसिद्ध झाल्याम तो त्या घराण्याचा व एकदर इतिहासाच्या फार उपयोगी पडेल आता आहे कीं तसें कांहीं घडून येईल

ले. १ }
मू. दा. प. }

{ श. १५५१
{ इ. १६२१

(मोहोर कारसी) नकल
पारसी हार पारसी हार पारसी हार
(मोहोर पारसी)
पारसी हार

मुस्तयाखानी रुपयवैद्य कते मेहेर हजरत अलं अह्मद नाला पातशाहेहिलि-
याद आमाहत हमारत पोसत हा हुसनमान दस्तगाह मकरंद मुस्तक फानी मीर
मोहम्मद वशीर कचेरी सरकार यिजापुर हजेरत हुसकुम समोगीष फौलनामा बनाम
तमाजी नाईक देसाई व आलमगीडा देसाई व तिमानी बंडत देसकुन्कणी परगणे
हुकेरी चिा मुर मन १०३९ सलामीन आलफ दरीबिला तुम्ही या घराणिवाचे
फर्नेद कदीम दौलतसोदां पादशाही कामास रासत व दुरत रातदीन साहेब कामावरी
हलाल तुमचे बडेबडे सफेरान जादले आदेन हाक तुम्ही हुकेरी इलाहतीचे गांव
गोदस्त होऊन बेचिरास पडल होत त्यासो तुम्ही पटेल कुलकर्णी व रपेल लोहास
दिल्ल दिलास देऊन गांवची वडात करऊन काटवणाती जंगलघाडी तोडऊन फीदी
माहामोरी करऊन गांवची लावणी संचणी करऊन इलाहती सरकार जमाबंदीचे
दाम १ माफ केल सरकार किराफतीस कमतरी केले नाही तुम्ही जमेदार फर्नेद
पिडीनादे दौलतसोदां साहेब कामावरी यकीन जाणोन तुम्हापरी मेहरमान होऊन
हुकेरी इलाहतीचा कारमार तुमचे दुमाला केला अस तरी सदरहू इलाहतीचा खंड
बेरीज न्हन ८०००० अंती हगार पादशाई कर्पांत देहाये गावगना जमाबंदी मुकरर
बेरीज टाऊन दिल्ला कर्पाती बितपशील

२३२२ कसबे हुकेरी

८००० सो मोली

१०० पेट गजपूर

२०६० तपे कथूर

७७५६ ता मजती

६०१३ तपे जुगल

३२२६ ता नेमरी

४९६६ तपे सावणाव

४१८७ ता कापुसधोल

३७७२ तपे आलत

६०२४ ता जेत

१०५६ तपे सावळन

१६६६ ता कटे

२७२० तपे दुधगाव

१०६६६ ता सोलापूर

४४६६ तपे जुगल

५१८० का सदलग

३३०५३

४६९२७

+ जमाखंदी बेरीज ८०००० पादेशाई बेसी हजार मुा ठराऊन दिल्ले आस
ह्मबदी अवल ५ अंतर सालातलग देत जाण कौलखडा बेरीज जागती तोसोस
तगादा होणार नाही हे आपल जमा + गोर रामोन पिडीं दार पिडीं पादेशाई हिला
हितीचा धारभार करून रुशाल असण + नुमचे वतनापावत (१) परगणा मजकूर
कर्पाती देहाये गांवना हिनाम जमीन पावरात व उमली देह व गांवना + ल्वाजिमा
पनी पछोडी व तैनात व पाळसी तैनात व मुल्कासी कानुसइणी छे रा सण + कि ला
स त प स र हि द व बेडकी नितव व सवरी सचें व पैदास्त दाम व जिनसाना सारिदी
मोल्त व ध्येनी बेगारीयां व फसकिया व रोयेन सरकारी व कर्मासी कानुनात व सगड
दाम नदीनोकरा हसील व चंदर कर्मास व आदोदेवा व रागता धेडा व नसल पयेल
व कुलदणी याचे वतन वगैरे कुलबाव कुलफानु नुमचा मुन्हाकडे मरामन करून
दिल्ले आसे मी अवलाद अकलादे साऊन पादेशाई कामावरी रुजवात व भाघेत
कलम आमोन आपले दीलतसोई जाहीर करणे नुमचे इनाम चाररात व उमली देह
व इक ल्वाजिमा वगैरे यासी जुडो इनामवगी व सरकार बापती व सडणी वगैरा हर
बाव माक बेला अस बाविता सोतीत होणार नाहा हर कोणी इडु अगर मुसलमान
हरसन हिम कील करतील तर त्याचे महजबचे चुरी सोग्य आस तरीस फारसी हरक
मोर्तब फारसी मोर्तब फारसी हए

ले. १० }
मुदाप }

शी

{ १ १५१२
{ २ १६७०

राजाधिराज राजमाया राजध्री मुखो तिमानी हेजीव जमा ची(रि)काय मोसावी
यासी

॥ ७७ स्नेहवित प्रती लसमण गौडा देसाई परगणे हुकेरी मुरु सन इहिदे सधेन
अलक सरण सरणार्थी विनती उपरी मामले हुबली सपगावीचे सरदेसाई याचे पेशवाई
नुमचे जाघर्तने धोडो बलालासी ठेविले असे पेशवाईचे मुशाहिरे होन १२५
व हवालगी नकर बद्गीर पोडा दो सासदार पानमुपात मुन्हास हरसाला होन
७५ धोडो बलाल करवी आप्ही देऊन याधिसी आप्हा धणी असो जे
बेलेनी मुन्हास पावे ना ते बेलेस + + असा पेशवाई चालवणे अगर मुन्हासी देवणे
या करवी सगदेसाई चालऊन पेतील बाविर्सी आप्ही धणी असो जाणिजे हे विनती

(फा. मो. पक्कोणी शिर्का)

(डाव्या हातावडील कागदाच्या मोकल्या समासात नांगराचा दसा-आहे) ॥

ले ११ }
मू. दा. प. }

}

[हा सव मजकूर स्मरणार्थ व बऱ्याच फालानंतर लिहिलेला दिसतो मजकुरा-
वरून तर तसें वाचनच, विशेषतः रागद शाई व लेसन ह्मणून निश्चित वाचनें आणी
ह्यामुळे मजकुरांनील कालनिर्देश अतिशयोक्त दिसतात वण मजकुरांनील मुख्य
भाग सामान्यतः वाचनव आहे व तो कसा हें पुढील लेखाकरावरून कळून येईल]

माहाराज- सिवाजाराजे छत्रपती स्वामी यांनी पो मारच्या सडणोच्या रुपये
करीता सिद्दगोंडा देसाई व मुरारराव त्रिमल देशकुलकर्णी यांस राहिरोगडास नेऊन
आदयज्ञाना ठेविले + + (तेथें) तान वर्ये श्रम भोगाळे उपरा मुरारराव त्रिमल
बालेस राहून सिद्दगोंडा देसाई यांस पा मार + वसुलास पागिले सिद्दगोंडा [देसा] इ
यांनी रुपये पाठविले नाहीं याजमुळे मुरारराव त्रिमल यांनी आणारा दोन वर्ये श्रम
सायास सोमून माहाराजाची दया संपादून पा मारच्या इजारा वास हजार होनास तड
करून देसाईयाचे व आपले नांवे करून बर्थे व पालखी व मकसांस ५ उमली गावें व
इनाम व ह्कदक करून घेऊन पा मारास आले उमवेला देसाई व आपण रुपये सर
कारचे देऊन कारभार करान आले इनाम व उमलीगावें व ह्कदक उभयता देसाई
यांस व आपणास व गांवकरास कारनीर्द आवरणजेच व माहाराज- छत्रपती
यांचे वेलेस पालून दिन्ही तणयो चालात ————— कलम १

ले १२ }
मू. दा. प. }

{ श १५१६ यावण शु १२
{ इ १६७४ आग ३

श्री (फागण्यांत गेली कसारी)
(शिवाजी राजांचा सागक
मुद्रा अष्टकोना) जलाले पत्रावरून शोध करून
लिहिले आहेत

अभयपत्र

स्वस्तिश्री नृप 'शक १५१५ शक आनदनाम सवत्सरे यावण शुद्ध द्वितीया

१ हा शकाचा आंगडा शकांक देण्याच्या वर्तमान व गत ह्या ज्या दोन पद्धता
यांनील, दुसऱ्या पद्धतीचा म्हणजे यद्दल म्हणजे आनद सवत्सारास शक १५१६ हा
पाहिजे व तो धरिला तरी पत्रांत दिलेल्या निर्धानहि दुरुस्ती करावी लागत
आहे. म्हणजे द्वितीयेच्या जागी द्वादशी धरल्यानें पत्रातीं सोमवार हा वार येतो व
मग सर्व कालोहिस गणितयाद्द होईल वण श १५१६ हाच (आनदसवत्सरा ह्या
सवत्सरा नांवाच्या आशाराशिवाय) का धरावा तसेंच द्वितीयेची द्वादशाहि (इदुवारास

इदुवासरे शेनिघेकुलावतस श्रीराजा शिवछेत्रपता याणी राज + श्री सिद्दगोण दसाइ व
 मुरारिराव त्रिमल देसकुलकर्णा पा हुकेरी याती दिल्ले अभयेपत्र
 श्री शिवराजें येमे जे तुम्हास सन सलास सधेनामध्ये स्वागीत रो 'प्रतापराऊ
 हपनिधान भर सर्मोवन याती कैद करून हुजूर किले रायेगडास किले
 'त्रिमल सुत मोरेव्हा दिवस ठेविल हाते मग तुम्हाविशीं रो रुपनाथपत कोरडे
 मुरय प्रधान हेजाय व हिरोजी इदलकर सुभेदार इमाराता किले मजकूर
 याणी साहेबासी विनता केली का देसाइ व देसकुलकर्णा मार
 थोर बतनदार परमुलकीचे बहुत दिवस कैदेमध्ये थमतात यावरा दयालू होऊन
 मसदाता करून विलायेतीस + दा सड करून सफराजी करून सोडिता आपले
 मुलकास जाऊन पैसे उसल करून साहेबासी रुजवात होऊन येकनिघेने वर्ततात
 म्हणून विनतास चित देऊन तुम्हावर भेदेरवान हाऊन विलायेत देा बतनदारास
 सड होणे पा २०००० वास हजार करार करून याती मुदता जेक साला करून
 सदरक येपज हिरोजा इदलकर सुभेदार किले मारास नेमिल + निमे तुम्ही बतनदार
 व निमे विलायेती येमे तड करून तुम्हास सफराजी सिव्हासना येसले समई वरें व
 बससिसे उभवेतास दिल्ली पिया

रत शासा दर ये

कांस पय ऐरू

पालसी देा

म सामने १०

किरणा दो

(२) दे क्माल २

अयदगिरी

निशान तगरा उतार

सासा १

सासा २

+ ५१

कर्ने नगारे

२

२

येणे प्रा तुम्हास + + + + मुलगास आज्ञा देऊन पाठविले आहे आपले
मुलगास जाऊन सदरहू + + मुदती सिस्ती केल्या आहेत तेणे प्रा, तुम्हास निसर्गता
+ + + उसल देऊन साहेने कामागरी येरनिट रुजुवात असणे तुमचे मुलगात
लक्ष्म खारीस येईल सरदारांची भेरी घेऊन अमयपत्र दाखवणे तुमचे अगर तुमचे
मुलगाचे बापे जाणार नाहीत लक्ष्म मुले खारी क्षिपारी घेऊन कोणी काही उसल
धामधुमेत घेतलिल ते हिसेव हजूर येऊन रुजू करणे सद्गत मुजरा देऊ तुम्ही शेव
अदेश न धरिता सानिरजमा असोन साहेबनाम करीत जाणे तुम्हास तसवीस तगाद
लागो देणार नाही याविसी अभये असे हे अभये पत्र सही दर साल सन समस्त सवें
अलफ छ १० जमादिलौबिल लेखन अलंकरण मयादेश

विराजते

नारो निलकठ

मजमदार

सुद्ध अणागो दतो सुद्धनीयस साता

चार दत्तर राहूजी सोमनाथ दा मजनु
रुजू दत्तर

असल दस्तुर + + (चालाजी) अऊजी
प्रभु चिन्निवीस

तथिका ता उभयेता गाघोले १

असल सीदगोंडा देताई व मुरोराम कुल
कर्णा मौजे रडेईनाल काटा खुलिया
या हुकेरीस रौ लखणगोंडा व
निमाजी विश्वनाथ (या) जवली

लक्ष्म गोडा देसमुलगाणी

देसाई २ २ मोरदार

१ मर्दाल २ दुपटे

१ चादर १ पेटणी

२ २

पाठविली लखगोंडा विलायेतास ता
उभयेता + + + येणेप्रा हुकेरी +
+ + ता देसाई

बौल सदरहू प्रा पाठविले आहेत इनपानी

हरी बाहगोंडा + हिरवी सिरमा १

सनने ७ गाघोले १

*येणे प्रा तुम्हावर स्थापू होऊन ठरी वाचा बौल देऊन माहालास पा असे तर
आपले मुलगास जाऊन सदरहू सडाचे पेपवर्मी मुदत केली असे तेणे प्रा साल दर
साल वसूल देऊन वषारपर हुकेरी विलायेतीचा कारमार करून कुली साहेबा कामा
वर रुजुवान असणे आणि तुम्हास सर्कसाजी या इनाम + गावगना व हक (२१३ अक्षरें
फाटली) पुन्हा मोठादी वषारपर आनयऊन वतनी शेव करून सुस्वरूप राहणे सदरहू
वतन तुमचे वषा पर (१५ अक्षरें फाटली) मन करून दिन्हे असे या वतनास
तुमचे भाऊचंद वारिसदार देतील तक्षिमेस समध नाही तुमचे वतन (तु) म्ही वषा-
परपरा भोग्य करीत जाणे याही कोणी आग्रान्य करित त्यास त्याचे पूर्वजाची व

गोवाहागाची शानत असे दिले दरी बाया कौल इनाम पत्र सही दर साल सन समस-
सबैन अलक लेखनालकरण मोतेन

नारो गिलकठ मजमदार

बार दसर रावजी सोम

नाय दिग हुजर दसर मजमु

मुख अण्णाजी दतो

मुरनिवीस बार

दस्तुर बायजी आवजी चिगनिवीस

ले ११ }
मू दा ५ }

श्री { २१ १५१६ श्रावण शु १२
{ २ १६७४ आश्व ३

सिना सालीक

स्वस्तिश्री राज्याभिषेक शके १ आनदनाम सवठरे श्रावण शुभा* २ इदुवासरे (१)
क्षेत्रापकुटानतस श्री राजा सिवछेप्रपती याणी चिरजीन राजश्री मुरारीराव श्रीमल
उपनाम विभूते गोत्र काश्यप सूत्र आप्यालप्यन देश कुलकर्णी यो हुक्केरी जमा
रिजाया माहल उमर भुलकी संदेशपांडे प्रांत मजूर यामी दिले दरी बाया कौल
इनामपत्र ऐमा जे तुम्हास सन सालास सबैनामप्य स्वागि राजश्री प्रतापराव सर सर
(मोबल) (२१) अक्षां कागली) याणी धरून आणिले कैद करून हुजूर किले
रायगडास किलेस दिवस आदयसाला देखिल होते मग स्वामी सिव्हासनी बेसता समई
तुम्ही स्वामीसोथि बहुत सस्त मेहनत घेली भोर पराक्रम करून स्वाभावे नवाजीस
उतरला आणि तुम्हास मिता मजे(श्री १)तुनाथान थोरड हेजिब व हिरोजी इदलकर
मुभेदा इमागता किले मजूर (याणी म) दुमीषा बहुत सारीक केली त्याबहन
(२१) शब्द कागलेत) स सेवक स्वामीकार्याचे जाणून तुम्हावर भेरेबान होऊन
येकदर हुजेगी विलायेतीची कारभार कुली तुम्हास व तुमचे पुत्रपौत्र परपरा स्वाधीन
केला असे तरी सदाहू विलायतीस बड होने पादशाई २०००० पांच हजार करा
ठाराऊन दिल्या यासी मुदती ३३ स्वाती सालापासून अत्ते स्वाती पावेतो येऊ साल
यासी सिस्ती च्यार दर सिग्नसि होन पादशाई ५००० पांच हजार यां मुदतीचे
मुदतस येकदर वसूल साल दरसाल देत जाणे सहासोरीज आजती तसवीस तगादा
होणार नाही तुम्हास सकागजीबदल सिव्हासनी बेसता समई तुमचे इनाम उमली देह व
भावगना कर्मत जमा गिकाया व अर्जी इनाम व कर्कूम इनाम व सकैराजीबदल इनाम

* शुभ द्वितायेस इदुवासर नाही शुक्रवार आहे व द्वादशीस इदुवासर येतो
ले १२ वरील तीनही गीरा हा लेखाकाल लागू आहेत

व गावगना हक लयाजिमा वगेर तुल बाब कुल कानू दुमाला वरून वरें भक्षाल
दिल्ही आसे कलमे वितपसील

इनाम उमली देह साडेआठ ता देहाये

मोजे हिवाड ऊकं भालिगवाड का सहराजीवदल इनाम मोजे बोकीर
सदलगे देह १ सो जुगल देह १

मोजे वमतनूर को मनोली देह १ वसे वसे पेडिल सासा नग ५

मोजे चिमालगुड का मजती देह १ कलम १

मोजे मुलतानपूर सा निचोर देह १ अबदागीर सासा १ घोडा तुरनी

मोजे कसनार का सदलगे देह १ धा भुग १

मोजे लसगापूर का कट देह १ नगास १

मोजे मुळगाव का सावगाव देह १ कणा १

मोजे शेडूर का सोलापूर देह ॥ पालसी वदल मुा उडत निशाग

तगरी उतार किरग भा

हुदे रुमाल १

सिजेगा रुपे ताले ३

सिदां नकर कलम १

योा इनाम उमली देह साडे आठ व वक्षसेस कलम दाहा मन्हामत वरून
दिल्ही अनेत हद्द सुरु प्रांत भजतुरी देहाय गावगना इनाम जमीन कदीम इनाम,
३०२८०२॥ व जमाकिमा इनाम १७०१५ व आजी इनाम १११ व सहराजीवदल
इनाम ५१७ योा जमीन ३९०२॥ येकूण च्यालीस चावर आडीच पांड तपसील
आलाहिदा मन्हामत वरून दिल्ही असे गावगना हक लयाजिमा दरशेवडा होन पादशार्द
५ पाच व पनी पछेडी १ व तैनात होन २॥ व पालसी तैनात होन २॥ व भेट होन १
व उलक होन ॥ व बीज गला दर चावरी कुडो १ व जकायेत बिस्वा दर गोणीस
रुका ०१ येक व सोत पछेडी १ व साली कोटी पाच मागास पछेडी १ व पान
सालेस पाने रोजी १५० व तेलीयाच पाच घाण्यास रोजाना तेल ००१ पावसेर व
इनाम चावराना कुडो १ व दर गुरागास गुल ट्रेप १ व बाजारास फसकी रुका
व यामा हासील व गुगल खड पेदास्त व नदी टोकरा हासील व राजता म्हार व चामारा
वरून कमास वगेर कुलदाया कुलकानू दुमाला केल असे पाो मजतुरी कुलकर्णी याचे
निपुनिक घनन तुमचे तुम्ही आलमकून घेजे

कलम १

येजे माा तुम्हार रुपाकू होऊन दरीबाया कोल देऊन माहालास पाा असे तर
आपले मुलकास जाऊन सदराहू सडाचे पेकसी मुदत केली आहे तेजे माा साल

दरसाल देऊन वशापरपर हुकेरी विलायेतींचा कारभार करून कुली साहेब कामावर रुजुवात असणे आणि तुम्हास सर्फराजी या इनाम उमली देह साडे आठ व कदीम इनाम व जमाखाना व आजी इनाम व सऊगजा या इनाम गावगना व हक (२ अक्षरे फाटली) जमा वगैर कुलगाथा कुलका दुमाग करून वस्त्रे बाक्षिते देऊन हे इनामपत्र दिले असे तरी सदरहू वतन तुम्ही तुमचे पुत्रपौत्रादि वशापरपरा आतभतून वतनी शेवा करून सुसंरूप राहणे सदरहू वतन तुमचे वशापर (परा मन्दा) (१५ अक्षरे फाटली) भन करून दिले असे या वतनास तुमचे भाऊवद् वारासदार देसाल तक्षिमेस समच नाही तुमचे वतन तुम्हा वशापरपरा भोष्य करीत जाणे पासी फोणी आमाम्य करील त्यास त्याचे पूर्वजाची व गोवाहणाची शपत असे दिन्हे दरी बावा फौल इनाम सही दगमाल सन खमस सौमन अलक लेखनाल करण मोर्तब

मारी निलकट मजमदूर

या दस्त गरजी सोम

मुकु ओणाजी दतो

नाथ दिा हुजूर दस्त मजमु

सागनिरिस बार

दस्तुर बायाजी आवजी चिनिबिस

ले १४ }
मू दा ५ }

श्री

{ १ १६०० माघ शु १३
{ २ १६७९ जाने १४

स्वस्तिश्री राजाभिषेक शाह ५ बाल्युक सवलरे माघ सुध अयोदसी भौमरासरे शेजातुलवतश राजा सिवटेव्रपती यांनी गजेथी बाल्जानी भास्कर देशाधिकारी व देस लेखक प्रान आजिरे पासी आज्ञा केली ऐसा जे मुरागाड ब्रामल देमकुलकरणी पा हुकेरी व सौदगोरा पा हुकेरी सडिणी बदल हुजूर रायेगडी अद्(व)माना ठेविले होते *हाली मुरागाड यासी गोपाल परसराम यासा पाठापुरीचे सुभा सागोन पाठविले जाहे त्यानगनरी पाला वस्त देऊन पाठविले आहे येसीयासी तुम्हाकड विलायेतींच्या किती येरु कयाती आहे ती तुमी तेथील देसकुलकरणाचा काग्यार याचे हाती घेत जाणे पूर्वी राजे स्वामा सेहासनि येमते समई सिद्गोडासि व मुरागी रायासि व पतन दारास व विलायेतीस सड होन पादशाही २००००० वसि हजार करार करून यास पत्ते व बकसिसे व वतनदारासी वस्त्रे व विलायेतीस कौल दिन्हे होते व मुरागरायास बकसीस दिन्हे होते भितरसाल

लिख(१)यासा नग पालसी मुस्तीदी आल्काचपिगी या देसाल निशानतगनी

५

१

१

१

* हा उल्लेख करून ले ११ मधील वारास दुमोरा मिळतो.

सिद्धेचा ह्ये तोले फिरगी (तीन चार अक्षरे फाटला) हुंदे हमाल नगाग

१ ३
बांका घोडा तुर्फा

१ १

येणे प्रमाणे पूर्वी रायेगढ होऊन पेक(का) उमुल चंदल मुरारीरायास व सिद्धगोडाचे लेकासी हुजूर उल ठेऊन सिद्धगोडाला उमुलानीस पाठविले ॥५५॥ यगिसे जाहला पेका पाठवून मुरारीरायाम सोडविले नाही व साहेबासी येऊन भेटोन मागुती ठजुवान जाहला नाही व विनतीपत्रही लिहिले नाही मुरारीराऊ नगी पैक पात्रले म्हणताती मुभे मुभेसी पेके उमुल होऊन जमा जाहले आहे म्हणताती तरी तुम्हाकडे याचे निसर्वाणे व विलायेती निसर्वाणे काये उमुल जाहला आहे ते तहकीर साहेबासी फलावे आहे ते लिहून पाठवणे हुजेरी विलायेतीच्या रयाती तुमचे मुभेमध्ये आहती तेथील कुल देसकुलकर्णीचे कागभागत राचणा लावणी व खडिणी दडिणा उमुल घामूल याचे उजागतीने येन जाणे या खेरीज याचे कोणही देसकुलकर्णी म्हणउन येनाल त्यास दसलपिगी साहेबाखेरीज होऊ न देणे' यावरी साहबाची भद्दे घाती बहुत आहे स्वार्मनिहा पनाला स्वमुखे तुम्हास आह्ला केही आहे पेसागी यास परगीस जे दिले आहे ते आपले बल्लवरी चालविनील तुम्ही मदत होऊन चार वणे कोणही दिला हरकत करतील त्यास तारीद करणे दरसाल सु॥ सन तिसा सधेन लेमा अलंफा मर्या देव विजयो

सुदसुद चार

मुभे

- १ दायाजा भास्कर
- १ जनाजी सखदेउप फोन्दापूर
- १ बालाजी भास्कर अजिरे
- १ गोराम्हाऊ (पडित !)

४

(केरिता)

(हा ४ मुभेदागची नावे द्या वागदावर अर्शाच लिहिलेली आच्छली)

१ शि ५ सा राड ६ ५ ६९-७०

१ गिवाजीपा मुकाम दाह्या येथे हा १६१ म्हा. ३ १५९५ इ १६७३ मारणी होण शि ५ सा मं म ३ ५ १८५, म १८ ५ १६

ले १५ }
सू दा प }

{

यामे येडो यदमाणा पालेल मुळुव मडणाबदल नेऊन वसि हनार होन पा
वगारे करून पाचा कागभार वनन इनामगांव व जमारांगाय जमीन व आ + इनामे
उभयेता देसाड यानो यकसासा पालभो वगेरे देऊन दुमाला करून दिले त्यास वर्षे
सन सौत सधेन १५९६ ताा साले ११५ राजपत्र व रामचद्रपत्र आमात्य यांचो पत्र
व सारमुभेचो व मुभेचो व (सेना) पती व इत्यादिकांचा पत्रे व ताकिंदे पत्रे आहेत व
मोगलाइतीलहि पत्र आहेत येकदर भोषम पत्रे व प्रथकहि आहेत

१ मलिकबाडाविसी श्रीमतास नजर नजराणा देऊन सनद घेऊन ग +

१ कमतनूर समथे सनद मोगलाई सन इहिदे निसैन आलफ यास वर्षे १९
आलीकडे हि तारुद आहे वर्षे ८० गावे त्यास आलिफडे घालकडमुं
घालला नाही श्रीमतास विनती करून रामचद्र नाइकास विद्मान नज
नजराणा देऊन + + चे आमलात सनद लाऊन + का घेतला

१ मुल्गावची सनद मोगलाड व सिवशाही इहिदे निसैन वर्षे १९
चिकालगुड व लसगापुर व मुल्तानपर व योरे वगेरे तारुदपत्रे आहेत

—

ले १६ }
सू दा प }

{ श १६११ आर्यानि वय २
{ इ १६८९ सष्ट २१

हु
(का गो
नी)

पुनः ते एक लिहिले आहेत) विलाकुसूर चालवणे दी वाय ताकीद असे छ १५
 माहे जिन्हेज मो सूद फा मो.
 (लघवतुक)

ले १७ }
 मू दा प }

श्री

{ श १६१३ आनाद शा ४
 { इ १६१३ जून १९

[छ राजारामाचा जिजिदिडील प्रवास, लगेच त्याचा मोगल सैन्याने केलेला पाठलाग आणि महाराष्ट्र सेनांनी धनाजी सताजी ह्यांचा त्या सैन्याशी झालेला सामना ह्यास अनुलभून पुढील पत्रातील मजकूर आहे ह्यावेळीं कर्नाकातील बतनदाराची स्थिति कशी होई ह्याविषयी मुख्यत हे पत्र उपयुक्त होणार आहे] राजेश्री देश कुलकर्णी व रयानी या हुकेरी गोसावी यास

सेनर गोपालराऊ कृताने नमस्कार म्हा इसने तिसरे अलफ रा मुपारीराऊ देशकुलकर्णी या मार यास वृत्तामुलें + लंगोडा (दसाई) या नीज्याम जानशार सानाया पात्रविले असतां तुम्ही हरकती करून आदणा व सिदाये मकलमोये व बार + यासि मिळोन याचे मुतालाफ व मदती व चाकरां पाठऊन पैरा व गला घेऊन त्या मध्ये तुम्हीहि तक्तामीदार होऊन याचा मुले माणसे गावात राहू ने दातां नसती हिला हरकती करू लागला यावरून तुमचे काये प्राता होता हे पातशाही फौजेच्या अठनी महिने रात्रदिवस कस करून या प्रांताचे बतनदारामध्ये नामोश राखोन हव जानशार व त'हदार सानाया हने 'शाहजादे या प्रांती गद्गास आठे त्याची भेगी घेऊन सिरोपाव व जान शारखानासाहून सिरपाव व यजसास जमखाना फौजदारास व देसाई यास ताकिदी घेऊन येन असतां रा सेनापती व रा धनाजी जापव व मानाजी मोरे व हविरराऊ सेनासह बनमान या प्रांती आले त्याची भेगी घेऊन मामलचे वर्तमान विदित केले त्यावरून तेही वर देऊन मास आज्ञा देऊन पात्रविले आहे तरी तुम्ही सिदा व मगी इसपा या जाघाजी विद्यापक्ष + + याचे लोभापासून पेंके व गला घेविला आहे व तुम्हीहि घेतला आहे तो देखत काणद् सत्वर परतून देवणे हे तुम्हास मुण्णार नाही तुम्ही हद्दई केल्या तुमचे मुतालाफ माने कमतियापासून मुद्द घेऊन थाने लागेल येसे समजणे लिहित्रमाणे वर्तणूक करणे याविशीं रा सेनापताने देसाई व देमणा व जाघाजी विद्यापक्ष यांस लिहित्रे आई + + याजी फौजदारास लिहिले तेजेप्रमाणे मुण्णार नाही जाणिते रा छ २ माहे शाब् हे' वितती (मोन नसत अष्टकोणी) + पो छ माहे सापाय बगवरी म +

ले १८ }
मू दा प }

{ श १६१५ ज्येष्ठ वद्य ११
{ इ १६१३ जून २०

(फारसी मजकूर सात ओळी व शिक्का)

सन ३७ जुलूम अल्मर्गा

माग अनाम अचाजी पडित गुमास्ते देसाई + हुकेरी सुहूर सन अर्धा तिसैन
अल्फ + + आम्ही लस्करात असता वसत तु मा + + + ही जाहीर जाहले होते
त्या + + 'अजमनगरास आ + + + दिवाण कामास को + + + नाही येसे यास
हाली माग अनाम + (ग)धानी पडित याम दिवानाचे नाइ + (ब) करून पाठविले
असे यानीहि तुमचे + + (दौलतसो) हीचे मजकूर जाहीर केले + तुम्ही घल नाइ
+ + सत्तावी जमा राखून + + कामावरी साजून असोन + आपले नफेने दोवलय
सोदी जाहीर करणे यावरून तुमचे सरफराजी असे व तुमचे मतलब घाही असेल तरी
पडित भारानुले यांस सांगणे त्यानी जाहीर करतील त्या + + मतलब मवाफिक केले
जाईल व कांगद मिरिस्ता या मजकूरचे हकीकत तुम्ही हुजूर येऊन मालूम केला
नाहीत हे जमीदार + (का)ईदा नव्हे अता देसन कांगद आपले गुमास्ते + कुल येसे
हुजूर पाठविले हुजूरून + छ २५ माहे सोबाल

ले १९ }
मू दा प }

{ श १६०९ पौष शु ११
{ इ १७१८ जाने ३

जुबदे आमासील आनदराऊ गा देसाद लखमगोडा देसाई परगणे हुकेरी
सा 'अजमनगर व विदानद सा मन सभान आशर मया अल्फ दरीविला सरकारचे
स्वा जागाजागा कथात मजकूर तहसील बदल ठेऊन आले होता त्यानी जागाजागा
तहसील करून रसद जमा केली होती रुपये खमकनमई सा ६००० कपूर १०००
सा ५०० जुगल ५०० सदलगे ५०० बेणाड सा ३०० येकन जुमला सा ८८००
आठ हजार आठसे तहसील पैके रसद इरसाल कराल म्हणोन राहा पाहिणी आमा
हुजूर जाहीर जाहाले का सदरद पैके तहसील जाहलेचे जुबदे आमासीले परिचेवरी
नेले याचा भायेम काये सरकारचे स्वार तहसील करून जमा करतील आणि जुबदे
आमासील घेऊन इजाम कराल हे हेंफ आहे हाली देसन परवाना सो आठ हजार
आठसे रसद इरसाल केलिया पेस्तर आपली सेर समजणे अगर दस्त वस्ती केलिया
तहसील जाहाले पैकी येक रुका जुबदे आमासिलास पचणार नाही हे येकीन समजणे
पेस्तर येसलासहि राहणार नाही यजनिस् हे हकीकत नमाम हुजूर लिहिली जाते

' १ हें नाव अहमद अजमशहाने दि १०९८ म्ह. श १६०९ इ १६८७
मध्ये येदगावास दिलें काध्ये स पृ २५

आसो पेशमानी हासोळ होईल येहीन जाणोन बमोजीब हुकूम आमल करणे दरी बाब ताफोद जाणिजे हानी रसदेवदल इमरादमस्तान स्वार पाठविले आहेत रसद सिताबी हवाले करणे पॅरियास अठ हत्के केले होते त्या मिजुमले हत्के ५ गुजरले बाकी ३ हत्के बाकी राहिले आहेत जेणे बमोजीब करार केले आहे तेणे बमोजीब पैसे तमाम झाडा करून इरमाल करणे दरीबाब ताफोद जाणिजे मो मुद तेरीस ११ माहे सफर सन ११३० ताजा बल्म जाणाजाणा स्वाराम मसाला मिडून दिला आहे बमोजीब परवाने स्वाराचा मसाला आदा करणे उजूर न करणे जाणिजे मो मुद (का दससत) पो छ १५ सफर (पोष व २ = १७१८ जाने ७)

८ पुरंदरे घराण्याची एक शिवकालीन शाखा

(ले पां. न. पटवर्धन)

सातवड येथील पुरंधरे घराणें व त्याच्या शाखा पेशवेकालीन इतिहासांत पुढें आलेल्या दिसतात, परंतु मुळत्पाच हानी आलेल्या सोनतच्या लेखांवरून पुरंधरे घराणें शिवरात्री व शिवपूर्वरात्री पुणें प्रांतांत नांदत असल्याचें उघड होतें हें घराणें अद्याप पुण्यां विद्यमान आहे. पुरंधरे येथील या घराण्यातील एका पुण्यात तुळारुपा घटणाचे मूर्ती मग्न जगदेव यांनी जयहाराचा भाग दिला, तो अद्यापिहि चाल आहे. या घराण्याचा व सातवड येथील घराण्याचा संबंध दिमा घेत नाहीं.

मौजे पिंपळे सौदागर चावर, मौजे पिंपरी गा राहाण्यां मौजे परवती चावर

१ १

१

१ १

या भोगाटे पेसजी सालाबाद तसरुहानी चालिले आहे व साहेबाचे सुर्द सत हि आहे हाली 'कारकून ताजा सुर्द उजूर करिताव साहेबी नजर ऐनात फमाऊनु गुा मन्हामनी केले पाहिजे म्हणोउनु मालुम केले तरी हास इनाम सदर चावर ३ दर सबाद देहाये पा मा या भोगवने कारकिर्दी दर कारकिर्दी व गुा ईा पेसजी सालाबाद चालिले असेला नेणेच प्रमाणे हाली तुम्ही हि चालवीजे दर इ साल ताजा सुर्द सताचा उजूर व कांजे मुम्ही ता (मिक्) लेहोनु घेऊनु असेली गुा परतोनु दांजे मोर्तच सुद+

तेगिस ८

सौवाल*

सुरु सुद

+ अक्षरें निराळीं * पा स १०१४०

१ शि च ता स २ मध्ये श्री द वि आपणे यांना 'पुणें परंदरे घराणें म्हणून वृ १५०-१६० वर ले ११४ ते १२४ मकारित केले त्यांत ह्याच महादभक्त जमिहोत्री पुरंदरे यांना हीच ३ चाहूर भूमी दिल्याचा निर्देश आहे. महादेव मदास पिंपळे सौदागर येथील एक चाहूर हा प्रथम व श १५४४ (इ १६२२) मध्ये मिळाला त्यानंतर पिंपरी व परवती येथील २ चाहूर मिळाले. शहाजीस पुणें परगण्याचा मोकामा श १५५० (इ १६२८) मध्ये मिळाला व त्यावर्षी शहाजीने आपलें सुर्दसत महादभक्त दिलें तेंहि तेथें छापलें आहे प्रस्तुतचें पत्रहि शहाजीचेंच आहे. आणि त्यांत 'साहेबाचें (म्ह. शहाजीचें) सुर्दसतहि आहे' असे स्पष्ट सांगितलें आहे. म्हणजे पुन कारकून शहाजीच्या ह्या पत्राची अपेक्षा धरितात ह्यावरून शहाजी अदिलशाही सोडून श. १५५० मध्ये निजामशाहीत आला तेव्हाचें तें बरील पत्र, आणि मध्यतरी म्हणजे श. १५५१-५२ मध्ये तो मोगलांकडे गेला आणि पुनरपि निजामशाहीच्या उद्घाटार्थ श १५५४ मध्ये निजामशाहीकडे आला अर्थात् मधल्या अंतरायामुळे हें पत्र कारकुनांनी पुन मागितलें म्हणजे शहाजीचा हा 'शाही' बदल तसेंच जमाबंदी-दमर-व्यवस्था हीं लक्षांत आणून देण्यास हें पत्र सहाय्यक होतें

हां ना जोदी

ले २१ १ }
मू. दा. प }

{ १२ १५६१ कार्तिक व १३
{ ३ १६४० नव ५

Inam

११०

Δ

Commission प्रतिपद

(शिवाजीची अष्टकोनी मुद्रा)

* अज रत्नखाने राजश्री सीताजी राजे दामदोलतहू वजानेच कारकुनांनी हाल
य इस्तमचाल व देशमुखानि या पुणा विद्वानद सुा समान अर्ची
स्वा अत्फ दरीविले महादभ् विन मुद्रलभ् पुणये सोो धसवे पुणे हुजूर
मुद्र येकनु मालुम केले जे आपणास इनाम जर्मान चावर एक दर सवाद
मौजे परवती या मजरूर देगील नान्तयाती व घाजे बाच प पायेपोसी
व पनी पो हाली व पेस्तर य— पगी व महदुल कुलपाच कुलमानु चावर एक गज
शरायेनी साल्यायाद् या फमान यह सिजे सास० सुर्दसत मा+ मदार मलिक अवर—
—वजीरानी कारकीर्दी दर कारकीर्दी व सुा महाराज साहेब ता साल्या चालत
आले आहे हाली मा दादानी फोडदेक मुभेदार त्यास देवा+ जाली म्हणोनु महाली
कारकून ताज्या सुर्द सताचा उजूर करिताती व मौजे मजरूर राम ठाकुरास मुकासा
आहे तो सदरहू इनामास इस्कील करीत होता म्हणोनु आपण सन आर्यामधे महाराज
साहेबास मालूम फकन सुदरान आणिले आहे जे वदीम इनाम सदरहू आहे तो
तेरीज करून मुकासा दिले आहे ऐसे असोनु हाली आपले इनामतीची सेते कास
रुके ८८ ता गडेरापाचे सेत कास रुके ८६ यड सेत कास रुके ८२ येजेनमाणे आहे
ते सेत देत नाही मुचादल आणिक देतो ते आपली सेने आपणास देमिली पाहिजेती
म्हणोनु मालूम केजे विना घरा इत्यतमेस मानिगेसि आणुनु महादभ् विन मुद्रलभ्
पुरभरे फा मा बासि इनाम जर्मान चावर एक गज शरायेनी द सवाद मौजे
परवती या मा देगील सदरहू बाचे वर हुकुम फमान व भोगवटे वजिरानी
व सुा महाराजसाहेब भोगवट व नसकळती भास आणुनु ता साल्या

* हाच ११११ व शिवाजीराजांचेच पत्र महादभ्यांना दिलेले ले १२० व
१२१ मध्ये (गि प भा ग २) आले आहे. ले. १२० मध्ये इनामतीच्या सेताचा
निर्देश जो ले १२१ मध्ये आहे तो सोडून, आलेल्या मजरुरान्मागे हे पत्र आहे.
ह्याच त्याच सेताचा उद्देश असून, ' मौजे परती हा गांव राम ठाकुरास मुकासा आहे,
आणि मोहि मुकासा इनाम तेरीज आहे, ' ही राखता असून पत्रांत आहे—

दां ना जोदी

सन सवा चालिले असेली तेणे प्रमाणे चालवणे मुक्तासाइ इस्कील करितो त्यास इस्कील कळ ने दणे सदगद्दु इनामाचा कदम सेत व सडेगाऊ कास स्के ८८ आहे ते व सेत याचे दुमाले करणे चाकर एक भोजन देणे दा हा साल ताज्या सुर्द सताचा उजूर न करणे तालीक घेऊन असेली इनामदारासाठी किराऊन दणे सदरहू इनाम सेरांग कळन मुक्तासाइ यास मुक्तासा दिन्हा आहे इस्कील कळ ने दणे + मोतच सुद (मयदियविराजते)

रुजू सुनवांस

नेरीस १७ माहे सौवाल

सौवाल

सुद सुद

ले. २२ }

मू. दा ११ }

श्री

{ २१ १६१६ वैशाख व ११

{ १६१४ मे १

स्थिति श्री राज्याभिषेक शके २० भाव सवसरे वैशाख षडुल एकादसी सौम्य वासरे शत्रियकुलासनस श्री राजाराम छत्रपती याणी समस्त राजकार्य धुरधर विस्वास निधि राजमान्य राजर्षी रामचद्र पंडित अमात्य हुकमतपन्हा यासी आज्ञा केळा ऐसी जे वेदमूर्ती रंगनाथभक्त सुत अनंताजी मलकरे व महादेवभक्त भिन तिरभक्त मलकरे येहा चजाचे मुक्तामी येऊन विदित केले की भोजे नागरगाऊ ऊक मुक्तापूर कर्पात साइम मांत पुणे हा गाऊ पूर्वी मुरारी जगदेऊ येहा 'सूर्यप्रदण' तुळापुरुष कला ते समधी भोजे मजकूर समस्त ब्राह्मणास दान देऊन नागरगाऊ होते ते तुळापूर नाव देविले आणि दान पत्र कळन दिधले त्या प्रमाणे विजयपूरचे पादशाहाचे पत्र कळन दिधले होतें त्या उपरी माहाराज शाहानी राजे यास देश हस्तगत जाला त्याणीहि ब्राह्मण समुदाये देखून आपले पत्र कळन देऊन ब्राह्मणास सर्वमान्य घाल दिले त्या अलीकडे राजर्षी केलासवासा स्वामी याणी भोजे मुरारी सेल पैल म्हणोऊन रानु सानी तहि ब्राह्मणास कृपापण देऊन पत्र कळन दिन्हे तेणेप्रमाणे भोगवण घालत आला त्यापरी औरंगशहा भोजे तुळंगपुरास आला होता तेव्हा ब्राह्मण समुदा याना पत्रे नेऊन दाखविली त्याउपरी त्याणी सर्वमान्य चालविणे सांगित तो देश शर्मास हस्तगत जाला आहे ऐशास स्वामी दसब्राह्मणाची स्थापना करून जीर्णोधार

फणिनांनीं जाणास तो साल गुा पावेतो मोगवटा चालत आला आहे तरी स्वामींनीं
 रुपाळ होऊन पुढे उत्तरोत्तर चालवायाचो आज्ञा केली पाहिजे म्हणोन वेदमूर्तींनीं
 विनती केली व महाराज राजर्षी शाहूजी राजे यांचे व राजर्षी कैलासवासी स्वामी
 यांचो पत्रें आणून दाखविली तीं स्वामींनीं मनास आणून सर्वमाय चालवायाचो आज्ञा
 करून हे पत्र तुम्हास सादर केले असे तरी तुम्ही मौजे मजकूर माझ्यास सर्वमाय
 पूर्वापासून चालत आले आहे तेणे प्रमाणे पुढेहि उत्तरोत्तर सर्वमाय चालऊन माझण
 सुस्वरूप राहत ने करणे +जाणिजे बहुत लिहिजे तरी तुम्ही मुझ असा मर्या देव नि
 राजते

बार

९ वाळवे-देशकुळकर्णी अभयपत्र श. १५५२

(ले-द वि आपटे)

हे २३ }

{ श १५५२ आश्विन
 { इ १६३० आश्विन

(शिवा आहे लगत नाही अटकीणी)

'कौलनामे अज दिवाण तपे वाळवे साहेब सादर तानागोजी तानदेउ देस
 कुळकर्णी तपे मजकूर सुा सन इहिदे सलासीन कारणे दादे कौलनामा येसा जे तानो'
 भेगदेऊ देसकुळकर्णी तपे मजकूर चालविता होवा +दरीर'स 'माहादो मलाल चाल .
 . . विलयेतीचे गेरराजी होउनु बाहीर . . . चे थलासी गेले मग

१ हा कागद श दत्तापत पोतदार यांचे सपदातला आहे पा स २१४१

२ हा देशकुळकर्णादि वतनदारांकर कशा आपसि येत व त्यांचे निरसन कोठें
 व कस होई हे पाहण्याने 'या त्या वतनासवर्षींची माहिती कळून येणारी आहे वस्तु
 तचें अभयपत्र ज्या वाळवे तप्याच्या देशकुळकर्ण्यांना दिलेलें आहे त्याच दे कु
 सवर्षी शि च सा स ४ ले ७१५, शि च म पृ १०८ इ.पार्दीतील उल्लेख
 पाहण्याजोगे आहेत त्यावरून हा आपलेक देशकुळकर्ण्यावर आलेले प्रसंग लक्षांत
 घेऊन वतनदारी त्यांचा प्रांत व त्यावराल सत्ता इ गोष्टी ध्यानीत घेताल

+ मध्यतर्ती

३ हा वाळव्याकडीलच देशकुळकर्णी शि च म पृ १०९

परून विजापूरचा वाळव्याचा समव -२१ ना जोशी

समजाविस करिता माहादो बलालासी नेयो म्हणोन चोलिले मग थळे विदमाने वा
 पगय इलतमेस देसमुस्त ताा मजकूर देसकुलकरणाचे कारवार मुले.....
 केले आसे अपले हक लाजामा इनामपणे पळोडी साजनु दिवाण क [मा] ईं करून
 मुखा असाने कोणे चाचे ताा आदेशा न वीजे विमलम

तेरीस

माहे रनिलावल

१० सिराळकर निकम देसाई

(श्री पा मा चांदोरकर)

[+हे कागद सातारा जिन्हानील बसोस शिगळे या गावांतील निकम देशमूर
 पांजकडील असून ते श्री वा दा मुडले पांजकर्णी आले]

ले २४ }

{ २१ १५६७ भाद्र शु ७
 { २ १६४५ आश्व १८

अज रस्तज्ञान सोदायवद् सान अलिशान सान आकजनसान महमदशाई
 तुली दामदौलत द्रु बजानेय कारकुनानी हाल व इस्तकपाल मो सिराले जिदानद सुा
 सोत ओयन अल्ल दरीविला बाजी देवजी देसाई या माा हुनूर मादूम केले जे
 आपणासी या माारी इनाम व हौनानि वितपसील

इनाम जर्मीन

रकम टके १२९

चावर १

दर सवाद मोजे खेड

दर सवाद मोजे मुल्ल

रकम टके ७५

रकम टके ५०

दर सवाद सिवणी

दर सवाद मोजे नरसीपूर

रकम ४ टके

चावर येक १

इनाम व तेनाती दर माहाल जफात

या मजकूर

सालीना मुशाहिरे
दिशटे पा होन ६
छप्पा होन १२
धेऊण होन आठरा १८

रोगीना
ठ(घ)रुनी
५०० पाने
४०॥९ मुपारी
०१३ तेळ जायती
— दिक्की

इनाम मोवदला चार

मोजे कापुस सेडे २३ १५१

येणेप्रमाणे इनाम व तेनाती कारकीर्दी दर थारकीर्द मोठासाईवाजी मानी भोगवणे चालिले आहे ह्याली प्रो मार० सादेवासी मोवासा आर्जांनी जाला आहे साहेबी नजर इनामन करमाऊन सदरहु इनाम व तेनाती दुमाला करमावपा राजा होय म्हणोन तरी घराबे मालुमाती देसाई मांत मार सातारिसी आणोन सदरहु इनाम व तेनाती दुमाला केले आहे मरहुकुम भोगवण थारकीर्दी दर कारकीर्दी मोठासाई या + + + कसे चालले आहे तेणेप्रो ह्याली दुमाला कीजे दर साला सुर्दसताचे उजूर न कीजे तालीक लिहून घेऊन आसल सुर्दसत परतोन दीजे + + + + मोर्नय सुद

रुनु मुरनवीस

तेरस ६ माहे रजय

शुद्ध सुद

पौ छ १९ माहे शावान (श १५६७ आश्विन व ६ इ. १६५५ सप्टेंबर ३०)

ले २५ }

{ शके १५९० थावण वद्य ७
{ १ १६६८ आषाढ १८

गोल शिवा*

[फारशी ९ ओळी व
अष्टकोणी शिवा*]

[फारशी ४ ओळी]

अज दिवाण जवत पा सिराले ताा मोकदमानी मोजे विरले पा मजकुर विद्वानद के सुद्धर सन तिसा सितैन आलफ धर हुक्म सुर्दसत रस्तसाना छ १५ माहे मोहरम पौ छ २ माहे सफर सादीर जाहले तेथे राजा जे दगविला मुलाजी

× सानाचा हा अमल येथे प्रथमच दर्शित होत आहे * फारसी शिवा अस्पष्ट

१ श १५९० अ आषाढ वद्य २ = इ १६६८ जून १६. २. आषाढ शु ३ = जुलै २

घाजी देसाई या मजकुर याचे हरि साबाजी देमगुलकर्णी हुजुर इलतमात बहुत
(१) नाने केले वरी देसाई मजकुरासी सरफराज कछन अजरा मन्हामत इनाम मोजे

या मजकुर देसाई महसूल नरदपानी व बेजेरटी व पावेपोती मेज
पानी पनी व नौड सेल बेल व जगपनी व भेरी ठाणा व भेरी हुजुर व तोरणभेरी व
बेन येगार व फर्माई समाकूल बाव कुला उजुहाती मन्हामत कछन दिल्ले अमे दुघाला
करणे बि द नू द अवगाद व अहंकाद चालविजे दर साला ताना सुई सनाचे
उजुह न फीजे तालीक लिहून घेऊन असल परतून दाजे म्हणोन राजा रजेराहुूम
मोजे मजकुर इनाम देसाई मजकुरासी दुघाला केले असे दुघाला वीजे दर साला
ताना मिसलीचे उजूर न करणे तालीक लिहून घेऊन असल परतून दाजे (पट्टीणी
शिका X)

तारीख ११

रचिलावल

ते २६

}

श्री

{ १ १६१२ माघ व ४
२ १६१३ कैत ६

श्रीराम

॥ ना

लकठ सुनुमदा

रामचंद्र रस

राजते (घदामी)

अमयपत्र समस्त राजकार्य धुरधर विस्वासाविधि राजमान्य राजश्री रामचंद्र
नीलकण्ठ आमन्त्र्य ताहां देसमुक्त व देशकुलकर्णी व मोकादमानी व सेने व माहाजन व
समस्त रयानी मां मिराले मुद्दुर सन इहिदे तिस्रोन आलक दिल्ले अमयपत्र येते जे
तुमचे याचे अताजी विठल मुतालिक देसमुक्त या मार यांणी हुजूर घेऊन विदित
केले की या मार गनीमाचे घामधुमे करिणि सराव पडिले आहे येसीयांत स्वामी
रुपाव होऊन बतनदारा पाखून या पूर्वी कितेक अन्याये जाहाले आहेत ते सभा
कछन अमय देतील तरी आपले पाढरीवरी येउनु मुलकाची लावणी सचणी करितील
म्हणून विनती केली त्यावरून तुम्हा बतनदाराचे अन्याये सभा कछन अमय दिल्ले
असे व धारियाचा तह कछन दिव्हा मितपसील

जिराईत जर्मनीस धारा

पागाईत

मात रोते दर । फाली जर्मनी
विप्रा धारा साडे सरासरी दर विप्रा
सात मण १२॥ दोन मण ८२

विप्राकर्णीस धारा दर गला पेरोल ।
विप्रा होत पा त्यास दर विप्रा
'वली दर ऊस दोन धारा मिष्टि
विप्रा दोन होत अडीच पाच मण १०
होन २० होन

माल जर्मनीस सरासरी धारा सरा मण
८१॥

२॥ पाटास
३ मोटास

पासी इस्तावा लगले सेतास भान
रासत्यास तीन साले व फाले जर्मनी व
माल जर्मनी पांस चार साल

अलें दर तग्वारी दर पासी
विप्रा होनु विप्रा मत्ताप इस्तावा
पा दोनी २ ॥० तीन साले

येणे प्रमाणे इस्तावा देउनु धारीपाचा तह घेला असे सदरहू प्रमाणे जो आकार
होईल त्याची उगवणी 'जोवरी गनिमाची धामधूम आहे तोवरी दुतकं देउनु' कीर्दी
महामुरी करणे कोणेविशी शक न धरणें मोहताकी रपत नवी येईल त्या दिवसापासून
दोनी साले घर टका व फाला भाऊ केला असे वाकड नसत घाय 'दडक' प्रमाणे उग-
वणी करून देणे तुम्ही देसमुक्त व देशमुलकर्णी यांस हर यावयाची मोईन करून
दिल्ली आहे वितपसील—

गलीपास दर सदे सडीस दोन सडी २

जकातचे गोणीस तीन रुके ८३

सालात्याद चालिले आसेल तरी मजुरा
पडेल नाही तर न घेणे

येणे प्रा मोईन केली आहे यामध्ये देसमुक्त दोन तक्तीमा व देशमुलकर्णी
येऊ तक्तीस या प्रमाणे देउनु तुमचे हर बाब चालऊन कोणे घाबे शक न धरिता
जापले पादरीवरी येउनु सुस्तरूप राहाणे तुम्हा पासून या पूर्वी जो अन्वाये जाहाला
आसली त्याचा तगादा लावणार नाही आपले समाधान आसो देउनु कीर्दी महामुरी
करणे तुमचा महाल सासणी सामाया (१) साले नेमून राजवरी कासी रंगनाथ घाबे
स्वाधीन केला असे हे तुम्हास तह प्रमाणे विभारवसा देती त्या प्रमाणे चालउनु अमय
असे जाणिजे छ १७ जमादिलावल ले

माला

वधि (गोल शिक्षा)

सुख सुद

चार

[कागदाच्या जोडावर 'लेखनावधी'चे दोन सिके]

हे २७ }

{ श १६२३ श्रावण वद्य ३
इ १७०१ आश्विन १० }श्री
सिका

तहसील

आज्ञापन समस्त राजवायधुरधार विश्वातनिधी राजमान्ये राजश्री हिंदुराव घोरपडे भमलकतमदार ता मोकादमान देहाये गावगना प्रो सिराले सुा इसने मया अल्फ सानत शकराजी व पिराजी तुलाजी देसाई प्रा मार याणी हुजुर येऊन विनती केली जे सिदोजी निकम याणे प्रा मारचे देशमुखीचा कथला करून साहेबास माही तो कथला सागून पत्रे घेऊन गेला आहे तरी आपले देशमुखीमध्ये दुसरीयाची गुजारीस नाहा हामेशाही मोकदमी दखल आहे येते आसता पत्रे घेऊन डोहणा करितो तरी याचे पारपत्य केले पाहिजे म्हणोन विनती केली येसीपिस तुलाजी देसाई याची देशमुखी दुसरीपिस गरज नाही येसा निर्वाड जाहाला सुम्ही हि बतनदार गीत मुसे मनास आणिलेच आसेल सांनत सिदोजी निकम पत्र घेऊन कथला करील तरी त्या पत्रावरी येकंदर नव जाणे त्याची पत्रे रद्द असेती शकराजी व पिराजा देसाई याचे विद्यमाने पूर्वी पायून वर्तणूक करिता तेसी करून बतनी मामला चालविणे दुसरीयाचे गोटावरी नव जाणे या गोटीचा बोभात येऊ न देणे जाणिजे सो छ १६ रोबल मोर्तम आसे

हे २८ }

{ श १६२६ फाल्गुन शु १३
इ १७०५ चैत्र २५ }

स्वतिथी नृप शालिवाहन शक १६२६ वर्षे तारण नाम सवत्सरे फाल्गुन शुभ प्रयोदशी रविवार न दिनीं राजेश्री चिल सेटी व सय सटी चिन निंग सेटी तुटाले वस्ती वसचे करारापाद या प्रति सकराजी चिन तुलाजी निकम देसाई प्रा सिराले लेहून दिलें कपपत्र येते जें आपलेंयास काल कठीण पडिला कालक्षेप नव्हे सारिता विचार पाहून तुम्हास भाऊ करून तुमचे पदरी आपण पडिलें आपणा या कालात तरावयाचा विचार नाही (अष्टकोनी शिक्का*) तुम्ही येश घेऊन आपल्यास या कालात सामील होऊन आमचा काल कडेस लावणे म्हणऊन तुम्हास आरला विचार सांगोन तुम्हापासीं हा ५००० पाचसे रुपये पेतले अणी तुम्हास अपले बतन पेकी मौजे रपरे सुझाराका प्रा मजकूर हा गाव तुम्हास देसमुखी दिली असे येथील अपले वडिला पायून इक रुसुम पालिला आहे वितपसील—

गरल होनु पा *

इनाम जमनि पाट्टपत्र
दिये ८१५ताहसीलस दर आठ
वडीयास धानाराचे रोजी

* फागदाच्या हा यानूस शिक्का ही गाष्ट तो फारसी असल्यामुळे चुक आहे.

उकाला फसकी, १ वेताळपटी पाने सुमार २५ दर
 बाजाराचे रोजी २ तेली यास दर आठ- दुकानास
 वडी यास दर दुकानास
 चामाराचे दर दुकाना तेल वजन १०००९ व मालीयापासून सेर
 सालिना जोडा १ बाजे बावली जे साले साबळ दस्तर प्रा
 कोस्ती याचे भागास ते दस्तर साबळ रायणूक माहार १
 दर सालिना धणगर सणगरास दर गावात थल भरिता
 होनु पासोडी १ घोंगडी होनु बाजारी मिस्त्रा येईल तो
 १ १ १ १ मुद्दास दिले असे ४१
 —नस्त —नस्त होनु

येजे प्रमाणे आपले बदिला पासून पालत अले अहे ते तुम्ही साकून सुसंरूप
 अपलापणा राखोन असावे तुम्हासी आपले भाऊयंद कोणही कटकट करितील त्यास
 अपण निवारून तुम्हासी कोणतास बोलवयास गरज नाही यास अपणा पासून अन्यथा
 होईल तरी श्री साक्ष असे लेहून दिले अपले इमाने फयपत्र सही सन १११५
 छ १२ जिल्हाद सदराह तुम्ही अपणास सा पाचसे सा दिले ते अपणास पावले तुम्ही
 आपले लेकराचे लेकरी मोजे मजकूरची देसमुक्ती साकून सुसंरूप असणे लेहून दिले
 पत्र सही (पटकोनी शिफा) *

१ गुता थाळून पत्र रद जाहाले मापारे घेतले

ले. २१ }

{ श. १६३६ माघ शु. १३
 { द. १७१५ के. ५

श्री

० श्री ~

प्रतिपंचंद्रेसे

सर्वधिष्णुर्विश्वं

दिता शंभु छत्रप

ते मुद्रा रामसूतो

विराजते (गोल शि

स्वनि श्री राज्याभिषेक शके ४१ जय नाम संवत्तरे माघ शुभ त्रयोदशी मंद-

* कारसी शिफा व मोतय अस्पष्ट + वर्तुळांतलि दुरेर्षति ५० पाकळ्या आहेत.

श्री शि

व नापति

हपं निदान मो

नेश्या सुत नीळ

कठ प्रधान

० श्री ८

श्री आइ आदि पु

रुप श्रीराजा शिवछ

अपति स्वामि रुपानिधि

तस्य रुप्यानी परशु

राम प्रतिनिधा

(यदामी शिवा)

(गोल शिवा)

वासरे क्षत्रीयकुलवत्स श्री

राजा शम्भु छत्रपती स्वामी

याणि राा तुलाजी पिन

शकराजी निकम देशमुख

ता सिराले यांसि दिल्ले

इनामपर असे जे तुम्हीं

किले *पनाळां चे मुकामी

स्वामि सजु येऊन विनंती

कली की आपण बतनदार

बतनावरी राहोन स्वामीची

शेवा बहुत निष्ठेने केली बतनाच्या प्रसंगामुळे आपल्या बरी वसाले बहुत पाडिले आपली हेरानगी विशेष जाली आहे माहाल सराच पाडिला त्या मुलें सपसाररूप चालत नाही स्वामीनें बहुतों बतनदारांस इनामती देऊन ऊर्जाति केलें आपण हि आज्ञा बर स्वामीचे पायासी निष्ठेस अंतर केलें नाही आणि पुढे हि होणार नाही तरी स्वामीनें लेकराचें लेकरी चाले असा इनाम करून दिल्ला पाहिजे म्हणून त्यावरून मनास आणितां तुम्हीं बतनदार बहुत प्रमाणाक स्वामीच्या पायासी निष्ठा धरून बतना बरी राहोन शेवा करीत आहा या करितां स्वामी तुम्हावरी रुपाल होऊन नूतन इनाम कुलघाप कुलकानु सैरीज हकदार इनामदार करून मोजे कानदे ता सिराले शुभा मलकापूर देह १ येक रास इनाम अजरामन्दामत करून दिव्ता असे तरी तुम्हीं मोजे मार पूर्वे मयदि मा आपले स्वाधीन करून घेणे आणि इनाम तुम्ही व तुमचे पुत्रपौत्रादि वरापरपरने अनभऊन सुस्वरूप राहणें सदाहु इनाम तुम्हास स्वामी सुरक्षित चालवितांल जाणिने लेखनालकार

मयाद्वेय

विराजते

[मार्गे]

रज्जु

[मार्गे जोडावत]

तेरीस ११

सफर सुदुर सन समस

अशर मया अलफ

लेखन

सीधा समु

ल सती

बार

सुरुनुद

बार

[हे २ सिके]

* कर्तवीरापूर्वी पन्हाळगडावर छत्रपतींची राजधानी असे । ' निध ' राहिले आहे. १ अगदीं हाचप्रमाणें दुसरे पत्र ' देगाधिकारी ' व कारकून बतमान व भावी शुभा भवत मलकापूर ' हास दिलें आहे त्यांत एवढाच विशेष दिसून आला.

ले ३० }
१- }

{ श १६४२ श्रावण शु १३
{ इ १७२० आश्व ५

-थी

नरल

राजश्रीया विराजित राजमान्य राजश्री

रुष्णाजो भास्वर स्वामी गोसावी यांसि

सेवक रामचंद्र नीलकंठ अमात्य हुकमतपन्हा नमस्कार विनती उपरी येथील
मुशाल जाणून स्वकीये लेसन करित जाणें विशेष राजश्री अताजी विठल मुतालिक
देशमुक्त पां सिरालें यांसी सकराजी विन तुलांजी निकम देसाई कर्जाया करितों पाद
शाई महजर व देसाई मार याचें वडिलांही मुतालकीचें वतनपत्र दिल्लें आहे त^१ माग
तोस म्हणोन फल्लें त्या वरून हे पत्र तुम्हांस लिहिले आसे तरी सकराजी विन तुलांजी
देसाई पास घरे खेंसीनें ताकीव वरून पुशतन काली फाईदे व इनाम चालन आहे
त्यामों अताजी विठल याची त्याजमडे चालवणें कोणी सल्ला करील त्याचें पारपत्य
करणें फिरोन बोभाट येऊ न देणे सुदूर सन ईरिदे इतोन मया व अल्फ छ ११
सपाल बहुत काये लिहिणें मोर्तब सुद

थार

ले ३१ }
१- }

श्री

{ श १६४५ ज्येष्ठ वा ३
{ इ १७२३ जून १०

७१ मा अनाम तुलाजी विन शकराजी निकम देसमुक्त ता सिराले प्रांत मल
कापूर यांसि श्रीनिवात परशराम प्रतिनिधि सुदूर
रुन अचा अशरीन मया अल्फ तुम्ही साताराचे
मुकामी हुजूर येऊन विदित केले की आपण
आपले वडिलापासून राज्यात थम साहास बहुत
केले आणि पुढे हि येरनिष्ठेने सेवा करीन आहो
त्यास आपले कुटुंबाचा योगक्षेम चालन नाही
या करिता रुराडु होऊन आपणास वतनसमवे
नूतन गाव इनाम गाव वरून देऊन चालविले
पाहिजे म्हणून त्या वरून मनास आणून तुमचे
चालवणे अवश्य म्हणऊन मोजे कोकड ता

• श्री ~

श्री आई आदि पुरु

व श्री राजा शाहु छत्रप

। नि स्वामि रुपानिधि त

स्य श्रीनिवात परशु

राम प्रतिनिधि

अटकोणी शिवा

मनकूर हा गाव पेसजीच्या मुकासिया वटून दूर वरून हाली तुम्हांस कुल माचे कुल
कातु सेरीन हक्दार व इनामदार वजा वरून पूर्व मयादि मा इनाम दिला असे तरी

तुम्ही मोजे मार आपले दुमाला वरून धोशपरणेन इनाम अनुभवीत जाणे तुम्हास
मोजे मजकूर इनाम दिल्या या बदल तुमच माया सेरणी बदल कमूल वतचा रुपये
२५० साडे च्यासे करार करून वसूल हुजूर घेतला असे छ १७ रमजान निदेश समक्ष

राजते

लेखना

वधि (गोल शिफा)

[मागे]

सुरु सुद वार

[जोडावर ' राजते लेखनावधि ' चे दान सिके]

ले ३२ }

श्री

{ १ १६२५ आषाढ शु -
२ १७२१ जून ३०

• था ~

आ आह आदी पु

रुप श्रीराजा शाहु छ

अपती स्वामी रुपानी

धा परशुराम प्राचव

प्रतीनिधी (गोल शिफा)

आज्ञापत्र समस्त राजकार्य धुरधर विस्वासनिधी राजमान्य राजश्री श्रीनिवास
परशुराम प्रनिनिधी तां मोठ्ठमाना मोजे कोवळड पाा सिराले सुता आर्षा आशरान
मथा अलफ तुलाजी चिन शकराजी निरुम देशमुख पाा मार पानी राज्यात श्रम
साहास बहुत केले आणि पुढे येवनिटने सेवा करिता आहेत याबदल यावरी रुपालु
होऊन मोजे मात पेशनीच्या मुकाण्या वहुन दूर वरून हल्ली देशमुख मारास इनाम
कुल बाप कुल वानु दिल्या आसे सेरानि हाकदार व इनामदार वजा वरून गाव
मानिलेस इनाम धोशपरणेन चालवणे प्रतिवर्सी नूतन पत्राचा आक्षेप न करणे या
पत्राची प्रती लिहून घेऊन दे पत्र भोगवण्यास देणे छ ७ शौवाल पाा हुजूर लेखना

वधि

(गोल शिफा)

वार सुरु सुद वार

ले. ३३

}

श्री

{ १ १६४९ श्रावण वद्य ९
६ १७२७ जुलै ३१

राजश्री तुलाजी देसाई

पा सिराले गोसावी यासि

७ अक्षडित लक्ष्मी आलकृत राजमान्य—श्री उदाजी चवाण हिमवतद्वार
रामराम सुदूर सन समान असरीन मया अलक तुम्ही हुजूर येऊन विदित केले जे
पा मजकूरचा कारभार होतो तो आपल्या वियमाने होत नाही आपण देशमुख आप-
णास दस्तलखिती असावे म्हणोन त्यास तुमचे चालवणे आम्हास आगत्य या करिता
साल मजकूर पातून जो कार्यभाग पा मजकूरचा घेणे तो तुमचे हाते घेऊ येविसी
अतर नाही आपल समाधान असो देणे बहुत काय लिहिणे छ २२ जिन्हेज मोर्तेव

सुद

(गोल शिक्का)

* • श्री •

श्री शाहु भु छत्र

पति चण्णि ततर

राणोजी मुन उदा

जी चवाण हीम

तवाईदर (गोल शिक्का)

(येथे हा कागद इ १८५० मध्ये कियोंद प्रसगी पुराव्यास म्हणून दिला त्याची
व नमूनेची नोंद आहे ती घेतली नाही)

२ ३४

}

श्री

{ १ १६५१ मार्गशीर्ष वद्य ४
६ १७२९ नोवें २८

राजश्री तुलाजी देसाई भा

सिराले गोसावी यासि

७ अक्षडित लक्ष्मी आलकृत राजमान्य—श्री उदाजी चवाण हिमवतद्वार
रामराम सुा सलामति मया अलक भोजे सांगई चुा प्रा मार हा गाव आम्ही आपले
तेथे नुद्दास दिन्हा आहे तेथील आयादानी करून आम्हा होइल तो साल दर

* सिका अक्षट लागला आहे १ सन १९२८

साल पेन जॉर्जे ये विसी गावांस आलाहिदा सनद सादर आहे आम्हा वडील काणे विसी तोसांस लागणार नाही जाणिजे छ १७ माहे जमा* बहुत काये लिहणे† मोतब

मुद
(अष्टकोनी शिक्का)

[मार्गे]

(अष्टकोणी शिक्का)

ले ३५ }

श्री { श १६५१ ज्येष्ठ वद्य ७
{ १ १७३७ जून ८

रामश्री तुळजा निकम दशमुख
पा सिगलें गोसावी यासि

छ अज्ञातित लक्ष्मा अलरुत राममान्य—आो येसाजा भोंसले सुहृ

० ~

श्री राजा

शाहु चाणि

समर येसाजी

भोंसले नी

गता

(अष्टकोणी शिक्का)

पाडिये मिळोन ते सांगताळ त्या प्रा तुम्हा उभयतास वर्तऊ कोणाची पाठ राखणा
नाहा येविसी आपला निशा असो देणें कोणी गोलीचा सराये व धरितां भेगस येणें
जाणिजे रा छ २० सफर^१ मोतब

मुद अष्टकोणी शिक्का

* पुसून गलें दितावल^१ † शुद्धार्थ अक्षर + येथे ले ३३ प्रमाणें
उदाजी चव्हाणाचाच मुद्रा व अक्षरराश तशाच आहे पण आकार तेथें मोठ तर येथें
अष्टकोना आहे अर्धाव समाधि मुद्रा पटकोनी

१ मिनी अवल साल पळून काढली आहे.

ले. ३६ }

श्री { ११ १६७६ कार्तिक व ३
६ १७५४ नोर्वे ३

राजश्री सडोजी माणकर

गोसांनि यांसि

७७ अरुहिन लक्ष्मी आलकृत राजमान्य—श्री बालाजी बाजीराय प्रधान
अतिवांद गुण समस्त समसैन मया व अलक तुम्ही पत्र पाठविले ते प्रविष्ट जाहाले
नुलाजी निरम देशमुख बर्ताससिराहेकर पास पनास रुपये मसाला घेऊन हुजूर
पावयाची आझा घेली जामुद भारनिलेच्या घी मसालीया साठी कटक करितात
आणि हे तो आम्हाजवढ आहेत कांहीं कार्य सांगितले आहे येसे + + + + +
+ + + + + कितोन + + + + + होईल या + + + + + मुसास तारुद + +
१७ मोहरम घटुत फाय लिहिजे

लेखन (गोल शिफा)

सीमा

ले. ३८ }

श्री { श १६८४ फाल्गुन वद्य ९
इ १७६३ मार्च ८

ॐ मा अनाम तुलाजी देसाई पा सिराले यासि माधवराव बलाल प्रधान सुा
सलास सितेन मयां व अलक मौजे कोकरुड पा मार येथें तुमचा वाडा पुरातन होता त्यास सांप्रत पार्वतीचाई
मोंसल्ली याणी पाडला आहे ये विसीं तुम्हीं हुजुर येऊन
बिनती केली त्याबद्दल त्यासहि सरकारचें पत्र सादर
केलें असे व तुम्हास आज्ञा केली असे तरी तुम्हीं
मौजे मजकुरीं सुदामत वाडा होता त्यामों बांधणें
जाणिजे छ २२ शाबान आज्ञापमाण

~ श्री ०

रानाराम न
रपति हर्ष निधा
न माधवराव व
छाळ मुख्य
प्रधान
गोल शिफा

लेसन (गोल शिफा)
सिमा

ले. ३९ }

श्री { श १६८४ फाल्गुन व ९
इ १७६३ मार्च ८

(धो माधवरावांची मुद्रा ले ३८ प्रमाणें)

आज्ञापत्र राजश्री पतप्रधान तां रोनाजी बलाल पतकी पा सिरालें
सुा सलास सितेन मयां व अलक मौजे कोकरुड पा मार येथील ठाणीयासीं नू
कज्या करितोस देसाई(ई) यांसी सुदामत वर्तन नाहीं म्हणोन हुजुर विदित जाहाले
त्याबद्दल हें आज्ञापत्र सादर केलें असे तरी ठाणे मजकूर यांसी कज्या न करणें व
देसाई देशपांडे, यांचा हक सुदामत घालत आल्यामों देत जाणें ये विसीं किरोन हुजुर
शोमान येऊ न देणें जाणिजे छ २२ शाबान आज्ञापमाण ~

लेसन (गोल शिफा)
सिमा

ले. ४० }

श्री { श १६८५ चैत्र वद्य ५
इ १७६३ एप्रिल २

शिर्जोव राजश्री गगारामपत यासि मनि अत्युत्तराव गणेश आसिवांद उपरी
येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लिहित जाणे विशेष तुलाजी देसाई याज कडे
सरकारचे नजरेचा औजन रुपये चारा हजार येणे आहेत ते त्याजकडून बसूल करून
पेणे आणे मुद्दाजवळ त्याची ताकीदपत्रें दिल्ली आहेत ती त्यास पावती करणे काफ
रुडचे गडीयें काम अद्याप घालत नाही त्यास ये विसीं तुम्हीं देसाई याचे साहित्य
करोन गडीयें काम घालें ते करणें राजश्री विष्णुपत व राजोजी सिंदे यांज कडील
भारकून व राऊत सिराल्यास गेले आहेत ते यांसी सटसट करितान व सिरालकर

पाजवर हाल करणार म्हणून याणी लिहिले त्यात स्वारास व कारकुनास 'पत्र पाठवि-
लेच आहे व पेशांनी येथून बदलाईत पाठविले आहेत ते हि न्याज पासी 'आहेत मुम्ही
देसाई याचे साहित्य करून सिरालकर व कारकुन व राऊत यासी सगसट न करीत ते
करणे इसा मारची निशा करून घेऊन हुडीया सातरीयाच्या पाठऊन देवणे सिराल
कर लनाडी करतील तर पापत्व करवणे परतु पेक्याची निशा करून घेवणे आम्हांस
येर घोडी क्रिषा येर हुजार हा यावे याची निशा करून घेवणे दिवानचे हा
आकराचा हुडी सातारीयाची पाठऊन देणे हे हा श्रीमतानी ज्यास देविले आहेत
त्याचा नगादा आहे देसाई मार याजला सागोन सरकारची पन+ राखारी गडीस
उपद्रव तिलमान होणार नाही जाणजे छ १७ माहे रमजान मा सलास सितेन
मया अटक बन् काये लिहिजे हे आसिरवाद

हे २१ }

श्री { १ १६८५ वै शु १०
{ ३ १७६३ एमिल २३
राजश्री तुलाजी गिरम देसाई

ले. ४२ }

श्री

{ १ १६८६ श्रावण वा २
३. १७६४ आगष्ट १३

नकल

सिका

छ. वेदशास्त्रसंग्रह राजमान्ये राजश्री गोपाळाचार्ये दिन माधवाचार्ये मांगले-
कर गोत्र काश्यप सूत्र आप्यन्यायेन भारतव्य कालगात्र प्रांत कराड स्वामीचे शेवेसी
शेवक तुलाजी दिन सफराजी निरुम देशमुख पा निगले शके १६८६ तारण नाम
संरछे श्रावण वद्य द्वितीया इंदु वासरे त दिनां तुम्ही मौजे कोकरड येथील मुकामी
येऊन विदित केले कां आम्ही श्री रुष्णातीर्ग धान्य करितो येसीयास आपले
देशमुखांच्या इनाम पैकीं आम्हास काही नूतन जमीन इनाम करून देऊन चालविलीयां
तुम्हास श्रेयस्कर त्वारून विचार पाहतां तुम्ही भले ग्राम्हण सिट विद्यापार कुटुम्ब-
वटल श्रीच्या तीरी भारतव्य करिता कुटुम्बाच्या योगक्षेम तुमचा चालविलीयां श्रेयस्कर
आहे व आमच्या कुटुम्बाचा उधार व आमचे बौशाचे कल्याण येसे जाणून श्रावण-
वती मध्ये आर्धोदकी (धी !) श्राव करोन तुम्हास धारादून जमीन उत्तम प्रतीची हाती
काटी च्यार विता पांडाचा विरीयाने येजेतो विनयसील—

मौजे कदि प्रांत मार येथील आमच्या	मौजे वसी प्रांत मार येथील आमच्या
देशमुखांच्या इनाम	देशमुखांच्या इनाम
जमीन विचे ८५	जमीन विचे ८५

येऊन विचे सुमार १० दाहा कुल यास कुल कानु देसील इनाम निजाई व
पत्नी पलगी जलतरुणकाट्यापाणनिधिनिक्षेपसहीन धारादून करून दिन्ही असे तरी
तुम्ही व तुमचे पुत्रपौत्रादि बौशपरपरेने वृत्तजमीनीचा उपभोग करून आमचे वृत्तीचे
कल्याण चिंतून मुसरूप राहणे आमचे वरीचा धोर्णी धारादून वृत्तीस विक्षेप करील तरी
वेदार्थी श्लोक.....* वृत्तीसी हरण केलीया श्लेफोक पातक व चालविलीया
चतुर्थश्लोक पुण्य आहे येसे जाणून आमच्या बौसांचा जो असेल तो व हर
कोणी तुमचे वशपरपरेने चालविल्यासी आतगाय होजार नाही हे लेहून दिन्हे वतनपत्र
सही जाणिजे छ १४ माहे सहर बहुत काय लिहिजे रुपावृद्धी केली पाहिजे हे
विनंति मोर्तच असे

* येथे “ स्वदत्ता परदत्ता वा० ” “ न विन विधमित्याहुः ” “ स्वदत्ता दुहिता ”
अपरं “ दानपालनयोर्मध्ये० ” हे चार श्लोक दिले आहेत ते अगुद्ध आहेत

साक्ष

पत्र नरसीभट जोसी कसबे सिराले

विकलम मल्हार विठल मुतालिक

शामभट भिलासकर जोसी

देशमुख पा मार

(येथे नोंदणा सचर्चा शेरे (इ १८५४) आहेत ते घेतले नाहीत)

११ अफजलखानाचें खुर्द खत श. १५७१

(हा श्री वि गो दिघे एम् ए)

ले ४१ }

{ श १५७१ अ आपाठ वा ६
{ इ १६४९ जून २०

(पर आप ओळी फारसी मजकूर)

अज रस्तखाने सौदायेद खान अलीशान खान अफजलखान महमदशाही खुदादयाम दोलत हू बजानेय कारकुनानी हाल व इस्तफ्हाल व देशमुखानि पा वार्द विदानद सुा सन समसेन अल्फ दरा विले रसमाजाभट बिन महादेऊभट अवलाद कुमुदभट माऊजा भट फनिहार जुनारदार सेफान झा मजकूर हुजूर येऊनु मालूम केले जे आपले वडाल कुमुदभटच नावा बाबा व नरद देसावरी होत दाह १० वा पामोडा अल्फ (१) २ व कायले २ व तठ रोजिना निम सेर ८०॥ पर हुकुम खुद खत मोक्साइयानी माना मुतेन रवा आहे हाली पा मजकूर साहेबासी मोक्सा अजाना जाहले आहे माझला कारकुनाना ताजा खुर्दखताचे उजूर करीत आहे साहेबा नजर इनायेत करून आपले वडिलाचे इनामती आपले नावी लिहून दुपाल फमावया रजा होये म्हणुन मालूम जाले मे बायेद के सदरहू बाबा नख्त या पासोडी व कायल व तेल रोजिना सदरहू श्री चिमाजिव खुदखत मोक्साइयानी माजी श्री रसमाजी भट बिन महादळ भजी मरहमत केले आहे सालाबाद भोगवग व तसरफानी तागाइत सालखुदखत कैसे चालत होते त्यासी प्रमाणे दुचाला करून चालविणे व ओलाद व अहफाद चालविजे दर हरसाल खुर्द खताचे उजूर न कीजे तालीक रेहोनु घेऊनु असल परतनु दिजे पा हुजूर भर्तव्य शुद

(वदानी आक्राण्या क्षिफा)

नेरित १९ जमादिनासा*

१२ अफजलखानाचीं दोन पत्रें

(श्री द वि आपटे)

[हीं दोन पत्रें रा बा दा मुडले यांचे संपर्कातील आहेत]

२. ४४ }

{ श १५७४ आपाठ शु ५
६ १६५२ जुलै १

(गोल शिफा)

*अज रत्नमाने खुदायेबद्द सान अलीशान या अफजलखाना महमदशाही खुली दयाम दोलत हु ता बाजी देउजी देमस्त पा निराले विदानद सुा सन सलास समसेन अलक आरीजा पाठविले ते छ १ शाबान पागेनु तपसिले यातिरेसी आली दोलतसोही नहरीचे याचे कामाचा दोलत सोहा आहे आना कोणे याचे काहीं अदेशा न करिता आपला सातीरजमा करुन विलायती कीर्दा मामुगी आपादानी करणे माहलास नयामुला झालदार व कारकून पाठविले आहे त्यामवे इतफके असोनु अली दोलतसोही जाहीर करणे यापस्तु तुझे माहुन काहीं सरकरानी आहे आपला सातीरजमा राखणे मार्तब छद्द (गोल शिफा)

रुजु नजर

म... ..

तेरीख ४

शाबान

रुजु

शुक्र शुद्ध

२. ४५ }

{ श १५७७ बार्निह व ३०
६ १६५५ नव १७

अज रत्नमाने खुदायेबद्द साने आलीशाने साा अफजलखान महमदशाही खुली दयाम दोलत हु बजानेच बाजी देउजी देसाई पा निराले (गोल शिफा) शिा सुा सीत समसेन अलक तुधा अरीजा पाठविला हुजूर रा होउनु मजमून सातिरेस आल लिहिले होने जे

आपुने दिलासे बदल तुलनाजीराउ गायकवाड लखरी पाठविला होता रजेभा त्याजे बहुत वजा दिलासा केला कमीने साहेब कामास तकसीर केली नाही पेन्तर... .. आनीवरी कोण्ही आपुला दिलासा केला नाही व आपुला अहवाल साहेब कदमास फूट दिला नाही व अर्दासहि (१) पागे दिले नाही विलायतीरी साहेबाचे येणे मोघ

लग आहे आपणे सचर घ्यावे तरी आपणास राहू देत नाहीत दिवाणपैका साउनु कर्मिनाचे माथी तट पालिताती कर्मिना माहाली नसता त्या लोकांची सा दां होते पेशजी जो पैका उसूल होत होना तो हालीं नाही दाम्यान तसवस करिताती मुकायिला पाहणेचदल हुजूरन भला माणूस पाठविलेयां कुणवांचे मुकायिलेयानी त्यावरी पैका लाजीम करून देईन व ३१४ साला मध्ये विलायेती रकमेस आणून देईन व हुजूरन जे कोण येताती ते माहालीचे लोकांस मिळोनु कर्मिनाचे येतचार दासळ देत नाही परागदा करिताती नजर इनायेत कर्माउनु सरफराज करून भले आदमीस पाठविलेयां विलायेती मामूर करीन साहेबाचा माल जेही सादला आसेल तो जमा होईल कर्मिना हलसुद आहे नर दोनी हजारोची नफरी करून देईन ताा लिहिले होते तरी तू देसमुस तुज बाजीब आहे कां माहाली असोनु हरवल नफरी करीत असावे तो अमल न करितां माहाल सोडून बाहीर बाहीर च मुलुके मुलुक फिरतोस स ह ज त (व हज्जन !) कागबासत सिरधणी देसमुस नाही देखून च्यागीं दांडगे कारचागमये पेशोनु आपली साही करून घेताती हालीं तुसी येव्हपारी लिहिलेवरून गयी मुलासीकराचे ठाणे दूगे करून त्यास व हालसुदेस कुलकर्णी व मुरलीधा व बेग... रीचे पनेल येसे दस्त करवून माहालास नूर महमद ठाणदार यातचारी व कार कर्दा पाडून पाठविला आहे मागलि कमासीस केसी काये जाहाली आहे व आमचा पैका दाम्याने कोणे काये सादला आहे हे अवचे सातिरेस आशितांल व तुम्हीहि तमाम मोझ्या मुकायिला करून देणे तुम्हास नूर माहमद ठाणदारा घराचरी कीलनामा शादीर केला आहे तो तुम्हास देतील बरस ... कबूल करून नूर महमदापासी घेणे ते काये बोळ देतील तो आमचा पैसा समजोनु सातोरजमा करून माहालांत असोनु नफरी करून सुमे असणे व विलायेतीची कर्दा मामुरी करून माहालदस्त बेसुनु देणे पामथे तुसी तुसी व सरफराजी आहे हालीं... ..जाजी गायेरबाड लस्किरी पास तुम्हापासींत्याने पाठविले आहे पास नसीहत केले असे हा सांगेल तेसे आह्मून आमचे कदमासी येव्हतरी धरून दर हफ्ताच सागीर जमा होऊनु तूत माहालास येउनु नूर महमद ठाणदार सा मागपास भेटेनु अहवाल लिहून पाठवाजे जेसे मुदा व मतलब आहे तमाम हासील होईल (चदामे शिफा)

रज

रजु मुर

तेरीम २८

निवीस

मोहराम

सुफ मुद

१३ कविकलशाची पोर्तुगीज-पराभवार्थ पीर अवदुल्लाखानास प्रार्थना व देणगी

ले ४६ }

थी

{ १ १६०५ पोप वा ११
२ १६८४ जाने २

राजथी धमाजी नागनाथ सरमुबेदार व कार
बून मुमा प्रा कोडे गामारी यासि

असहित लक्ष्मी अलक्ष्म राजमान्य—सोहगुज कविकलशा आसीवाद् सुदुरस्त
आरया समानेन व आलफ इजरात पीर अवदुल्लाखान कोट फोडा बहुत जागृत स्थल
* किरगीपानी गनीमाई कछन कोरास बेडा घातला कोट बहुत जेर केला तेन्हा कोट
मगदूच्या हवालदार व सरनोयन व शरनिवामि व गाडकवाडा लोकी प्रार्थना केली
की गनीमाचा पराभव करणे राजथी छत्रपती स्वामी विनती कछन उजा पाल सारसी
पोस्ती सरजाम कछन पैऊन राजथी स्वामीची फतेचाना होऊ देणे म्हणौनु नीयत
केला त्यावरी राजथी छत्रपती स्वामीचे स्वारी कोट मजकुरी होउनु किरगी गनीम
माकन काहाडले राजथी स्वामीस जपे आले फत जाहाली असी पिराची करामती
आहे म्हणौनु कितेक तुम्ही व कोटकरी पाहीं राजथी छत्रपती स्वामीसी विनती
केली की पिराचा उद्धस उजा व पिराचा मुजावर सेवक आहे त्यास वेतन नवे भैसे
मगना कछन साल-ब-साल देउनु पीर सनुट होये ते केले पाहिजे म्हणौनु विनती
केली त्यापछन राजथी छत्रपती स्वामाने दरसाल चारपाचे नियत केला तेणे
प्रमाणे धर्मादाये देविला असे दर सालिना नव होन ५०० पनास होन रास दिल
इजरात पीर ऊद फूल दिवा यती देसील मुमा मुजावर नकर २ ये सालिना नव
उद्धस येऊन सालिना नव होन २६० होन २४०
पाची मुमादून मनाम आपून मोइन
कछन देणे तेणे प्रमाणे सच करताल

वेणे प्रमाणे मुमे मजकुरी सदरहु ऐवज देविला असे साल दरसाल देन जाणे
सनदेची तारीख लिहून घेउनु असल सनद पिराच्या मुजावरप्राप्ती पातून देणे सदरहु
प्रमाण पिराच्या नारे सच लिहिणे मजकुरा आते छ २४ माहरम पा हुजुर शिक्का
मार मुद मुह बाद+

* ही छ संभाजीची स्वारी जे ११ मर्हि उल्लेखास प्रामाण्य द्याने शि च प्र पृ ३२
पहा + 'पोनु० इ मरानाज भा २ पा ६ टीप १ (परि १)' हे पत्र फोंडा (गोंडा)
येथील श्री रघुनाथ तळवलकर यांचे समर्पित आह्म—ये पां स पिमुल्लेकर

१४ डिचोलीकर (गोवा) देसाई मोगलांस सोडून मराठ्यांकडे येतात

ले. ४० }

{ श. १६१३ मार्ग शु ७ सोम.
इ. १६११ नोव्हें. १६

स्वस्थिथी राज्याभिषेक शके १८ प्रजापतीनाम सक्ती मार्गशीर्ष शुभ सममी
इंदुवासरे क्षत्रीयकुलावतश श्री राजाराम छत्रपती याणी समस्त राजकार्य धुरंधर
विश्वासनिधि राजमान्य राजश्री रामचंद्र पंडित अमात्य मांसी आज्ञा केली
ऐसीजे अंताजी सूर्याजीउ देसाई तणे डिचोली हे हुजूर चर्जीचे मुरामी स्वामी
सनिध येऊन विदित केलें जें ता मजकूर पहिले केलासयासी स्वामी सलायत जाहाले
तें समई माहालर्चि वर्तमान मनास आणिलें आणि तह करून दिधला देसमुक्तीचा
हक घेतून बहूतथ होता त्यास दरबारदहक प्रमाणें देसमुक्तीस हक घालीना होत
निशाणी च्यारी हजार मोईन करून दिह्नी त्यामये आपले आज्ञे सूर्यराऊ देसाई
यान तिघी स्त्रियांचें सतान होवें बडाल स्त्रियें सतान गणबाराऊ दुसरे स्त्रियें सतान
नारबा रवल सेणवीं तिसरे स्त्रियें सतान आपला बाप नारबाराऊ यांस तीन
तक्षिमा करून देविले तेजेंप्रमाणें च्यार पांच वर्षे बिलासूर चालिले त्यापरी नारबा
रवल सेणवीं यांची वर्तणूक स्वामीच्या पार्यासी विरध प्रकर देखिली या करितां
राजश्री आनाजी पंत सचीच यांनी त्यास दस्त केलें घरादार नागऊन सहजुद्वय
प्रसिद्धाई ठेविलें गणबाराऊ व आपला बाप नारबाराऊ महालीं असेत. त्यास
दिवाणातून जुजबी हक पावत असे त्याउपर नारबा रवल सेणवीं यास पांच
हजार होत निशाणी सड बांधोन सोडिले तो माहालास आला. हक मोईनी प्रमाणें
निघास विभाग पावावा त्यास त्यामै आणणास सड पडिला आहे त्याचा निर्वाह करणें
आहे, या करितां विभागा प्रमाणें न ध्यावें, जुजबी वेचा पुरतें पावेल ते पावेल बरकड
सडाचे निर्वाहास ध्यावें, सड झाडा जालियामरी विभाग प्रमाणे ध्यावें ऐसें माहाली कार
धुनाचा निशा करून केलें उभयेतास जुजबि वेचास पावू लागले इतकेयामध्ये
नारबा रवल सेणवीं बिलावनीत गेला होता त्यास दावेदारांनी मारिले
त्याचेपोटी संकान नव्हतें अशास त्याचा बुलत याव रामाजीराऊ सनिध होत
त्यास मुतालिकानी मदत करून सुभेदारास भेटविला सुभा हाल हुजूर लिहिलें आणि
आज्ञापत्र आणून त्याचे हातीं कार्यमाण घेऊ लागले त्याणीही सडाच्या निर्वाहावेचा
मजकूर घालून एक वर्ष जुजबी हक पावविला त्यापरी मोगलाची धामधूम जाहाली

‘पोर्तु ६ मसतान’ भा ३ पा ३ टी. १ (परि १) प्रो. पिम्लेंकर.

अग्रदुल खान फणी यास तो देश जागरि जाहला त्यास रामाजीराऊ भेगेन देशमुखाचा कार्यभाग चालवू लागला तेव्हा गणवाराऊही जाऊन जागिरदारास भेगेन त्याच मो आणुनी विले करून घेतली विसरी आपला घास नारवा सूर्यराऊ याणी विचार केला माहाराज-स्वामी कर्णाटक प्रांती आहेति फीजा पाठवून मोगलास मारून काढीत आहेति स्वामीचे राज्य देवब्राह्मणाचें विश्रामस्तान म्हणून आपण स्वामीचे पायांपासी येकनिष्ठ होऊन जाऊन स्वामीस विनंती करोन आपले वतनाचें विले करून घेऊन स्वामी सेवा करून दाखवउन पेसा विचार करून स्वामीच्या पायांपासी यावयास निघाले इतकेयांत त्यास देवाज्ञा जाहाले सेवक स्वामीचे सेवेसी आलों आहेत स्वामीने कुपाल होऊन त्या प्रांती राजश्री रामचंद्र आमात्य आहेत व देशाधिकारी आहेत त्याम आज्ञापत्र दिलें पाहिजे कीं गणवाराऊ व रामाजीराऊ देसाई मोगलासी मिलाले आहेत त्याणी मोगलाचें राजकारण तोडोन तुम्हास भेत्तील म्हाल कषाज करायास सामील होतील तर त्याम व अंताजीराऊ यास देशमुखाचा हक विभाग वांटून घेऊन याच हातें देशमुखाचा कार्यभाग घेण रामाजीराऊ व गणवाराऊ मोगलासी घुलुने राखून वर्ततील तर अंताजी सूर्यराऊ स्वामीननिष्ठ ठेऊन एकनिष्ठपणें वर्ततो यासच हातीं धरोन देशमुखाचा हक पतना यासच देऊन याचे हातीं कार्यभाग घेत जाणें असें आज्ञापत्र देविलें पाहिजे आपण स्वामीचे कौनेषरोनर जाऊन म्हाल कषाज करायाचा ईलाज करू म्हणोन विनंती केली ते सविस्तर अतःकर्णाम आपणिलें. एका पुरुषाचे निगे पुत्र त्यास वतनाचा हक वतना निपास द्यावा निपा पावून शेवा द्यावी तिपेही स्वामीचे पायांरामीं हजवात असिले तर निचासही वतन चालवावें हक तक्षिम मो द्यावें हे गोष्ट हिशेबीच आहे त्यामर्थे कोणही गनिमाचे सुल्लें असतील स्वामाच्या पायांपामी विरोध वर्तणूक करितिलि ते वतनदार जाहालेयाही इरामसोर त्याला आपल्या राज्यांत वतने चालवावे हे गेर हिशेबी आहे अशास मुन्ही त्या प्रांते आहां त्या राज्याचा खेस्तयार मुमावर आहे म्हणऊन हें आज्ञापत्र सादर केलें आहे तरी सदरदु वर्तमान मनास आणून गणवाराऊ व रामजीराऊ देशमुख तो दिचोली हे मोगलाचे मुलुसें तोडून आपल्याकडे येतील म्हाल कषाज करावया जमाव मिलऊन शेवा करितिल तर ते दोघे व त्याचा तक्षिमदार अंताजीराऊ देशमुख तो मजूर स्वामी सनिध आला होता त्यास पाठविले असे हा तिसरा असे तिघजण या पावुनही सेवा घेत जाणें देशमुखाचा हक वतन मोईन मो हक तक्षिमा करून देविलें होते त्या मो सारोभार चालवीत जाणें जरी गणवाराऊ व रामजीराऊ मोगलासी मिळोन असतील तर अंताजीराऊ यासच देशमुखीचें हक मोईन मो हक तक्षिमा करून देविलें होतें तेंसेच चालवीत जाणें स्वामीनी मोईन करून दिली आहे तो सारोभागस

चालुकन पांचे हानी देशमुखीचा कार्यमाण घेत जाणें वतनदार आहे येजनीष्टेने स्वामी
सनिध आला याकरिता सदरहु श्री चालुकर्णे जाणीजे अतमान न करणे बहुत काय
लिहिणे तर तुमो मुझ अस्ता निदेश समक्ष.

॥ १

॥

ले. ४८ }

॥ श्रीराम ॥

{ श १६२४ मार्ग व. १
इ. १७०२ डिसें. २४

राजश्री कृष्णाजी अनंत नामजाद मो फांडा गोसावी यासि

असडीत लक्ष्मी आलकृत राजमान्य— शेरर रामचंद्र निलकट अमात्य
हुरमतपन्हा नमस्कार शुद्ध सन सत्यस मया व आलक राजश्री हिंदुराव घोरपडे
ममलगतनदार याहीं लिहिले जें मामले मजूर हस्तगत करावयानिमित्त राजश्री
केदारजी सूर्यवेसी यांकरावरी फौज देऊन खान केले त्या प्रसंगी राजश्री
विठोजी राम नाईक सरदेसाई मामले मजूर याणीं राजश्री—
स्वामीच्या पावासीं येकनिष्ठ धरून माशारनिलेस सामील जाहाले त्या प्रांतीचा रिस्तेर
हवी पालत सांगोन फौज घेऊन फोंडेर्या कोय जवळीं गेले कोट हस्तगत करावया
निमित्त सामा शुभा सरंही अनुकूलता करून आपल्या जमावानसीं गनिमास जूज
दिलें कोट हस्तगत जाहला तेथें पुर्जेहो नित्येस्व स्वामीरायेंरितीं बहुतय उमेद धरति
आरेंत, तरी मोजे येतगी तपे अतकज हा गाउ अजरा भद्रामन ईनाम करून दिल्हा
पाहिजे म्हणून मिस्तारें लिहिलें त्या वरून मनाम जाणित्तां मारईले वतनदार पुरातन
या राज्यासीं येकनिष्ठणें शेरा वरून दातकून आरलें ऊर्जात करून घ्यावें हे उमेद
धरति आरेंत पास गांव ईनाम देऊन याजपासून पुढें स्वामी शेरा घ्यावी हे उचित
आहे या करितां मोजे मजूर कुलगाव कुलगावु हालिगरी व पेरतरपरी सोर्गेज हा-
दा करून ईनाम अजरा भद्रामन करून दिल्हा असे तरी मारलिचे दुमाना करून
पुत्रपौत्रादि यागरंपरेने ईनाम चाल्यांत जाणें अनिष्टपों सूनन पद्माचा आक्षेप न करणे
या पत्राची मती लेहून घेऊन जरत वत्र भोगवर्गपास माशारनिले जातों पालतने देणे
जाणिजे छ १५ रजसु बहुत वाये लिहिजे.

सीरा थोर

सीका लाम आहे

दार सुरागुद दार

१५ छ० शिवाजीमहाराजकृत मं. तेथें झालेल्या म. पा. पुनरुद्धार ५५

१५ छ० शिवाजी महाराजकृत मंदिरांचा, तेथें झालेल्या मशिदी पाडून, पुनरुद्धार

हे. ४९ }

श्री

{ १. १५९९
{ ३. १६००

Après avoir restauré la forteresse de Gingy et nommé Ram Raja, roi de cette place, le Roi Sivaji se rendit à Tirouvannamale C'était un dévot de Siva. On se rappelle que les Musulmans avaient laissé tomber en ruines puis converti en mosquées, la pagode de Sivan à Tirouvannamale et celle dédiée à Samountira Peroumal. Sivaji détruisit ces deux mosquées, restaura la pagode de Sivan et avec les briques provenant de la démolition de la pagode dédiée à Samountira Peroumal, il fit construire un escalier autour du *manulabom* aux mille piliers bâti par les Naikers, fit rassembler cent mille vaches dans ce *mandalabom* pour installer le Sivalingam et fit faire la cérémonie de la dédicace. C'est lui qui institua aussi la fête dite « Kartigane tipam » sur la colline *

[शिवाजी महाराजांनी कर्नाटकच्या स्वामीत जिजीचा विहारा निवून घेतला (इ. स. १६००) त्यावेळची सविस्तर हस्तिन देणारे ए. नामील हस्तलिखित, नागवणम् फुलेलन (फ्रेंच विद्वान्) M. Alfred Lehureau पास १९३० त सांपडले. त्याचें सटीर फ्रेंच भाषांतर पॉडिरोस येथील M. Gnanou Diagon, avocat यांनी 'Histoire détaillée des Rois du Carnatic' या नावाच्या ग्रंथांत (इ. १९३९) छापलें आहे. त्यांतल्या बगिल भागाचा सारांश असा आहे : श्री च. द. आगटे]

“ जिजीच्या विहाराची दुरुस्ती केव्हांनंतर शिवाजी 'निव्वन्नमाले' वडे गेला. तो शिवभक्त होता. येथें हें लक्षांत ठेवलें पाहिजे की 'निव्वन्नमाले' येथील

१७ सदरहू मिरासीपणे तुम्हास दिवली असे ती तुम्ही मुसी मिरासीपणाचा कारभार करीत जाऊन पेठेचे मामुरी करणे म्हणोन वेदमूर्ती जोसा यास दिवली असे तरी तुम्ही येणे प्रमाणे ज्वालवीत जाणे येकजरा अतर पडो न देणे जो कोण्टी हिला हरकती करील तो दिवाणचा गुन्हेगार यासि साहेब ताकीद फर्मावितील तुम्ही विनायेक जोसी याच्या हाते कामकाज व मिरासीपणाचा कारभार घेत जाणे पहिले जे कोन्ही आहेत ते कुल दूर केले असेती यास हक् लाजिमा पान मान पालनूक जैसे अउदचे पेठेस चालत असल तेणेप्रमाणे चालवणे यासि मिरासीचा ठाऊ घरवाडा करायासि अनामत ठेविला अह तो देणे मा सुमानजी नाइक तालीक लेहोन घेऊन असल फिराऊनु विनायेकमगस देणे दुसरी परवानगी गोमाजी नाइक तुम्ही वसाहतीच्या कामास ज्यास जे मामोल द्याल तेणे प्रमाणे साहेब चालवतील मो

तारीख २६ रविलावल

का जिजापुरीची नकल

ले. ५२

}

श्री मोरया

{ १ १५६८ फाल्गुन व ९
२ १६४६ माघ १९

प्रतिपद्य

लेखेव वर्षिणु नि

श्वदिता ॥ शारम् (अष्टकोनी शिफा)

नो शिस्वेषामुद्रा

भद्राविराजते

अनराजमाने राजश्री सवाईजीराजे वज्रानान वारकुनाती का मतल देहाये पा पुणे विद्वानद शुभा सवा अर्धेन अलङ्क बदळ दाण देवस्थान कसये पुजे येये तेत दरोन पजन ८८॥ अघसेर राम प्रमाणे शा छ २१ सहर पासुनु दर हर माल देत जाले ताज्या शुभा उजूर न करणे तालीक घेऊनु असेल। शुभा वेदमूर्ती विनायकभट्ट रकार त्या पासी फिराऊनु देणे मोत्य (मर्या

(शृंगभार्गी)

नेमि २१ माहे गहर

सहर

दय निग

जने)

विनायकभट्ट देव तेज ।

सुर सुग

रुनु सुर

निगि

ले ५३ }

श्री { १ १६४२ श्रावण पय १२
२ १७२० आश्व १९

(Inam
C
Commission) (इमजी गोल शिफा)
09321

स्वस्तियो राज्याभिवेक शके ४७ शार्वरी सत्रसरे श्रावण बटुळ द्वादसी भृगु

वासरे क्षेत्रीय कुलावतस
श्रीगजा शाहूछत्रपती स्वा
मी याणी देशमुख व देश
पांडे पा पुणे यास आज्ञा
केली येसी जे मादेभट दिन
सभुभट ठकार वास्तव्य
का याणे हुजूर येऊन
विदीत केले की आपला
आजा विनायकमठ ठकार

० श्री ~

राजा शाहू नर
पति हर्ष निधान
बाजीराव बला
ल प्रधान

(गोल शिफा)

० श्री ~

श्री शाहू आदिपुरु
ष श्री राजा शाहू छत्रप
ति स्वामि रुपानिधि त
स्य श्री निवास
रा प्रतिनिधि

(अष्टकोनी शिफा)

यांसी भानुश्री जिजाई आउसाहेब व भोरले कैलासबासी स्वामी याणा पेट जिजापूर
येथे वृती करून दिव्ही व श्री मोरया देवरतान याची पुजा नैवेद व दीपा बदल
इनाम करून देऊन याचे स्वार्थीन केले आहे या

मौजे पाशाण

पेट जिजापूर येथील वृती

- १ सेठेपण
- १ माझाजनकी
- १ विट्ठेपण
- १ कोतवाली
- १ पेठेचे सुमारु
- माची मेहनतकी
- १ उवलकी
- १ पानसारेपण

- श्री मोरया वस्ती का पुणे
- याचे पुजा नैवेदा व नदादीपा
- बदल इनाम वसथे मजकुरी
- जमती चा तेल रोजीना
- वर येऊ वजन टक
- १ ००॥
- दुकान घेऊ
- बाणीयाचे
- निरकोळ उप
- साहित्या या
- पालक
- १

१ ही पत्रे इनाम कमिशनकडे जाऊन आल्यापहिलेचे हे इमजी शिफे व नगर
आहेत ह्या पत्रावर शेवर्गीहि एकदा व पुढाल पत्रावर मारभी असाच ठसा व नगर
उठविलेला आहे.

करितां वेविसी निवाड्याचे राजपत्र वगैरे कागद भोगवण घ्यानास आणून रामचंद्र सदासाव व त्रिंबक हरी यास ताकीद जाहला पाहिजे म्हणोन समजाऊन शाहू महा राजचे राजपत्र वगैरे कागद असल दासविहें त्यापठून हें पत्र सादर केले असे तरी निवाड्याचे राजपत्रात ठकार मजकूर याचे भाऊबदकीचे विभागाचा तपसील लागला आहे त्याप्रमाणे मिध्येवर बह्लाळ व बायजा जनार्दन ठकार पुजारी व जोसी कुलकर्णी हे आपले वृत्तीचे गावची बद्दिवार राजपत्रा अन्वये चालवीत आल्याप्रमाणें चालविनाल वेविसी रामचंद्र सदासाव व त्रिंबक हरी ठकार हे गैगवाजवी सगला करू लागल्यास तांकीद करणे जाणिजे छ ३० माहे आगटोवर मास छ २९ जिल्हेन सन १८१८ इसरा*

सही (इपजी)

चार,

१८ श्री शिवाजी महाराजांचें एक महत्त्वाचें पत्र

(के ग ब द व पारसनीस)

[पुढील पत्र अस्तल अतून तें तिसरा सितेन अल्फ म्हणज इ स १६६८-६९ ह्या वर्षी पुणें माताचे (नरेंच) सुभेदार रा रा विसाजा बह्लाळ हांस लिहिलें आहे ह्या पत्राप्रमाणें पताजी गोपीनाथ बोकील हांच्या देशमुखकर्णाच्या बतनाथदलच्या तहारीसुत्राचें मजकूर आहे- त्या पत्रावर आ शिर नारापति हर्षनिदान । महाद्व मतिमत् प्रधान " असा शिफा आहे अस्तल पत्र समलनामध्ये समासदास दास लिण्यात आलें आहेच]

ले ५७ }
मु दा व }

श्री

{ श १५१० मार्ग व ९
{ इ १६६८ दिस १७

मशारुल' हुजत राजेश्री विसाजी बह्लाळ सुभेदार व कारकून महाल सर दशमुखी सरकार महाल ता पुणें प्रति राजश्री शिराजी राजे दडवत झुंर सन तिस्रा सितेन अल्फ पताजा गोपीनाथ बाफाल येई हुजूर साहेबापार्शी येऊनु सांगितले का पो मुये व वयाची भारामतीचें देश कुलकर्ण पूर्वापा आपलें आहे आपले वडील

बोकील त्या तगाइत सादलें दिहल महादेऊ व त्रिंबक गोसदेऊ धुचके सातान व मुनक्किरु होनी चा फारकीदी माइन होले मलिकचरें निवाडा केला आहे तो फमान बादशाही शिक्यानिसी व मलिकान्या शिक्यानिमी आहे व रणदुलामान व राजश्री महाराज यांही निवाडे केले आहेतने महेजर शाली [सादर असेन] शास्तामान व जरावन

सिंग व मिरजा राजा यांनी सदरहू फागदपत्र सनदा पाहून देशिकाची साक्ष व गोही पाहून बरहक निवाडा करून देशपडिपण लिखोन परवाने देषविले, परंतु महालीं पोंके याच्या बळें वादी यांनी आपल्या मुतालिकास मितासीवरी बसों दिलें नाहीं ऐसेयास ह्मणीही आपणास व त्यास देशपडिपणाचें माडण लागलें आहे. तरी साहेबी, पुणीं अमीन आहेत ती त्यास रस्तोनु बरहक निवाडा करून विल्हे लावों म्हणवून क्रिपेक तपसिलें वर्तमान सांगितलें, वरून कळों आलें तरी तुम्ही तेथें आहां राजेश्री पत यांसी व अमीन जे असतील त्यासी...सांगोनु त्याफडोन विव्वल महादेऊ व त्रिषक गोसदेऊ बुचरे यांसी तलब करून व गांवमजकुरीच व कर्थातीमजकुरीचे देशरु व गांवगन्ना . तमाम बोलावून आणून त्यांसी गोही साक्ष विचारून, पाचा व त्यांचा बरहक निवाडा करणें अगर हरदो वादी यांसी गोत...गोतमुसें ज्याचें होईल तो साईल तरी . बोलावून देणें आमी कुळकर्णें दिवाणात आमामत (ठेवून) दिवाणात जमा होई तें करणें तुम्ही हरएफ यावें या कामात मन घालून जितकी मदत तुमच्यानें होईल तितकी करून, कार्यभाग सिद्धी पावे तें करणें बहुत लिहिणें तरी हेहीं करूनच आहे. ऐसें समजोन सदरहू लिहिले (प्रमाणें) कार्यसिद्धी होय तो पदाथ करणें बहुत लिहिणें तरी तुम्ही सुज्ञ असा छ २२ रजब हजूर* [मोर्तबसुद]

3

१९ श्रीकेदारेश्वर, कसबा पेठ, पुणे

(श्री सर गंगा मुजुमदार)

पुण्यांत जीं प्राचीन देवालये—देवस्थानें आहेत त्यापैकीच कसबा पेठेंतील श्रीकेदारेश्वर देवस्थान हें एक आहे. सदरचें देवालय श्री कसबा गणपतीचे ईशान्येस चोर्थात आहे. देवालयाची बांधणी जुनी आहे परंतु ती हेमाडपंथी मात्र नाहीं अगदीं साधी आहे. हें देवस्थान ८००।१०० वर्षांचें जुनें आहे असें वरचेवर ऐकत असल्या मुळ त्यासवर्षी फागदपत्र मिळविण्याच्या उद्योगास लागलों केदारेश्वराचे पुजारी वे घोडे यांजकडे मला पुडील कागद उपलब्ध झाले या देवास इनाम जमीन, नित्य दीपावरीत तेल ही नेमणूक निजामशाह्यासून आनपावेतो चालत आलेली आहे म्हणजे सुमारे ३५० वर्षांपावेतो मागे या देवाचा दासला सांपडतो इतकें तें जुनें आहे.

लेखक— शिवाजी महाराज दिल्लीस कैदेत असताना पुणें प्रांत शाहिस्ते सानाच्या ताब्यांत गेलेला होता त्यावेळीं हा महजर लिहिला गेला आहे.

* पष्ठ समेलन

११. लेखांश—(२) ५९ दिखी—आपघातून शिवाजी माहाराज परत-आन्यावर गेलेला एक एक मुद्रस्त त्यांनी परत घेतला त्यानंतर सदर सनद दिलेली आहे

ले ५८ }

{ श १५८९
{ इ १६६७

नकल

(इनाम कमिशनचा शिका व न ४१२३)

*महजर मामा बतारस—

हजीर मनालस विहानूर

शरिपतपन्हा येकचाल पनाइ
काजी इमराईम त्रिपकजी राजे
(सिका गोल) कौजदार (सिका
चतुष्कोनी)
राजश्री जानोजीपत गुा सुरनवीस
(सिका गोल)
दिा जानोजी बलवतराऊ
पाडूजी नरसिंगराऊ व विठोजी ना
सितोळे देशमुख भा पुणे
(सिका गोल) (सिका गोल)
महादशे शेटिया म्हकोजी भोकदम
मूर्तनायाद कसने मजकूर
मुजेरी
(निशाणी नांगर)

अमानतपनाइ हुकुमतपन्हा
दलपतराये अभीन मुकुमण करोडी
(सिका गोल) (सिका गोल)
राजश्री रुग्णाजीपत शेतदार व
गोपालपत काळून (सिका गोल)
ईकजू गोपाल बाजी वारकूप
मोरो विठल व बाबाजी राम दसपाडिये
भा मजकूर व मुकुद कान्हो देशपाडिये
भा मजकूर
त्रिपकसेजी सेत्रिया शे व माहाजन
व नरहरी माहाजन पेठ शाहपूर
का मजकूर

भा पुणे सुा समा सन हजार १०७७ कारणे महजरनामा ऐसाजे धो पादव भू विन अतभ व विनायकभू विन नारायणभू थोडे सो को मजकूर पाची इनाम जमीन जिराती दर सवाद देहाये भा मजकूर व तेल बदल विराग श्रीकेदार दरोज येक सेर वर इसील सायेर चौत्रा को मार कदामुलअव्याम घमोजव सनद निजामगमुलुस व मलिकअपर व हेचतसाण व शाहजी राजे व शिवाजी राजे भोसले कारकीर्द दर कारकीर्द पालत आला होना इली आमदुल मुद्रक नराय आमिरुल उमराए व महाराजा जसवतसिंग व उमदे राजे हाये अलेशान मिरजा राजा बनारत पनाइ शफीसान दिवाग येही बदीम सनदा सातिरसी आगोन जुनादर मज कुराबा इनाम व तेल मरहामन कळन आपल्या सनदा कळन जुनादर मजकुरांनी

*पा स १२१४३

इ हुनु म्पजे दुस्त

शिवच स ८-९

दिधल्या होत्या इनाम धोरे घुदे आमद चालत आले आहे तथ्यामाफिक तसरुफात मागवण आहे पितपसील—

इनाम निराती जमीन,

ता

मोजे माण तो हवेली

कास रुके ।६

फो मार जमीन कास

रुके ८९

मोजे मुठवे कास रुके ॥

मोजे येन्वडे कास रुके ॥

तेल दरोज येक सेर घदल

चिराण श्रीकेदार मर माहल

जराती सायेर चोत्रा का

मार तेल सेर ८८९

येणे माफिक तसरुफात आहे सदरू सनदा जुनादार मजकुराचे धेधे दरवडा पडिला माहली कोणी फोजदार व हारीम नव्हता कुल लष्कर विजापूर तरफेस गेले होते साली जागा देखून चोरी दरवडा घातला कुल मता नैली त्यामध्ये अवधिया सनदा फदीम व जदाद कुल गेल्या व मोजे वडेगाऊ मो पारनेर तेथील जोशापण भन मजकुराचे आहे तेथील वतनाच्या सनदा होत्या त्याहि अवधिया दरवडियामध्य गेलिया आहेती यिा हाजीर मजलिस जाला तो सही

(साली पारसी रेऊ आहे)

वस्ती चालते असली तेजे धर्मांगे दुमाते वीजे केले असें दुमाते दर इरसाल ताजे
सनदेचा उजूर न करित्या याच सनदेवरून चालवीजे सालीक लेहून घेऊन असल
परान्न दीजे छ १० जमादिलावल परवानगी हजूर (मोर्तब)

चार मुद

मुद मुद

असल पत्राच्या ओली

१५ सवध १५ तूर बोली

(4123)

३०

ले १० }

{ १ १६४४ आषाढ शु १
{ २ १७२२ जून ३

श्री

(Inam

4123

I

Commission)

स्वसित श्री रामशामिदेव शके ४९ शुभरुत सक्त्तरे आषाढ शुभा १ रविवासे

हेनोपकुलावनत श्रीराजा शाहू छत्र

मिरा प्रधान तिका प्रतिनिधि पति स्वामी याणी मोकदमानी मोजे

मुदवे तो हवेली प्रा पुणे पास आज्ञा

(गोल शिक्का) (गोल शिक्का) केली ऐसीजे वो रामभट्ट व रुणभट्ट

चिन कोंडभट्ट व गगाधरभट्ट व सदाशिव

भट्ट चिन भागेशमट्ट ईयन यादवभट्ट चिन अनंतभट्ट उपनाम धोडे वास्तव का पुणे

प्रा मजकूर पास मोजे भार पैर्वा जिराईत जमीन कास रुके ॥ चोवित रुके

पुरातन इनाम आहे त्या प्रो हली परार वळन आज्ञापत्र सादर केले आहे तरी तुम्ही

सदात इनाम पुरातन चालत आल्या प्रो पुढेपुढे वशपरपरेने चालवणे जाणिजे

लेसनालकार (मोर्तब)

१ हजूर मुहूर्तवस

समत मंत्री

असल पत्राच्या बोली सुमारी १८

चार मुद मुद मुद चार चार

4123

१

ले ६१ }

श्री

{ श १६४४ मात्र पुं २
इ १७३२ सप्त १

(सिका प्रधान मुद्रा)

आज्ञापत्रं समन्ते राजकाय धुधर विश्वासनिधि राजमान्य राजश्री याजीराव पंडित प्रधान ता मोरदमानी भोजे मुढवे तो हवेली मा पुणे सुंदर सन सलास असेरीन मया व अल्फ वेदमोर्ती राजश्री रामभट्ट व रुष्णमट चिन कोंडभट्ट व गगाधर भट्ट व सदाशिवभट्ट चिन नागेशभट्ट उपनाम घोडे यांनीं हुजूर राजश्री स्वामीसनिध येऊन विदित केले की आपणांस भोजे मुढवे तो हवेली मा पुणे या गांवीं पुरातन जमीन निराईत कास रुके ॥ चोवास रुके इनाम चालत आले आहे तेणे प्रो चालवावया आज्ञा केली पाहिजे त्यावरून राजश्री स्वामी रुपाळ होवून पूर्वापर चपीस रुक चालवावयाचा आज्ञा करून तुम्हास आज्ञापत्र सादर केले आहे येणेप्रो तुम्ही सदरहु चपीस रुके वेदमूर्ती भट्ट गोसावी यासी पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेने चालवीत जाणे नूतन पत्राचा आवेप न करण या पत्राची नालाक घेऊन असल पत्र भोगवटियास देणे जागिजे छ ३० मिल्काद आज्ञापत्राण (मोर्तव) लेसन सीमा

असल पत्राच्या बोली घुमारा

वार

१०

4123

२० दियानतरावाचें सिराले देशमुख—

देशकुलकर्ण्यांना पत्र

(के श्री सर खं चिं भेटेदळे व मा द चा पोतदार)

ले ६२ }

इ

{ श १५९०
इ १६६८

[सदगृ पत्र रा मुढले यांजकून आलें तुलाजी धाजी देसाई याचे कागद मार्ग पृ ३३ ने ४८ वर छापले आहेत त्यांविची एका पत्रावरून तुलाजीचा वाळ शक १५९० चे गुमारास दरोतो तो वर दिला आहे दियानतराव या आदित्याही मुत्सयार्ची पत्रे रा राजवाडे यांचे म. इ सार्जन मड ८ चे प्रारंभीच दोन आहेत त्या पत्रांची फा नारीस त्यांत नमूद नाही दियानतरावाचा कामी शिका आहे तो असा—]

इ पा (हाचि वाचन जनवाकडून डावीरडे व खालून वर अर्स
(कामी ल द अ वर्ये म्हणजे 'दियानतराव मन्दर आली अदलशाह'
मिरा) ली आ अर्स होइन्)

इ द न

य (हे कन्दाडे देशांदि समथशिण्या अक्रावाइ याच
वरानतयादि परगण्यांनीं य रा गुप्ते)

७ श्रीमंतु सौजन्य येसाई देसाई व तुळाजी बाजी देसाई पा सिराले पासि
 दिवानराउ आसीबांद उपरि तुम्ही वृत्तवित व हरी साबाजी देसकुलकर्णी पा मा
 ते ही वृत्तवित त्याचे तुमचे पुरातन श्रेह चालिला आहे आता तुम्हास त्याचे न्यून-
 पुर्ण हरकोणी सांगताती ते सत्य मानिता म्हणे तरी हे वृत्तवित्याचे धर्म नव्हे त्याचे
 समाधान राखोन ते तुम्ही येकत्र होऊन राजसेवा करीत जाणे यामधे तुमचे फाईदा
 आहे तुम्ही आमचे व हरी साबाजी ही आमचा आहे तुम्हाकरिता अतर पडो नेदणे
 विशेष लिहिणे नलगे* (फारसी + + दुसु (मुतब पुदु
 मोर्तब) पत्तमु असें वाचन)

२१ शिवाजीने घेतलेल्या खंडणीची वसुलांत आदिलशाहीकडून सूट

(श्री शं ना जोशी)

ले ११ }

{ श १५९१ वैशाख वद्य ७
 { १ १६९१ मे १२
 असल बमोजिब नकल

सुदावद सुल ठाकूर
 राजाचे

कोल्हामा अजरस्तसान सोदायेवद सान अलशान रफीअल कदर मुल्तमकान
 सान अजम रुमुजमा सलद आपा(म) दोलत हू भो सिद्दगौडा देसाई लसम भोडा देसाई
 व भुरारीराऊ त्रिमल देशकुलकर्णी जमाखिाब म्हळू वामुलकी पो हुकेरी विदानद
 सुा तिसा सितैन अल्फ दरीविला फर्जदी माहामदमान येही तुम्हाचावे मालुम केले की
 देसाईशकुलकर्णी पार मार हे साहेबाचे वद्दीम दोलतखाहा पादशाई मोकरास रास्त व
 दुरुस्त आहे तरी साहेबी पास मेहेरसान होऊन पो मजकूर सालसा जमापदी मोकरा
 म्हन पादशाई बेरीज ठराऊन तिवाजी भोसले याचे तोसीस सडणी चवभाई जमापदी
 सेरीज करून कोल मन्हामत करून दिव्हा पाहिजे साहेब मोहरी पिडी दारपिडी
 करितील म्हणून तरी बरावे मालुमाती फर्जदी सातिरेस आपून दस्त पेजतसी कोल
 मन्हामत केले आसे तरी पा मार कर्वाती दहावे आल्हाहिदा जमापदी मोकरा बेरीज
 म्हन पादशाई ८०००० आसी हजार पो बाद सिवेजी भोसलेचे तोसीस चवभाई निा
 होऊन बाकी म्हन ६०००० साडे हजार जमापदी मोकरा सालसा ठराऊन दिव्हे

उपरी येथील क्षेत्र जाणोन स्वकीये कुपळ ऐसन केले पाहिजे यानंतर गोसावी
मा मुकुंद बाबाजी यांचाचरी पत्र पाठविले तेथे लिहिले की राजश्री आवधूतराउ
देशकुलकर्णी या यांचे सहायकी आपले नावे या मुशाहिदा होत पावा ३०० तीनसे
सर्च लिहिला पाहिजे म्हणून लिहिले त्याबद्दल गोसावीबाचे नावे सर्च सदराहू होत पा
तीनसे सर्च लिहून या आवधूतराउ याचे सहायकी वसूल लेहोन त्यास सनद पाठविली
कळले असावे बहुत लिहिणे तरी सूझ आता रुपा निरतर असो दिधली पाहिजे या
छ ८ जमादिलोबल या समान सदन अल्फ

पत्राचे पाणीवर बाळबोध-अक्षरांचा गोल शिक्का--

(श्री शिवपद)

निरतर प्रविलस

त अनानी दतो

सतर)

(गोल शिक्का)

पा सुद

(सुद सुद व)

२४ कागदाची पोंच

(के स ग ओशी)

ले ६० }

श्री

{ श १५८३ कार्तिक शु १३
३ १६६१ आश्वी २५

चिरजीव राजश्री सिड्या सयाजी सजाराउ देशमुख ता भोर किले रोहिडा
सुग इतने सितेन अल्फ शके १८५३ शुक्लाम सवसरे कार्तिक शुद्ध १३ शुक्रवार
तादिना लेहून दिले येतेजे या बाबासाहेबाचे कारकीर्दीचे कागद इनामताचे फर्माने
व मलिकाचे सुदसते व वजिराचे कागद व बाजे कागद हे घराब्या आउसाहेबापासीं
ठारिले होते यावरी बाबासाहेबास देवाळा जाहाली भग ते कागद तुम्ही आणुनी
होम व देशक ता मार याचे गुजराती आम्हापासीं दिले ते आम्हाचे आम्हास पावले
तुम्हासीं कागदाची निसपत नाही आता आम्हासामुनी आपल्या (१) जाला आगर कोठे
गाहाण टेउनी आगर आपण हग्येर बसवाइ हिला बहना त्यानिमित्त कागद
जाताळ तरी त्याचे निसपतीचा जाय वरुनी तुमचे ता त्यानिमित्त सलेल होइल
त्याची निसपतीचा जाय वरुनी यावेगळे घाईबापणीयाने गेले आगर आणी लागोन
जगले आकस्मात दगा होउनी गेले तरी यास काही आरती तराद नाही त्याची
निसपत तुम्ही लावावया काण नाही

ले. ६९ }
मू न प }

श्रीनागेश

{ श १५९१ श्रावण वद्य १४
{ इ १६६९ आश्व १५

सहस्राये चिरजीव विजयेम्व राजमान्ये राजश्री चांद्यास व नाइक्यास याजी
सर्जाराउ आसीवाद् विनती उपरी लेहवया कारण तुमचा आमचा कथला कारीचा
आहे त्यास पातशा याचे इनामतीचे कागद येतील मग पाच गोत श्री—देवाचे देवली
बैसऊन त्याचे माथा श्री चा आंगारा टाकून ते जे
(अस्पष्ट बाळबोध सांगतील त्याप्रमाणे तुम्ही येकावे व आम्ही येकावे
बाणोजा शिफा) मुलकामधेस इनामी आहेत त्या तुम्ही निमे साव्या व
आम्ही निमे साव्या बहुत काये लिहिणे सा छ २७
रविलीबल' (मोर्तव)

गोही

मडोजी नाइक सोपडे देशमूस ताा उत्रोली उदाजी पागील सणस मोजे आसरे'
(हें पत्र जेथे देशमुसासर्धी व त्याचेच सघर्हातील आहे)

२५ पसरणी-पाटिलकीचा महजर दिवाण व पाटिलकी संबंध

(के स ग जोशी)

ले ७० }
मू न प }

श्री

{ श १५८८ माघ शु १
{ इ १६६७ जाने १५

*महजर बतेरिस छ २९ माहे रजबु हुजूर हजिरमजालसी पाा बाई शुभ सचा
सिनेन अल्फ हुजूर

कारकुनानि

राजश्री नरसो कान्हो पडीत हवालदार १	नागो त्रिमळपत मनमूदार १
मोहर्दीनखान निघावन १	नारो कान्हो दुफतरसास १
नारो गोपाल सरदफतर १	नजरस्तान सरनोबत १
बयाजी नामाजी सयनीस १	बिठल रुण्ण चिटणीस १
येसाजी येळ्यो पारसनीस १	

१ शि च सा स २ ले. २२१ बळन, दिठें हें वर्ष धरून मिती दिली आहे.

२ पा स १५/५४ * पा स ८/५७

शिवप सा ८-१०

सरगुन्दी नाइकवाडी व देसाई व देसकुलकर्णी व सेते माहाजन ।

केशवजी नाइक देसाई प्रा भाार

समसेग सेनिया व रुष्णाजी से

अवाजी चौधरी व सेनिया पेठ काल

सिवाजी पाण्या व घट*

बापूजी माहद सेनिया व

(* शि च सा स ५ ले ८३६)

भोरदुमानी

महमद प्तेल धिन बाजी प्तेल भोरदुम
का पाई

पदाजी पागल मोजे सेंदुगजने घा १

मुथोजी पा व सोनजी पा मोजे वाडिये १

अवाजी पा व रुष्णाजी पा मोजे सोन
गतिवाडी १

तुजाजी पा अताना पा मोा मोजे निच

नाइरजी पा व फोडाजी पा मोजे
आल १

भोरदुम मोजे पाघोली १

सगोभी मुगतराउ मो मो करजमो

मगोभी पा व बाजी पा मोा मोजे
फोगाउ

हिराजी प्तेल व रतोजी प्तेल का बाउधण

व अवाजी सेनिया का भार

सिंदोजी पागल व सोनजी पा व

जसाजी पा मोजे आसले

खयोजी पा व महारजी पा मोजे

पादक १

कायेजी पा व दादजी पा मोजे सिध

नाथवाडी १

समोजी पा व सभाजी पा मोा मोजे

कणार १

महिमज पागल मोजे गोरे १

सावाना पा मोजे आरळे १

पदाजा पा व पादजा पा मोा मोजे

कमाजी चिन कोंडजी माहीगुडे मोक्कदम मोजे मजकूर केली तकरीर। येसी जे मोजे, मजकूरची पत्रेलगी आपले बडिलबडिलाची निराशी आपले बडील पिढी द्रपिडी कारकीर्दी दर कारकीर्दी पत्रेलगी चालवीत आले त्याचप्रमाणे बाप कोंडजी पत्रेल पत्रेलगी चालवून दिवाण नकरी करीत असता काळादुकाळकरिता आपले हाडभाऊ व कितेक रयेतावा मुत्रले मोडिले सावयास नाही लावणी सचणी न होये पाकरिता परागदा होऊन परमुलसात गेले गाउ कुल मजग सराव पडिला त्यावरी कारकीर्दी रणदुलासान मधवाजी रुग्ण हवालदार याणी कोंडजी पत्रेल यास हुजूर आणून हुकूम कमाविला जे गावीचे लावणी सचणी करून दिवाणीचे रकम दस्त देणे जरी तुजला गावीचे लावणी सचणी होत नाही तरी पत्रेलगी दिवाणचे हवाला करण हरकोणास पत्रेलगी देऊन दिवाणीचे गाउ माहामूर करून दस्तास आणून सदरहु अमल न करिता गावीचे बेगमीयाचे सुली गर्दन मारून घुई देउ म्हणऊन हुकूम कमाऊन आदपसाना ठेऊन गावीचे बेगमी जाहाली पाहिजे म्हणऊन गिरमाजी त्रिबक सरसमत सा मजकूर यासी हुकूम कमाविला जे पसरणीचे लावणाचे इलाज करणे त्यावरी गिरमाजी त्रिबक सरसमती सदरेसी घेउन अर्ज केला जे त्रिकामे वगैरे या म्हसचे प्रा कुडाळ व सुयाजी व सोनजी व येवले मोराम मोजे भोगाउ सा मुढे प्रा मजकूर हरदोजण मोजे मजकुरी पेतजी कुणयावा करीत होने ते मोस्तसर आहेत काळादुकाळानरिता गाउ कुत्रला म्हणोन ते आपले गावास गेले तरी साहेबा मोजे मजकुरीची पत्रेलगी तकसिमा फुलला म्हणोन ते आपले गावास गेले तरी साहेबा मोजे मजकुरीची पत्रेलगी हरदो सीन करून येक तकसीम कोंडजीचे हवाला करून दानी तकसिमाचे पत्रेलगी हरदो रिकामे व येवले यासी मिरासी करून दिल्लीया गावीचे बेगमी होऊन मामुरी होऊन साहेबाचा रकमा दस्त नियत जाईल म्हणऊन चोतिला त्यावरून गिरमाजी त्रिबकास साहेबाचा रकमा दस्त नियत जाईल म्हणऊन चोतिला त्यावरून गिरमाजी त्रिबकास कमाविले की रिफामियासी व येवलीयासी हुजूर घेऊन येणे त्यावरून गिरमाजी त्रिबक रिफामे व येवले हरदोजणास टाजियस्त आणून हरदोजणास कमाविले जे मोजे पसरणीचे पत्रेलगी तकसिमा दोनी तुम्हास मिरास करून देतो। तुम्ही मोजे पसरणीचे पत्रेलगी तकसिमा दोनी तुम्हास मिरास करून देतो। तुम्ही फचूल करून माहामुरी होऊन रान दस्तास आणून देणे त्यावरून रिफामे व येवले चालिले की आपणास हे तकसिमाचे माहजर करून दिल्लीया आपण फचूल करून लावणी करून माहामुरी करून रकम दस्त देउन येसे चोतिले त्यावरून गगाजी नाईक देसाई प्रा मजकूर यास कमाविले की रिफामे व येवले यास मोजे पसरणीचे पत्रेलगी तकसिमा दोनी याचे महजर करून देणे त्यावरून कारकीर्दी रणदुलासान मधवाजी रुग्ण हवालदार याणी याचे मुदतीत हरदोजणास महजर करून दिले त्यावरून हरदोजणी आपले तर्फेचे लावणी सचणी करून दिवाणचे दस्त देत आले व आपले बाप कोंडजी पत्रेल तकसीम येकीचे लावणी करून दस्त देत असता मागुती सात पाच साल गुदरिल्यावरी कोंडजी, पत्रेलमधे व हरदो रिफामे व येवले यामधे पत्रेल-

गांचे कुंभार लागत गेला त्यावरी कारकीर्दी अकजलसान शामजी शिवदेव हवालदार यानी याचे मुदतीस कोंडजी पंगेल बाहिर जाऊन सदरेसी व देसाई यास अजं लिहिला की रिकामे व येवले यास निवाडियाचदल थळास पाठवणे थळविदमाने निवाडा होऊन येईल तेणेप्रमाणे वर्तणे म्हणून लिहिले त्याचकन सदर साहेबी रिकामे व येवले यासी हुजूर आणून कमाविले जे गोतात जाऊन निवाडा करून घेणे त्यावरी रिकामे व येवले देसाई याचे घरास जाऊन थळपत्र मागितले त्यानी तळेगाव कसचे हुजुरी धळ नेमून थळपत्र दिले तेथे आपले चाप कोंडजी व अनाजी रिकामे व येवले जाऊन थळी हरदोजणाची मुनसिमी गोतमुक्ते करिता तेथे रिकामे व येवले सोपे जाहले त्यावरी गोतात आपले चाप कोंडजी पात्रिलास निवाडिवाचे थळपत्र दिले ते घेऊन आणून सदरेसी व देसाई यास दाखविले त्यावरून मोजे मजकुरीची पटेलगी कोंडजी पंगेलाचे हवाला करून रिकामे व येवले याचे महजर सदर साहेबी घेऊन गावानून बाहिर घालून मोजे येकसरीचे कुणबावा लावून तेथे ठेविले त्यावरी कोंडजी पंगेल सारे गावीचे पंगेलगी करीत असता रिकामे व येवले बाहिर जाऊन डर डार करू लागला गावीचे वेगमी जाहली पाहिजे म्हणऊन हाली कारकीर्दीस मागुता हरदोजणास यिमण गावास थळास निवाडियाचदल पाठविले तेथे थळविदमाने निवाडा करिता पेसजी तळेगाव निवाडा जाहला त्याप्रमाणे बतावे म्हणून थळीचे रुगद कोंडाजी पंगेलास दिले रिकामे व येवले यास पंगेलगीस नित्यमती नाही येते जाहले थळीचे निवाडिवाप्रमाणे विल्हेस होऊन यावे तो गर्नीमाईचे कितरती करिता निवाडा होऊन आला नाही गाव सराय पडोन दिवाणीचे दस्तास जागा नाही येते जाहले हरदोजण बाहिर गेले गावीचे विल्हे होऊन लावणी जाहली पाहिजे चायदल कभिनास व रिकामे मजकुरास कौल देऊन हुजूर आणिले आहे तरी साहेबी थळीचे निवाडे मनास आणून गोतमुक्ती निवाडा करून विल्हे लाविले पाहिजे म्हणऊन तक्रार केली त्यावरी पन्थमवादी घाज। बिन गणोजी रिकामा यासी पुसिले त्याने तक्रार केली जे कारकीर्दी रणदुलासान मोजे पसर्णी गाव कुल सराय पडिला होता कोंडजी पंगेलास गावीचे लावणी सचणी न होये या बदल कर्माचाच वडील भाऊ सोनजी रिकामे व सुवाजी व सोनजी येवले यास मोजे मजकुरीची पंगेलगी तक्सिमा दोनी मिरासी करून महजर करून दिले त्याप्रमाणे आपले वडील भाऊ सोनजी रिकामा व सुवाजी व सोनजी येवले दो तक्षिमेचे पंगेलगी चालऊन लावणी सचणी दिवाण नकराई करीत असता कितेरु दिवसानी आपले वडील भाऊ यानी दोनी दोनी तक्सिमेचे पंगेलगी चालऊन लावणी सचणी करून दस्त देत आलो त्यावरी कारकीर्दी अकजलसान याचे कारकीर्दीस कोंडजी पंगेलाने कुंभार लावून बाहिर पडोन गावावर दावा करून आपणास गोतामधे पाठवणे म्हणऊन सदरेसी व देसाई यास अजं लिहिला त्यावरून सदर साहेबी आपणास गोतात पाठविले देसाईवाचा यानी आपले व कोंडजीचे विदमाने तळेगाव कसचे पुनर धळ नेमून थळ

मन देउन पाठविले गोताने निवाडा करून कोंडनीगासी निवाड्याचे कागद दिले त्याप्रमाणे हरदोजगाचा कुसूर तुटला नाही त्यावरी दुसरे मुदतीस मोजे चिमणगाऊ कसचे जुनर [१] थळ करून हरदोजगासी पाठविले तेथून पेंसजीच्या निवाड्या प्रमाणे थळपत्र दिव्हे सदरहूनमाणे निवाडा होऊन हरदोजगाचे कुसूर तुटला नाही तरी जाता साहेबी देसाई गावीचे मोकदम गोन बैसऊन थळचे थळपत्रप्रमाणे निवाडा करून दिधलियास आपण राजी असो म्हणऊन तक्रार केली त्यावरून हरदोजगाचे तक्रार मनास आणून निवाड्याबद्दल सदरसाहेबी व देसाई देसकुलकर्णी व सेठिये माहजनन व हमशाही गावीचे मोकदम बैसवून हरदोजगाची मुनसिफी करिता थळ तळेगाड कसचे जुनर तेथील थळपत्र कोंडनी पटेलगासी होते त मनास आणून निवाडा करिता तेथे लिहिले की मोजे पसरणीचे पटेलगीचे तक्षिमा दोन पाचे महजर रिकामे व येवले बापासी आहेत ते सोटे तेथे गावीचे बारा बल्लते व साठी प्रजाचे गोडी नाही तरी गोतान रुजू मानत नाही अगर गाही गावची महजरी नाही सोट असेत तरी थानी रिकामा व येवल्यास पटेलगीसी निस घेत नाही कोंडनी पटेल 'मोकदम'चा धनी आहे त्याची पटेलगी त्याच्या दुमाला केली असे येते थळपत्र लिहिले असे दुसरे थळपत्र चिमणगावास लिहून हरदोजगास पाठविले तेथे निवाडा न होये म्हणून चिमणगावीहून मागुती हरदोजगास तळेगाड समत जुनर तेथे पाठविले तेथे मागुती हरदोजगाचे निवाडा मनास आणून थळ चिमणगाड तेथील थळपत्र कोंडनी पटेलगासी दिव्हे तेथे लिहिले की पेंसजी थळपत्र देऊन निवाडा केला आहे तो माकल आहे येसियास हाय मागुती निवाडा करता बारा बल्लते साणी प्रजाची गोडी नाही अगर सावदापासून पुनसरेदी केली नाही अगर सावदाबद्दल पास काही पडले नाही व बापासून दिवाण गावीचे दस्त घेतला नाही दिवाणे कीर्दीकर मजर दऊन सोबीनसोबी आदरसाना राखोन महजर करून जोरावारीने दिला तरी गोतानी रुजू मानिला नाही जोरावाराचा महजर पाकरिता येवले व रिकामे गोताचे मुसे व साठी प्रजाचे साक्षीने सोट असेत मागुती सावदाचा आरणा हुजूर अपमान करून दिवाणघले महजर करून घेतला आपले आमपुर्वीने व गोतमुसे महजर जाला नाही रिकामे व येवले सोटे असत पास मोकदमीसी समध नाही सदरहूनमाणे आपले थळपत्र दिले त्यावरून निवाडा करिता थळपत्री निवाडा होऊन आला त्याप्रमाणे निवाडा पाहता रिकामे व येवले यासी पटेल गीसी निसघत नाही येते जाहाले मग याजी रिकामा बापासून कोंडनी पाटलाचे कागद व गगाजी नाईक देसाई याचे सिबयानसी कागद होते ते कोंडनी पटेलगे नांगरानिती याच्या हाता होता तो सदरेस घेतला असा थानी रिकामा व रुग्णाजी येवले या दो जगास मोकदमीस तिलनाय अर्धा अर्थ समध नाही अनानी दिन

लसमाजी व पिलाजी व बमाजी चिन फोंडजी माहागुडे चानी आसले वडिलवडिलाचे
मिरासी मोजे पसर्णीचे पटेलगी चालवून पटेलगीचा हजलाजिमा व इनाम साऊन
गावीची लावणी सचणी कीर्दी भादामुरी करून दिवाणाचा हक देऊन घृत्ती चालऊन
असावे बनेरीस २९ माहे रजचू

[महजराची नकल बहिर्जी जुगाजी पागील पाजपासी आहे]

ले ७१ }
मू न प }

शी { ३१ १६०१ वैशाख शु ६
३ १६७९ एभि ६

अल्पत्र बनेरीस छ ४ रविलावल हजारमजालसी धळ मोजे पसर्णी मा वाई
सुहूर सन तिसा सपेन अल्फ

मोहरीर व देसक

महाराज हजरती राजश्री नेताजी राजे
पालीकर

राजश्री कशवजी नाइक पिसाळ
पा माार

शारराजी सचदेउ देसकुलकर्णी

भोक्कदमानी दहावे

साा हवेला पा मजकूर

कसचे वाई गोपालसेगी सेनिया कसचे

मोजे उस्तड सताजी पागील व रायाजी

मजकूर

पागील व भारोजा पागील मोक्कदम

धमाजी पागल मोजे पाडिचे

मोजे मजकूर

चाजी पागील व बिलोजा पागील मोक्क-

मोजे पासदी सवाजा पागल व आचाजा

दम मोजे चोपडी

पागील मोक्कदम मोजे मजकूर

हरजी पागल माक्कदम मोजे असले

हिरोजी पागील व रायाजी पागल मोजे

मिराजा पागील व आचाजी पागल व

बापगाव

अचरोजा पा माक्कदम मोजे मेणवला

काजोजी पा व सताजा पा मो मोजे

सोनजी पा व स्याजा व येसाजा पा

तिधनाथवाडी

मोक्कदम मोजे आभेपुरी

सताजी पा व अंताजी पा व रुण्याजी

दुर्गोजी पा मांदरा मोजे बेहरा

पा वरे मोक्कदम मोजे एकसर

[व्याहारी]

आचाजी पा व रायाजी पा व तुयजा

पा मोक्कदम मोजे धोम

दुलबाजी पा व तुयजा पा मा मोजे

सोनजी रवाडी

येताजी पाणील सणम मोकदम भोजे
असरे

समन बाघोली भुलाजी पा व इण्णोजी

पाणील मोकदम भोजे बाघोली

समत निंद बघाजी पा व सभाजी पा

मोकदम भोजे सिवधर

हे मुख्ये करून जाहले थलपत्र येसे जे कमाजी पाणील माहागुडा याचे बाप
कोंडजी पाणील मोकदम भोजे पसरणी यासी गावीचे लावणीबिंदल रणदुलास्तान याचे
कारकीर्दीस कारकुनाती याचे गला कास घालून निवे मारीत होते मग कोंडजी पा
रणे रिकामे यासी तक्रसीम तिसरी चावर चावर १११० व येवल्यासी तक्रसीम तिसरी
चावर १११० दिव्ही बाकी कोंडजी पाणील माहागुडीयाने आपणाकारणे ठेविली चावर
१११० येकून चावर ३४ चौ लावणी बेगमी दिवाणास करून दिव्ही मग दिवाणे
कोंडजीचे गळाचे पास काढून सोडिला मग हे विन्हेत्रो कारकीर्दी रणदुलास्तान चालिले
येसे सान पाच वर्से चालिलेवरी कमाजी पाणील चिन कोंडजी बाहिर जाऊन कथला
केला की येवल्यासी व रिकामीयासी आपली पाणीलकी घीती दोनी तक्रसीमा दिव्ही
चावर २२१२० बाकी चावर आपणास ठेविले १११० हे काही आपले बापांनी आपले
आमचुरांने केले नाही रिकामे येवले हे दिवाणासी भेद करून दोनी तक्रसीमा गाव
बातून घेऊन दोनी तक्रसीमा पाणीलकी घेतली यासी आपण राजी नाही म्हणोन गाड
सोडून गेली मग यासी दिवाणे तळेगावीचे थळ देउन तळेगावास पाठविला तळेगावीचे
थळी बेज्दार सांगोन तेथून थळपत्र घेऊन टाण्यासी आले मग टाणाहून महजर करून
दिव्हा त्याप्रमाणेही चालिले नाही मागती गर्गशा करीतच होते त्यावरी कारकीर्दी
सर्गावान सार्चाफ महमद मुभेदार माहागुडांचाचे व येवल्याचे व रिकामे यापासी होत
७२० घेऊन विन्हे लाऊन दिव्हे त्याप्रमाणेही चालिले नाहीत यावरी अनार्जी व
कमाजी शगडो लागलेवर अनार्जी कमाजीस चोलिल्ल आपण गावी नसता तुवा
रिकामियासी व येवल्यासी तक्रसीमा दोनी चावर २२१२० दिले आपण चावर
१११० ठेविले आणि आपणास हे वर्तमान कुल सांगितले नाही आता जे दिव्हेस
ते तुवा आपले दिव्हे उले ते मासे येसे शगडो लागले मग अनार्जीने मेडाचे थळाम
कमाजीस सोलविले मग कमाजीने आपला भाऊ पिलाजी पाठविला तेथे अनार्जीस
महजर करून दिव्हा त्याप्रमाणेही चालिले नाहीत मग हाली कारकीर्दीस सुमा परगणे
मजकुरी ते जाऊन कमाजी माहागुडा व अनार्जी माहागुडा व सभाजी रिकामा व
रुण्णाजी येवला हे जाऊन उभे राहिले मग सुभाहून व टाण्णहून माहागुडे यासी व रिकामे
यासी व येवले यासी जमान घेऊन हली गोन पसरणीस थळस पाठविले मग समस्त
गोन मेळवून यासी विचारिले पहिले कमाजीस व अनार्जीस आपले घरोबियाचे

घातले येसे असता मागनी रिकामे यानी दिवाणात लाच देऊन थळ मागोन घेतले ते थळ कुडाळ दिले तेथे क्रिया केली त्यास रिकामीयाचे चार पाच खून जाले । परंतु लाचामुळे पसद केले नाहीत आणि आमचे तू गावात पाठविले होते ते मेले त्याजबद्दल आम्हास सोटे म्हणून रिकामीयास कागद करून देऊन गावावर घेसविले त्याजबरीही दावे द्वंद्व होत असता मुकासा गाव राजश्री नेताजी राजे [पालकर] यासी जाला त्यास रिकामीयाचे सोदरे नोकर त्याजपासी होते त्याजसडे जाऊन त्याचे हाते रिकामे रान नेताजी राजे यासी भेटून त्यासा बोली चाली केली जे पाटातकी विसरी तक्षीम आहे ते महागडे देत नाहीत तरी साहेबी मनावर घेऊन देविली पाहिजे येसे सांगितल्यावर त्याणी माय केले जे सामसा तुम्ही तुजला देतो येसा करार करून राजश्री नेताजी राजे यास गावात घेऊन आले त्यास कमानी व पिलाजी पागील पास मजकूर करला होता त्याजबद्दल तो मुलेमाणसे तैराच ठेऊन बाहेर पडिला पाटिलाचा समाचार घेता पाटील नाही मग कोळ देऊन कमानी व पिलाजास आणिले भेगी जाहाली चाररी द्याविले जे आम्ही आले असता तू काय म्हणऊन गेलास तुम्ही गर्दन मारावी त्यावर कमानी पिलाजी पागील बोलिला जे साहेबाची पागी रिकामे यानी केली म्हणून धावती खाऊन बाहेर पडिलो त्यास साहेब हादद मायेपास आहेत तरी जे करणे ते गोन्याचे मनास आणून विच्छे लावलिप्राने सेरींर जंगले जाऊ येसा जंग केलियास रान नेताजीराजे यानी कडूल केले जे तुमचा न्याये गोनमुसे हज असेल तो मनास आणू तुम्ही मुखरूप राहणे येसे सांगि तलियावर सा नेताजी राजे याणी आपला पुत्र गोतात घ्यावयापदल देशमुख व देशपडे व गोन मेळविले होते ते समयी आमचा मजकूर मनास आणावयास कमानी पा यासी व रिकामे पास याजी व रुण्याजी येवले यासी बोलावून नेले आणि सांगितले जे आम्ही येकाचे घेऊन येकास देतो सध्या राजी आढे येते तीन

धर्तणूय करणे म्हणून सांगितले त्याप्रमाणे घतुवर्गानी स्नान करून गोतापासी आले त्यास गोतांनी विचार मनास आणून तिसरी तक्षीम सद्याजी रिकामे व येवल्यास निमे निमे दिल्ले आणि दोन तक्षिमा आमच्या इवाला केल्या त्याचे कागदपत्र व म्हजरा केले त्यानवर देसमुक्ताचे सिके व देसपाडियाचे दस्तक करावे तरी पैका पडतो राजपदल राजश्री नेताजी राजे याणी सांगितले जे आम्ही विचारे विचारे कागदावरी सिके व दस्तके करून घेतो त्याला येऊ दोन वारसे जाली त्यास आम्ही दोन तक्षिमा पाणीलकी सात होतो आणि येवले रिकामे तिसरी तक्षीम सात होते येसे असता दिवाणची बाकी दताजी रिकामा यानवरी सडीभर होती त्याजला मारहाण करू लागले मग कमाजो पाणील जामीन होऊन सोडविले आणि तेच दिवसी दताजी रिकामे वगैरे शरी पडोन गेले त्याची थाफी आपण वारिली त्याजवरी डोहणा जाला राजश्री नेताजी राजेही गेले घोषे चहुकडे लागली पुढे आम्ही मागती दिवाणात जाऊन कौल करार घेऊन पागलकी करात होतो गावावर वस्ती करून होतो त्यानवर अजून सेतसाहेब [शेवमिरा] दास गाव सागरक जाला त्यानवर रिकामे व येवले आले ते आजी पचवीस वरसे तिसरी तक्षीम इक इनाम सात आहेंत येसे असोन आता येव्हारास आले आहेंत येसी तक्रार आहेंत ती साहेबा आदि अत पाडून मनास आणिली पाहिजे हे तक्रार लिहिली सही छ १७ माहे इबिलौबल मुकाम सातारा धके १६४२*

२६ राजे घोरपडे देशमुख नांदगांव व तासगांव (ता. सातारा)

(श्री धा. धा राजे घोरपडे देशमुख नांदगांव ता सातारा) ।

४-भोसले व घोरपडे या घराण्यातील भाऊचर्दीचे मध्य सत्ते अपवादात्मक स्वह-
पाचे मसून महाराष्ट्रीय मनःपवृत्तीचे द्योतक होत भोसले व घोरपडे यांचे भाऊचर्दी
कलहात बाजीराजे घोरपडे यांनवरवीं शहाजीराजे भोसले हे इ १६४८ मध्ये कैद
शाल्यापासून पुष्कळच रंग आलेल्या दिसतो या कलहाचा परिणाम विक्रोपास जाऊन
तो आपले आदिलशाहीत भोगावा लागणार असे विन्यासूरचे इज्जतसाहेब यांना वाटले-
वरून त्यांनी शहाजीराजे व बाजीराजे या उभयतांमध्ये एकही करणचे प्रयत्न केले व ते
लेवांक १ मधील शर्तनाम्यावरून दिसतात म्हणजे एकमेकांमध्ये घाई कुसूर पडला
होता, तो एकमेकांनी एकमेकांस आपले तर्फे आपआपले भिराणी देशमुक्ता वतन
देऊन, तटा विसरून, पूर्वीप्रमाणे शहाशाही कामावर वजु असावे असा तो प्रयत्न दिसतो

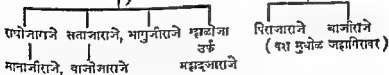
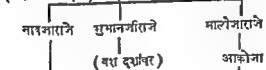
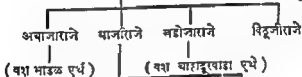
मस्तुत शतनाम्त्याच्या दोन प्रती असून पैकी एक तत्कालीन (!) असली तरी तिचा शेवटचा भाग नसल्यामुळे नक्की व पुरता सन सापडत नाही. दुसऱ्या प्रतीत शक १५७४ नदननाम सवत्सर आहे. पण या वर्षी सुद्धा सन इतने समसैन असा पाहिजे होता परंतु या ठिकाणी 'आर्चा समसैन आहे', व ही नम्रलमाराची चूर असावी, कागदाची रुजवात श्री द वि आपटे व श्री गुरदो व श्री य रा गुने, यी ए, एम् आर. ए. एस्, रि रे इ वडवाभाकर, यांनी घेतली आहे.

शतनाम्त्याप्रमाणे शहाजी-बाजी हाचा हा एकोपा फार दिवस न शिक्ता बाजीराजे घोरपडे यांना शिवाजी राजे यांनी ठार मारल्यावर या एकाच घोरपडे व भोसले या शास्त्रेचे दोन परस्पर विरोधी पक्ष उघडपणे निर्माण झाले छत्रपती शिवाजी राजे यांचे मनात बाजी घोरपडे यांचा पक्षच नष्ट करावयाचा होता परंतु ही गोष्ट पार न पडता बाजीचा बडील मुलगा मालोजी राजे जिवंत राहिला व त्यास विजापूरचे आदिलशहाने आणून सरदारकी दिली, असें मालोजी घोरपडे यांचे पदवी असलेला परिश्रम इतिहास (बस्तर) कार म्हणतो या ठिकाणी इतिहास लेखक व लिहून घेणारे मालोजी राजे घोरपडे यांची माहिती एकांगी दिसते कारण त्यांना बाजीचा बडील मुलगा नावजी राजे घोरपडे हा जिवंत आहे, हे माहीत असूनही तो स्वराज्यशास्त्रेस मिळाला एवढ्यावरून त्याचा नामनिर्देश इतिहासात केलेला दिसत नाही साली लागू पुरता विश्वसनीय पक्षपृक्ष, क २१३१५ इ कागद दिले आहेत त्यातील व सनदेतील बडिलपणाचा निवाडा व क्रमांक पाच या वैशिष्ट्येतांल मजकूर पाहता बाजी राजे यांना मालोजीहून बडील मुलगा नावजी राजे घोरपडे या नांवाचा होता आणि त्यास तासगांव नांदगावची पाणीलगी व सातारा तालुक्याची देशमुखी सांभाळून रहाणेच बाजीराजे यांनी सांगितले असता तो स्वराज्यशास्त्रेस मिळाला, म्हणूनच आदिलशहाने मालोजीस सरदारकी दिली असें दिसते शिवाय शि च सा स ५ ले ४८ भांडले घोरपडे या प्रकरणातूनही हाच निष्पत्ती निघतो त्यांना मुसलमानाच्या नोकरीचा पुरा थोडा आलेला दिसतो म्हणून ते आपले बडिलकीचे पाणीलकी व देशमुखी बतन सांभाळून स्वराज्यसेवा करित राहिलेले दिसतात हे २१३ वर्षापूर्वी प्रसिद्ध झालेल्या कागदावरून दिसते बाजीराजे घोरपडे यांचे पश्चात् बाजीचा बडील पुन नावजी हा मुखोड जहागिरीचा सरा वारस असूनही त्याने स्वराज्यसेवामुळे मुखोड जहागिरीचा स्वार्थत्याग करून स्वराज्यसेवा केली नावजीचे पश्चात् राधोजी व सताजी हेही स्वराज्यसेवा करित होते व राधोजीपुत्र भानाजी हे स्वराज्यसेवा करित असतांनाच 'भांडणी ठार झाले' असा मनदेतून उल्लेख आहे. बडिलकीचे व पाणीलकीचे बतन यांत वाद उत्पन्न झाल्या त्याचे पूर्वीपासून, बतन बडिल नावजी घोरपडे यांचे पराजयाने चालत होते, हे हमशाही गोताचे निराड्यावरून व अफोजी घोरपडे मुखोडकर हे बडिलकीचे पाणीलकी व देशमुखीचे सारे मालक नसलेमुळे इतर जहाले

माहीन यावढून सिद्ध झाले नावजी घोरपडे यांची शाखा धोले माधवराव प्रधान-अखेर स्वराज्य पक्षाकडे चालत आली. सदर शाखेकडे सनदेत नमूद केलेल्या काही गांवांचा देशमुखी व पालिका अद्यावर्त याच शाखेकडे चालत आहे. नावजी घोरपडे याचे शाखेचा व मुघोडकर घोरपडे यांचे शाखेचा पत्रव्यवहार पहिले ब्यक्रतराव राजे घोरपडे मुघोड स्टे याचे वेळचा असून तो पुढे प्रसिद्ध होईल, त्यावढून हे कळून येईल. तात्पर्य ह्याप्रकारे या वडिल-शाखेची माहिती अत्रसिद्ध अशाच राहिल्या फक्त शि च सा स ५ ले ७२ 'धिये यांचे वार्डे देशपाडे यास निवाद पत्र' ह्यावर राघोजी भिन नावजी घोरपडे देशमुख ता सत्तारा म्हणून सिका आहे. त्यावढून राघोजा घोरपडे वडिल घराण्यातील असून त्याचा सिका वापरण्याचा अधिकार होता, हे दिसते. नावजी घोरपडे याचा सनाधि तातगांव ता सत्तारा एथे आहे. लागूपुरता घोरपडे यांचा वरावृक्ष दिलेला आहे.

(१)

नावजा (भाडले प्रांत वार्डे येथील पाणिल व देशमुख)

ले ७३
म न प }(२)
थी{ श १५७४
इ १५५२

+(शर्तनामा स्वस्तिभी नृपशालिवान शके १५७४ नइतनाम सवत्सरे सुहर सन अयां समसेन अलक काणे राजथी बानी राज व अंघाजा नाडजा राज घोरपडे

+ शक १५७४ म्हणजे मुहूरसन (सुहर नडे) १०५२ खिलावत ३०; ते सु स १०५३ खिलावत २८ पर्यंत-पण येथे हा सन १०५४ दिला आहे अथानु नो पूव आहे.

गोसावी यासि स्नेहपूर्वक माहाराज राजश्री शहाजी राजे भोंसले जोहार लेहून दिल्ले
 शर्तनामा ऐता जे तुम्हा आम्हा) मध्ये कांहीं कुसूर पडिला होता त्या निमित्त हजरती
 आलम पहा साहेबी आपणा हुजूर येक करून परस्परें समाधान केले तेसमई हजरती
 साहेब बोलिले जे तुम्ही परस्परें एकएकास आपले तर्फेने तथोक्त आपले मिरासी
 घतन देणें स्थावरून तुमचा कुसूर तुमने बेकुसूर पादशाही कामावरी साबीत आसणें
 स्थावरी पेतजी तुम्हास परगणे त्रिनाम्लचे देशमुखी मिरासी आजरामन्हामत करून
 दिल्ली होती हो। चंके हजार ६००० साहा हजार ते तुम्ही आम्हास मिरासी देशमुखी
 करून दिल्ली आम्ही तुम्हास आपली मिरासी देशमुखी व सरदेशमुखी पा वन्दा
 देशमुक्ता व सरदेशमुक्तायेकी देहे २२ चावीस धी तपसील

का शेतगाऊ देहे ११ पाचा हक
 व इनाम

ता पाली तुमचा मुकासा
 देहे ११ पाचा हक व इनाम

येकून हक व इनाम बेरीज

मक हक होन पातशाही

इनाम गांवगना चावर बीस चावर

१५०॥-१ ता पाला देहे ११

२०

१२००-१ ता शेतगाऊ देहे ११

२८२

पानेरींग मोहनका शेव व धार व पाने व गुहालास गुल व बकरे व
 (अपूर्ण)

ले ७४ }
 म दा व }

(१)

श्री

{१ १६४० चैत्र वद्य १४

{२ १७१८ एतिल १८

(असल)

• श्री ~

श्री आर्द्र आदि पुढे

व श्री रामा शाहू छत्रप

नि स्वामि कृपानिधि त (अष्टकोनी)

स्व श्रीनिवास पराध

राम प्रनिनिधि

आहाराप्र समरन राजकार्य धुधुर विद्यासिंधी राजमा व राजश्री श्रीनिवास
 पराधाम प्रनिनिधि ता मोहादम देशधे व सेठिये माझगा माझगा येननिहाये व
 धनगर मठा व दाग पन्हा (वा) जेकरुनाती ता माझगा धुधुर सन ममान अशा मया
 अन्ध रा बाजोनी विा सनामी पाएडे दशमुग निमे ता मजहूर पाजी हुनूर

येऊन राजर्षी स्वामि सनिध विनती केली की आपले बडिल रागे बाजी घोरपडे निमे देशमुख ता माार व पंगेलकी निमे मोजे नादगाऊ व निमे मोजे तासगाऊ हे वतन यागी अनभविले यांचे बडिलपुत्र धोरले बाईकोचे पोरगे नावजी घोरपडे व धाकटे पुत्र आणि धाकटे बाईकोचे मालोजी घोरपडे नावजीचे पोरगे दोघे पुत्र जाले बडिल रापोजी घोरपडे आणि धाकटे सताजी घोरपडे हे बडिल बायकोचे व धाकटे बाईकोचे मालोजी घोरपडे येऊन तिघे जाले त्यास रापोजी घोरपडे याचे पोरगे मानाजी घोरपडे व सताजीचे घोरपडे याचे पोरगे आपण त्यास रापोजीचे (पो)जीचे मानाजी घोरपडे होते ते भाडणी ठार जाले याकरिता रापोजी(चैन)कल जाले सताजीचे पोरगेचे आपण आहो आपले बापाने मुतालिक ठेविला होता आणि वतन चालवीत होते त्या उपरी हा प्रंत हाजरत अल्मगीर पादशाह यास कबज जाला गडकोर पेतले तेव्हा आकोजी घोरपडे म्हणजे मालोजी घोरपडे याचे पुत्र आता मुघोली आसतात त्यास मोगलाईत (चाकरी) आहो त्याची चाल होती या माते आर्सानसान फौजदार मोगलाकडील कराडी होते त्यास येऊन भेगेन मुतालिक आपले निसवतीने नरसो त्रिमल ठेविले त्याणी मुतालकी मोगलाचे कारकिर्दीमध्ये केली त्या उपरी मागुती स्वामिस (हा मात) अजांती जाला गडका मोगलाकडून परतोन पेतले तेव्हाही काही दिवस नरसो त्रिमल होता त्या उपरी मृत्य पावला आकोजाने नरसो त्रिमल याच्याच लेकास गोविंद नरसिंह यास मुतालकी करार (कडून) ठेविला असियास आकाजी घोरपडे याचे बाप म्हणजे नावजी घोरपडे रान बाजी घोरपडे याच सावत्र भाऊ आणि धाकटे त्यास काही देशमुखीचे बडिलपण चालवयाचा अधिकार नाही नावजी घोरपडे बडिल त्याचे घरणियातील आपण तरी आपले वतन आपणास बहाल करून दिले पाहिजे म्हणऊन विनती केली त्यावरून देशमुखाचे वतन व दोही गावाच्या निमे निमे या पाणीलगाया अमानत करून बाजोजी रान सताजी घोरपडे आपण बडिल म्हणऊन उभे राहिले आहेत वतन अमानत केले आहे तरी तुम्ही आपले निसवतीचा कोण बादास पात्रवणे आसेल त्यास पात्रऊन देणे येसे पत्र पात्रविले परंतु त्याणी कोणी बादास पात्रविला नाही वरीसभर बात्र पाहिली या उपरा हे मागुती उभे राहिले आणि आज केला की आकोजी घोरपडे याचे कोणी बादास न ये आपण बात्र किती दिवस पाहावी या उपरी स्वामिने हमशाही वतनदार गोत आहे मनास आणून आपले वतन आपले स्वाधिन केले पाहिजे त्यावरून मनास आणिता बाजोजी रान सताजी घोरपडे हे बडिल घरणियातील हे सरे असे समस्त वतनदार हमशाही गोताचे मते जाले या करिता याजवर रुपाळ होऊन निमे देशमुखी ता माार व पाणीलगी निमे मोजे नादगाऊ व निमे पाणीलगी मोजे तासगाऊ करार केले असे विता

सातारा हा उज्याड जाहाला होता तेथे मुकामास आले तो गावातून कुभार येऊन आमचे वडिलास सदरी लिहिली हाकिमत सांगितली नंतर आमचे वडिलांचे वडिल विजयापुरास जाऊन सदरी लिहिला हा मार बाळ्यास यास विदित करून मौजे मारचे येथील मजला पाणीलकीचे वतन करून दिल्यास मी वसाहात घरीन आसी विनती केली त्याजवळून सरकारांत मौजे मार येथील पाणीलकीचे वतन आम्हास करून दिले मग आमचे वडिलांचे वडिल मौजे मारी येऊन त्याणी गांवची वसाहात केली पांतु जमिनीची लागण कुलभरणा नाही याजमुळे होईना तेथून ताटे यास आणून आ(म्हा)कडे दरोबरस्त वतन चालत होते त्याजशी लागणी बदल निमे वतन देऊन लागण केली आणि आपल्याकडे वडिलपणाचे निमे वतन ठेविले त्यास बहुत वर्षे जाहाली त्याममाणे (हाली बहिवा चालली आहे) आम्हाकडे वडिलपणाचे मानपान दरोबरस्त चालतात आमचे पाठीमागून आमचे वडिलांनी ताण्यास मानपान दिले आहे त्याप्रो तेही बहिवाड करितात व पाठीलकीची बहिवा मौजे मारी राहून करितो मुख्यवतनदार दोषे होते आधि वतन आम्हास मिळाले वडिल आम्ही सदरा वतन सरेंदी घेतले नाही व आन-कडे वतन चालत आहे त्याजशी कोणास दिले नाही हाली तस्मिमा दोन चालतात या प्रमाणे मजकूर आहे तो सरकारांत लिहो दिला आहे जर करिता चौकसीने सोटा मार लिहो दिले आहे शाबुद जाल्यास सरकारचे गुन्हेगार आज्ञा होईल त्या प्रो वर्तणूक करून ही याद लेहून दिली सही मिया भादपद या ५ शके १७६४ शुभ फतनाम सबसरे छ १८ माहे साचान

मिया नांगर मालकाचे हातचा ये हुजूर
सदेराव घोरपडे पाणील

मिया बाळरुण्य अनंत कुळकर्णी
मौजे मार

ले ७७ }
मु दा प }

(६)

{ १
{ ६

(लियोजी घोरपडे देशमुख) + + सातारा विय + + + जी मरसिह

६४ मौजे मांडवे

१ बकरे दसरा

६३ हक व इनाम व सणवार

६४

५६ मौजे कुसवडे

१ बकरे दसरा

५५ हक व सणवार

५६

४३ मौजे दे(गांव)

१ बकरे दसरा

३० येन

१२ सणवार

४३

१३ वाडी पिलाणी

१ बकरे दसरा

१२ येन हक

१३

- ५१ मौजे पाडली
 १ बक्रे दसरा
 ५० हक व इनाम
५१
 ७२ मौजे निनाम
 १ माहाल मजकूर
 १ बक्रे दसरा
 ७० येन हक X
७२
 मौजे करजी X
 १ बक्रे दसरा
 ३० X X X X
 १ सणवार

- ७१ मौजे आसणगाव
 १ बक्रे दसरा
 ७० येन हक व इनाम व सणवार
७१
 ४७ मौजे सोनारूर
 १ बक्रे दसरा
 ४० येन हक
 ६ सणवार
४७
 ४१ मौजे माजगाव
 १ बक्रे दसरा)
 ४० येन हक
४१
 (अर्ज)

(७)

- १ भोजे गाजगाव येन $\times \times$ ४६ व हफदारी व इनाम नगदीपेकी भोजा जेवज पावतो हफदारी एकदर देत नाहीत कलम १
 - १ भोजे सेदरे पहिला वयदाट इनाम व हफदारी देत नाहीत जेन रुपये १७ पेकी जलिरड हो वीस देतात हफदारी इनाम देत नाहीत कलम १
 - १ भोजे सेलनेवाडी गाव एकदर सनदे आफारा या जेवज देत नाहीत मोहगम सा १० दाहा पे गला बारुल ८२ येजे भो पूर्वचा इनाम आहे तो देत नाहीत कलम १
 - १ भोजे वरये जेन सा पनास देतात हफदारी एकदर वमूल पढत नाही कलम १
- (अपूर्ण व याचे तीन पानांपेरीं एकच आहे.)

(८)

ले ४१ }
मू दा ५ }

{

१ घोरपडे देशमुख यांच्या गावचा आरार वर्जपदीत सरकारातून पध्दल करणे घेती आता त्यास तुम्ही म्हणता की मार्लोजीराजे देशमुख याचा निजे येवज देऊ त्यास त्या गावचा आकार दोन हिसे सा ४५६ होतात व बाजोजी देशमुख याजकडे तासगाव नांदगाव वजा करून रुपये दोनशे होतात या प्रमाणे आहे तरी तुम्ही आकार प्रमाणे पाडवजे म्हणजे बाजोजी देशमुखकडे $\times \times \times \times$ त्याजवर रोसे केले जातील

(९)

ले ८० }
मू दा ५ }

मी

{ श १७०३ ज्येष्ठ शु १४
{ १७८१ जून ५

(असल)

दस्तक सरकार राजश्री बाजोजीराजे घोरपडे ठाणे भोजे नांदगाव तो चो-विदारानी व रहदरानी व बाजे लोकानी व मोकदमानी व जमाली माहालानिहाये मुगा ईसने समानान मया व अलफ ठाणे मजकुरी सरकारच्या बाडियात पांगा बाधावया करिता तारल्याहून गाडे २ लाकडे अडीपासाडी घेऊन बगेरे लाकडे घेऊन इमारतीची येतात त्यास दोन गाडे यास हसिलविसी व जकतीविसी तगादा न करणे सुरलित) येऊ देणे जाणिजे छ १२ माहे जमादियासुर मोर्तव शुद मोर्तव

शुद (अष्टकोणी)

(१०)

ले. ८१ }
मू. दा. प }

श्री

{

ता सातारा येथील देशमुखाचे बतन बाजोजी घोरपडे याजकडे ता मजकूरचे बतन सुदामत पालत असता दरम्यान भगवत सिवराम याणी मारानिलेच्या देश मुसीच्या गावावर रोखे करून तनासी सलल केली आहे त्यास भगवत याणी (राने) मालोजी घोरपडे याणी सांगितले त्यावरून बाजोजी घोरपडे याच्या बतनासी सलेल करून गांव नाराने केले त्यानविसी पत्र की मालोजी घोरपडे याणी गैर बाका भग वतास सांगितले त्यास ता मजकूरचे बतन सुदामत पालते बाजोजी घोरपडे याजकडे पालत अत्यामनाणे देशमुसीचा हक व ईनाम गावगना हकदारीचा वसूल घेताल तुम्ही तेथील दुसलगिरी न करणे म्हणून पत्रे

१ गावगना ता मजकूरचे मोकदम यास

१ भगवत सिवराम

१ कृष्णराव अनंत

१ बापुजी सामराज यास की तुम्ही गावगनाचा वसूल करून बाजोजी घोरपडे याजकडे देणे म्हणून पत्र

(११)

ले. ८२ }
मू. दा. प }

श्री सेकर प्रसन्न

{ श १६८४ खैत्र शु १३
इ १७६२ एप्रिल ६

(असल)

० श्री ~

राजा शाहू प

रणी तमर सदा

शांवि शामराज

निरतर

अजस्वारी राजश्री सदासाव शामराज ता माहदमाजी भोजे तासगांव ता (साता) रा सुा इसने संतिन मथा व (अलक) X X जी घोरपडे (देश) मुस ता मजकूर (या) X X जे शाहपूर (चे) ईनामाचे जम X X बदला धामत माहाराज छत्र (प) ती स्वामी कैलासवासा याणी भोजे मजकूर पैकी पड जमीन विघे ८८ आठ

१ हा शब्द लिहून त्यावर दोन रेषा ओढून सोडला आहे. २ बागेळा व तानि वडपांचा

देविली आहे येविसी राजश्री पतप्रतिनिधी यांची सनद गावास आलाहिदा सादर आहे
तरा सदरहु प्रमाणे पड जमिन आठ बिघे चतु सीमा पूर्वक घोरपडे मजकूर यांचे दुमाला
करून वशापरपरेने चालवणे प्रतिवर्षी नवीन पत्राचा आक्षेप न काणे या पत्राची प्रती
लेहून घेऊन मुरपत्र भोगवणीपास परतोन देणे जा(णि)जे छ १० रमजान मोर्तब

मुद

()

(१२)

ले ८३ }
मू दा प }

श्री

{ १ १६७८ चैत्र शु १४
२ १७५६ एमील १४

(असल)

मा अनाम बाजोजी घोरपडे देशमुख ता सातारा यासि सदासिव अपाजी
ॐ श्री ० नामजाद सालसा मां सातारा सा सीत स्वमसेन मया व
राजा शाहूच अल्फ नुमचे भेगचे प्रयोजन आहे तरी सिताच घेणे या
रणी तत्तर आ कामास याकुचस्तान व धोंडजी सालोसा पा असे यास
जी हनुम रुपये २ दोन देणे छ १३ रजप मोतय मुद राजते (वर्तुल)
त किंकर लेखना
(वर्तुळ) बार बधी

२७ रहमतपूर गांवची मोजणी

(श्री श ना वत्स जोशी)

ले ८४ }
मू दा प }

(श्रीवार फाण्यांत गेला अस्तावा)

{ १ १५९७
२ १६७५

(असल)

नरकम दस्त का रहमतपूर सा कोरगाक पा बाई सा सन सीत सचेन अल्फ
अज जमीन चावर ११००३ चित्ता

अवल	दूम	साम
५८१११	३११२१११	२०

पैकी वजा चाद आजी माल वाजव खडक माल गायेरान जमीन पुरवण नाही
येकून जमान चावर १९ चित्ता

* दोलताबाद + पा स ६१६४ २ बाटोळा व तीन कड्याचा

। शिवचरित्रसाहित्य खंड ८

देशबुलकर्णी पा मा ।	॥	॥	०
मोकदम का मजदूर	२०२०	२०२०	०
कुलकर्णी	॥	॥	०
जोतिसी	१०	१०	०
चोगला	०१०	०१०	०
काउजी राजमुख्य	।	।	०
गोपूजी माहजन	॥	॥	०
नारायेणभर विन आमचदभर*	॥	।	०
सिवाजी त्रिषक	५	।	०
परसरामभर विन मेरुभर गिजरे	१	१	०
<hr/>			
	१८॥१२	१४०१०२	१॥२॥३

नुरात रोजा रणदुलासान साहेब जमीन चावर ३२०२३॥

आवल ३१०३।

दूम चावर १०२०।

पासि नकरगत

१।९ लाडाजी मुजावर

१।७ हकीज सलादीदत (।) इमाम

॥११ मुला कयार

१०९ आयजी उदी

। २५ विटोजी माहलदार

॥११ मुला हसन विन आबदुल रहिमान

॥१४ अली खेतु मुदयसी

॥११ मुला अहमद

। १२ गवरोजी दिवध्या

॥११ माहदजी जामदार

। ८ अबाजी कुलारा

। सीद सेटी कौठीवाला

। १६ महमद मलिक सडेभोई

॥६ बली भोई

॥१४ अबदुल नबी मोलाखोर

॥११ आबदुल कांदीर

॥२५ विसो निवाजी नासिदा

॥६ मुला हुसेन भावड

॥ विचित्र कलावत

॥ २० शाहाजी हैस ताइक

॥११ मुला मदमद विन आबदुल

॥११ दावल्जी बदा

ब सान हकीज

॥१२ धोडजी लज्या

४ मुतवली

। ७॥ मुरसी (।) मुरगाद

अवल दूम

१ सेस सली मुला

३॥१८ ११२

॥२७॥ अमल

१ राम कोटी गोडा

* ह्यापुडे दोन अक्षरी शब्द साडाहोड छालेला आहे त्याचे सूर्य, धिरे इ पाचन होईल

१२॥ दूम

१

२ हजी महमद खर्तिय

॥१९ मुला मलिक फगस

१ राम जोसी नासकरी

॥ १ येसाजी जामदार

१ बेलई पाणीण

१४२९ मुला सिराज हंगी

॥ १९ मदारी दमामी

—

०१ बुदा फलन

०१ ८ मसदूम पिखाली —

॥ ६ शादू मलिक

०५ हजाम

१ कुमार

१ धावी ।

१ ———

३२०२ ०५

तेरीज यक्षदर

	जमनि चावर
सेरी	५॥॥३
इनामती	५०॥॥५॥
ठिकणाती	२॥॥१५
वसाती व जात्रा	५॥२०॥॥३
सालीसाती	२६०१८॥२
	<u>९९०३</u>

अवल	दूम	सीम
५॥॥३	०	०
४५०१२॥२	५॥२३०३	०
२॥॥१५	०	०
४१२०॥॥३	१	०
०२०	१८॥॥२८॥२	७
<u>५८१११</u>	<u>२५॥२१॥</u>	<u>७</u>

येकून जमा बेरीज

रुदां टके

गला केली सडी

पासि ता

१

ता मुजेरी जमीन चावर ११००३ पैकी वजा बाद् बाजन् चावर १९ बाकी
जमीन चावर ९१०३ चिता

अवल	दूम	सीम
५८१११	२५॥११॥	७

पैकी वजा अवल चावर

२॥॥१५ ठिकणाती कणसारा

५॥॥३ सेरी व खासधान

०२० मला

८॥॥८

बाकी जमीन चावर ८२०२५

दर मा येकून जमा

टके

५९४३१ अवल चावर ४९॥३१ दर चावर टके १२० येन

२३१११३ दूम चावर २५॥२१॥ दर चावरे टके ९० यो

४२० सीम चावर ७ दर चावरे ६० यो

८६७४॥३

पैकी वजा मो सता* गला दर चावर सडी ३ यो गला सडी २४६॥२॥ दर
सडीस टके १० येकून टके २४६६१ याकी जमा येरीज
सुदां टके ६२०८१३ गला कैली सडी २४६॥२॥

ठिकणाती कणसारा जमीन चावर २॥१५ यो येरीज
नवद टके या सारा दर चावर गला दर चावर सडी ८
टके २० यो टके ५७॥ ————— गला सडी २३

सेरी व+ सास याग जमीन चावर ५॥१३ दर चावर सडा १२ येकून गला
सडी ६९११

मला ताा माली जमीन विषे ७२० दर विपेस टके ३०२॥ येकून टके ६१०२
नेरीज यकदर

जमीन	टके
मुजेरी ८२०२५	६२०८१३
ठिकणाती २॥१५	५७॥
सेरी ५॥१३	०
मला ०२०	६१०२
	<u>६३२६॥५</u>
गला सडी २४६॥२॥	
२३	
६९११	
०	
<u>३३८॥३॥</u>	

पैकी अजी दुमले धाद जमान चावर
५१२०॥१३ विता

अवल चावर वसाती जात्रा दूम चावर
शाहार चावर १२०॥१३ १

येकून आवार टके
५३१ अवल १२०॥१३ दर चावर टके १२० यो
९० दूम चावर १ यक
६२१

* साा असेंहि बाचन होईल + ओळीवर पण तेजांच लिहिले आहे

शिवचरित्रसाहित्य खंड ८

सूची

नांवापुढील आंकडा पृष्ठांक होय. जेथे तो आंकडा लेखांकाचा आहे तेथे ले. असें म्हटलें आहे. कंसांत नांवाचा शककाल दिला आहे. मारंभी विषयसूची स्वतंत्र दिली आहे. येथे व्यक्तिस्थलनामेष तेवढी नेहमीप्रमाणें घेतलीं आहेत. सुचीत अनुस्वारांकित शब्दांची स्वतंत्र बारासडी स्वर शाल्यावर दिली आहे.

अकोजी घोस्पडे मुखोळकर ८४, ८५
अफ्ताबाई. देशपांडे समर्थशिष्या ६८ ले.

२० टॉप

अच्युतराव गणेश (श. १६८५) ४५
ले. ४०

अजमसान (श. १५९७) ९५

अजमनगर-बेळगांव (श. १६१५) २६,
१२७ ले. १८

अनगरे २८

अनाजी मलकरे (श. १५६९) ३१

अनाजी पाटील ८२

अनाजी महागुडा (१६०१) ७९, ८०;
ले. ७१

अनाजी दत्तो - अणाजी दत्तो सचिव
(श. १५९९) ५१, ७१, ७२

अनाजी पाटील महागुडा. ८२

अन्याया मुजुमदार १०१, ११-

अकजलसान (श. १५६७, -७४-७७)
३३, ४८, ४९, ७६ ले. २४, ४३, ४४, ४५

अबदुलसान फणी-जहागीरदार गोवा-
(श. १६१३) ५३

अबदुल नबी मोलाबीर (श. १५९७) ९६

अबाजी चौधरी (श. १५८८) ७४

अबाजी पंडित गुमास्ते देसाई हुकेरी
(श. १६१५) २७ ले. १८

अबाजी कुलारा (श. १५९७) ९६

अबाजी सोटिया-बाबधन (श. १५८८)
७४

अलगोंडा देसाई-हुकेरी (श. १५५१)
पृ. १६ ले. ९

अलमगोर पातशहा (औरंगजेब पहा) ८७

अली सोनु मुदघसी (श. १५९७) ९६

असरे मौजे मांत बाई (श. १५९१)

७३, ७९ ले. ६९

असले मौजे (श. १५८८)-मां. बाई
७८ ले. ७१

अहीरे मौजे (श. १७४०) ६२

आऊजी बत्तानी धर्जी (श. १५९७)
५ ले. २, पृ. ७४

आणाजी दत्तो सुरतेरिस-अनाजी दत्तो
पहा-(श. १५९६) २०, २१, २३
ले. १२, १३

आनंदराऊ गाव देसाई-हुकेरी (श. १६३९)
२६ ले. १९

आपजी उडी (श. १५९७) ९६

आबदुल कादरी (श. १५९७) ९६

आवाजी पार्थल-पसणी (श. १६०१)

७८ ले. ७१

आवाजी काम-कुटवाडी (श. १४५४) ९

आवाजी पार्थल-मेणवली (श. १६०१)

७८ ले. ७१

आवाजी विष्णुपाश (श. १६१३)-हुकेरी

२६. ले. १७

आमेपुरी मोने-वाई (श. १५८८,

१६०१) ७४, ७८ ले. ७१

आरल मोने-वाई (श. १५८८) ७४

आलत तपे-हुकेरी (श. १५५१) १६

आलमगोडा देसाई-हुकेरी (श. १५५१)

१६

अवधूतराव देशकुलकर्णी या वाई

(श. १५१९) ७२ ले. ६७

आसणगाऊ (श. १६४०) ८८, ९१

आसनिसान फौजदार ८७

इमडी-पंचम दिगाईत ७० ले. ६५

इमराइनसान त्वार (१६३९) हुकेरी

२८ ले. १९

इंहेमा कुंभार-वाळवे (श. १४२१) ६

ले. १

उकसाण मोने- (श. १५६७)-नागे

मावळ २

उसई-वाई (श. १६०१) ७८ ले. ७१

उदेवाडी-नागे मावळ (श. १५६७) २

उग्रोली ता (श. १५९१) ७३ ले. ६९

उदाजी पत्रण हिमनवहादर (श. १६४९)

४२

उदाजी पार्थल सणम (श. १५९१)

७३ ले. ६९

एसा मोने-वाई (श. १६०१) ७८

ओसा (श. १५०३) १०

ओनू १०

औरंगजेब १८ ले. ११

अंताजी पाटील-निंब व एकसर वाई

(श. १५८८, १६०१) ७४, ७८

अंताजीराऊ सूर्याजीराऊ देशमुख

(श. १६१३) डिचोलीगोवा ५२, ५३

अंताजी राम (श. १६८५) शिराळे

ले. ४१ पृ. ४६

अंताजी विठ्ठल मुतालिक देसमुख-पाा

शिराळे (श. १६१२, १६४२)

३५, ४० ले. २६, ३०

अंताजी सकदेउ हुकेरी (श. १६००)

२४

अंचरोजी-मेणवली-वाई (श. १६०१) ७८,

ले. ७१

अंवाजी नाऊजी राजे घोरपडे ८५

अविगाव सुई (श. १७४०) प्रां पुणे

६२

आंबडे नागेमावळ (श. १५६७) २

इंदलकर हिलोनी-सुभेदार इमारती-राय-

गढ (श. १५९६) १९, २१

उंचो सुई-नागे मावळ (श. १५६७) २

कट क्यांत-हुकेरी (श. १५९६) २२.

कटे तालुके-हुकेरी (श. १५५१) १६.

कडतोनी पा-एकसर, वाई (श. १५८८)

७४

कडेगाऊ-वालेर (श. १५८९) ६६ ले. ५८

कणूर-वाई (श. १५८८) ७४

कणूर तपे-हुकेरी (श. १५५१) १५, १६

कमतनूर-हुकेरी (श. १५९६) २५

ले. १५

कमलाई घीन बालभट-वाळवे (श.

१४२१) ६

कमडोगी पार्थल-कणूर (श. १५८८)

७४

कं-नु-भाजी कोंडजी पाणील माझगुडे	केदारजी सूर्यवंशी (श १६२४) ५४
पसर्णी (श १६५४) ७४-८१	केदारेश्वर (श १५८९) ६४
करजत (श १७४०) ६२	केशवजी नाईक देसाई (श १५८८)
करजसोब मोजे-वाई (श १५८८) ३४	७४, ७८
करजगांव - नाणे मावळ (श १५६७) २	केसोजी गणेशभा उपाध्ये (श १५६७)
करजी मोजे (श १६४०) ८८ ९१	५६ ले ५०
कन्हड (श १६५९) ४७, ६२, ६८,	कोकळड मोजे-शिराळे (श १६४२-
८६	८६) ४०, ४१, ४५ ४७, ले ३०-
करपटार तालुके (श १४५४) ८, ९	४२
करणे - नाणे मावळ (श १५६७) २	कोंडाजी माझगुडे-पसर्णी (श १५८८)
कसनाळ मोजे-हुकेरी (श १५९६) २२	७४
काडजी राजमुख्य (श १५९७) ९५	कोंडे मोजे (श १७४०) ६२
काकासाहेब (श १६५९) ४३	कोरे मोजे (श १७४०) ६२
काजी इमरार्हम-पुणे (श १५८९) ६५	कोमोसाई नाईक (श १६३६) ले ६४,
कानी कसवे- (श १५१५) ११, १२	पृ ७०
कापुससेडे - शिराळे (श १५५७) ३४	कोरेगाऊ (वाई) (श १५८८) ७४
कापुसपोल मातुके-हुकेरी (श १५५१)	कोरे छुनाथपत (श १५९६) १९, २१
१६	कांदे मोजे (श १६८६) ४७
कालगांव-कराड (श १६८६) ४७	कोंडजी पटल (श १५८८) ७५ ७६, ८०
कावरे मोजे-नाणे मावळ (श १५६७) २	८१, ७९
काळोजी पाणील-सिधनाथवाडी (श	छणभा चिन कोंडभा ले ६०, ६१,
१५८८) ७४, ७८	(श १६४४) ६७, ६८
किरकटवाडी (श १७४०) ६२	छणभाट चिन पिलभा गुलवणा (श
कुकडी नदी १०	१४२१) ६ ले ३
कुडाळ परगणे (श १५८८) ७५	छण्णाजा (मोक्कदमचरे, एकसर) (श
कुमुदभा माऊजी-वाई (श १५७१)	१५८८ १६०१) ७४, ७८
४८	छण्णाजी अनंत (१६२४) ५४
कुसवडे मोजे (श १६४०) ८८, ९०	छण्णाजी चिन चापाजी सोनगीर वाडी
छण्णराव अनंत ले ८१ पृ ९३	(श १५८८) ७४
छण्णाजीपत शेरदार-पुणे (श १५८९)	छण्णाजी भास्कर (श १६४२) ४०
६५	छण्णाजी सेठ (श १५८८) ७४
छण्णाजी घेवले ८२	सलसेटी (श १४२२) ७
कुसगी तालुके-हुकेरी १५	सलसेठ साईगुढा (श १४२२) ७
केतगोंडा ७० ले. ६५	सल्लपा ले ६५ (श १६४६) ७१

सखोजी (श १५८८) ७४
 सावसेत (नाणे मावळ) २ (श १५६७)
 ले १
 सिंदरापुर १५
 खेडनर (श १५५५) ८८
 खेड ले २४ (श १५६७) ३३
 खोई सेनी ले ३ (१४२१) ६
 खडोसी माणकर ले ३६ (श १६७६)
 ४४
 खडोजी नार्डन खोपडे देशमुख (श १५९१)
 ले ६९, ७३
 खडोजी नावजीराजे घोखडे ४५
 खाडसी (नाणे मावळ) २ (श १५६७)
 गजपुर पेठ (हुकेरी) (श १५५१) १६
 गण पाणील ले ५ (श १४५४) ९
 गणवारळ (श १६१०) ५२, ५३
 गणोना मिधवे (श १४५४) ले ५ ८
 गरवड (नाणे मावळ) (श १५६७) १
 गवरोजी दिवन्धा (श १५९७) ९६
 गागसेर पटेल ले ३ (श १४२१) ६
 गिरमाजी त्रिंबक-सरसमत ले ७०
 (श १५८८) ७५
 गोमोडा ले ३ (श १४२१) ६
 गोडवली ८१
 गोडोली ८८
 गोपजी महाजन (श १५९७) ९६
 गोपाल परसराम ले १४ (श १६००) २०
 गोपालपत (श १५८९) ६५
 गोपाल घांगी-कारकून (श १५८९)
 ६५
 गोपालगऊ (पडित) ले १४ (श १६००)
 २४
 गोपालसेनी ले ७१ (श १६०१) ७८
 गोसांयाचाय (श १६८६) ४७

गोवानहाल ले ६४ (श १६३६) ७०
 गोवा (श १६१३) ५२)
 गोविंद नरसिंह मुतालिक ८७
 गोवीत्री मोजे (नाणे मावळ) ले १
 (श १५६७) २
 गावे (पा वाई) ले ७० (श १५८८)
 ७४
 गगाजी नार्डक (श १५८८) ७५
 गगाजी वल (-) द सादू दर्जी ले २
 (श १५९७), ५
 गगाधरम ले ६० (श १६४४)
 पृ ६७, ६८
 गगारामपत ले ४० (श १६८५) ४५
 गगासेनी कुमगाऊडा ले ३ (श १४२१) ६
 गुडसेनि तमसेनि ले ३ (श १४२१) ६
 घोणरोत (नाणे मावळ) (श १५६७) २
 घोखडे हिंदुराव ले ४८ (श १६२४)
 ५४
 चिनालगुड ले १५, ले १० (श १५९६)
 पृ २२, २५
 चिमणगाऊ ८१
 चिलोजी पाणील ले ७१ (श १६०१)
 ७८
 चांदसान ले ६६ (श १५९५) ७१
 चांदजी पा वाई ले ७० (श १५८८)
 ७४
 चांदवा ले ६९ (श १५९१) ७०
 चांग लोहार ले ३ (श १४२१) ६
 चांगोवा ले ७ (श १५९५) १२
 चांदक (वाड) ले ९ (श १५८८) ७४
 चांदसेड ले ५६ (श १७४०) ६२
 चांदे मोजे (श १७४०) ६२
 चिंचवडकर देव १०
 जहाजा (वाड) ले ७० (श १५८८) ७४

जनादन भ (श १७४०) ले ५६ पृ ६२
जमसही [हुकेरी] १५

जसवतराऊ (श १५१५) ११ १२

जसवतसिंग (श १५८९) ६७

जानी गायकवाड (श १५७७) ले ४५
पृ ५०

जाधा (बेहर) नाणेमावळ श १५६७ २

जानामाहार गायकवाड (श १४७४)
ले ५, १०

जनु पाठा वरग (श १४५४) ले ५
९

जानोजीपत (श १५८९) ६५

जानोजी बलवतराऊ श १५८९ ६५

जानोजी यिन कमाजी पागेल माहागुड
ले ७२ (श १६५४) ८०

जाकराबाद ले ८ (श १५७४) १३

जायपुर मौजे (श १६३६) ले ६४
पृ ७०

जिनाई आऊसाहेब (श १६४२/५७,
५९, ६१)

जिनापूर ले ५१ (श १५७८) ५७

जुगल कपान (श १५९६) २२ ले १३

जुगल तपे (श १५५१) १६

जुन्नर कसरे ले ७० (श १५८८) ७०
७७ पृ १०

„ सारकार (श १५६७) २

जेन तालुके (श १५५१) १६

जेतापूर ८८

जोम सुतार (श १४२२) ७

जाधवली [नाणेमावळ] श १५६७ २

जिना फिहा (श १६१३) २६ ५१

गकवे मौजे श १५६७ पृ २ ले १

ठकार बालाजा जनादन (श १७४०)
ले ५६ पृ ६२

शिवच सु ८-१४

ठकार रत्नाकर गोपाळ (श १७४०)
ले ५६, पृ ६२

„ विनायक भ (श १५६८) ले
५२, पृ ५८

„ सायाजी आवदेश (श १७४०)
ले ५६, पृ ६२

„ हरी त्रिवक (श १७४०) ले
५६, पृ ६२

डिचोलाकर देसाइ गागा (श १६९०) ५२
ले ८

गडपळे धुद्रक (श १५८८) ले ७०,
पृ ७४

तमगाडा (श १६३६) ले ६५ पृ ७१

तमलेनी ले ३, (श १४२१) ६

तनाना नार्क देसाइ (श १५५१) १६

तळेगाव ले ७०, (श १५८८) ७०

७७, (श १६०१) ले ७१ ७१

तानमहमद (श १५९७) ले २ पृ ४

तासगाऊ ८३, ८७ ८८

ताळी सेरी (श १४२१) ले १ पृ ६

तिक्भर सोडगाडा ले ३ (श १४२१)
६

तिमाजी श १५८८ (७४)

तिमाजी पडत देसकुलरणी (श १५५१)
१६

निमाजी विष्णुनाथ (श १५९६) ले
१२, पृ २०

नुल्जापूर (श १५१५) १२

तुलाजा निकम देशमुख (श १६७०)
ले ३६, ३७, पृ ४४

तुलाजा दमाई पाग शिंगळे (श १८३
१६८४) ले ३८, पृ ३७ ४२

४७ ४६ ३४, ६८ ६९

नलाजी विन शकराजी निरुम-देशमुम (श १६३६) ले २९, ३१, ३९ ४०, ४३	दिवे भोजे (श १४५४) ले ५ पृ ८, ९ दुधगाव ले ९, (श १५५१) १६ - दुर्गोजी मांडरा ले ७१, (श १६०१) ७८
नुव्याजी (श १५८८-१६०१) ७४, ७८	दुल्हगोडा ले ६४, (श १६०६) ७० दुल्हनाजी ले ७१, (श १६०१) ७८
नुव्यापूर गांव २८	देऊजी विन मेगोजी ले २, (श १५१७) ४
नोरणे भोजे (श १५६७) ३	देगावी भोजे (श १५१५) १२
त्रिचक गोसदेऊ चुचके (श १७१०) ले ५७, पृ ६४	देगांव भोजे (श १७६४) ८८ ९० ढेमणा (श १६१३) २६
त्रिचकजी राजे (श १५८९) ६५	नेव २८
त्रिमळ रिकामे (श १५८८) ले ७०, पृ ७५	दवगिरिस्ते (मोडासी) २८
त्रिचकजी निसदे (श १५६७) ५६	देवाजी सराफ ले २, (श १५१७) ५
त्रिचक दादोजी (१६०५) ५७	दया नाहवी ले ३, (श १४३१) ६
त्रिचकसेटी सेनिया (श १५८९) ६५	देशकलकर्णा नागोजी तानदेऊ ले २३, (श १५५७) ३९
त्रिचक हरी ठकार (श १७४०) ६२	" मुरारराव त्रिमल (श १५९९) ले ११, १२, पृ १८ १९
विडे ८५	देशमुख नरसिंगजी (श १५६७-१६२४) ५६, ५७
भोराण भोजे (श १५६७) ३	, बाजी देउजी (श १५३४) ले ४४, ४९
दत्ताजी रुणाजी (श १५६७) ले ५० पृ ५६	, मानसिंगजी ले ५०, (श १५६७) ५६
दत्ताजी रिकामे ८३	देसाइ अताजी सूर्याजी (श १६१३) ५२
दत्तोजी (श १५८८) ले ७० पृ ७८	, लक्ष्मण गोडा (श १५९२) १७
दलपतराये अर्माज (श १५८९) ले ५८ पृ ६५	सिद्दगोडा (श १५९६) १९ २०
दहिगाऊ (श १५८८) ले ७० पृ ७४	धनरुवडी भोजे (श १७४०) ६२
दहिवडि (श १५१५) १२	धनाजी जाधव (श १६१३) ८६
दाउद मल्लदारखान (श १५१५) १	धमाजी पाणील ले ७१, (श १६०१) ७८
दादजा (श १५८८) ले ७० पृ ७४	धामनूर ले ७०, (श १५८८) ७४
दादाजी कौडदेऊ (श १५६९) ३०	घायरी भोजे (श १७४०) ६२
दामोदरभट (श १६५०) ले ५५ पृ ६९	घारीया (श १६१२) ३६
दायाजी भास्कर (श १६००) ले १४ पृ २४	घारोजी पाणील ले ७१, (श १६०१) ७८
दावलजा चदा (श १५१७) ९६	
दियांनतराव (श १५९०) ले ६२ पृ ६८ ६९	

धोम मौजे (श १५८८ ते १६०१)	नारायेणभट विन माहदेवभट (श १४२१)
७४, ७८	ले ३ पृ ५
धोंडो खलोवत (श १४२२) ७	नागे काहो दुफतरसात (श १५८८)
धोंडजी लुग्या (१५९७) ९६	ले ७० पृ ७३
धोंडजी सालोखा (श १६७८) ९४	नारो गोपाठ सरदुफतर (श १५८८)
नजरखान सरनोवन ले ६९, (श १५९१)	ले ७०, पृ ७३
७३	नारो त्रिमळपन मजमूदार (श १५८८)
नरसेड मौजे (श १५१५ ते १५७०)	ले ७० पृ ७३
१२, १४	नारो निलकठ मजमूदार (श १५९६
नरसोदर मौजे ले २४, (श १५६७) ३३	ते १६००) २० २३
नरमाभन जोसी ले २४ (श १६८६) ८८	नारयण विग्या ठकार (श १७४०) ६२
नरमो कान्हो पडिन हवालदार ले ७०	नावजा घानी राजे घोराडे ८४, ८५ ८७
(श १५८८) ७३	नाहरी बमल (श १४२२) ७
नरसोजी ले ७०, (श १५८८) ७४	निकम दशमस (श १५६७) ००
नरसोजी येवले (श १६५४) ८० ८१	निगडी -८
नरसा त्रिमल मुनालिक ८७	निगडे मौजे (श १५६७) २
नरसिंगजी दशमुस (श १५१५ ते १६२४)	निनाम मौजे ८८, ९१
५६, ५७, (नरसाजी) १२	नेवाजी राजे पालीकर (श १६०१)
नन्हे मौजे (श १७४०) ६२	७८ ८२
नाइकजी (श १५८८) ७४	नेसरी तालुके (श १५५१) १६
मार्कवाडी (श १५८८) ७४	नसा (१) बे मौजे (१५६७) २

परसरामभट्ट दिन मेरुभट्ट गिजो (श १५१७) १६	विपोडे मौजे (श १५८८) ७४
परान्त रांगा (श १४२२) ७	विपरी मौजे (श १५५५) २९
पसणी मौजे (श १५८८ ते १६०१) ७५, ७६, ७८, ७९	विंघळे सोदागर मौजे (श १५५५) २९
पासडी मौजे (श १५६७) २	नवापराऊ-मरनोवत (श १५१६) १९
पाडली मौजे ८८, ९१	नसिद्रुगडड (श १६१०) ५२
पाडकी मौजे (श १५८८) ७४	फोंडा (श १६२४) ५४
पानवी (श १४५४) ले ५ पृ ८	चडवली मौजे (श १५६७) १
पारनेर (श १५८९) ६६	चचीस-शिणळे (श १५६७) ३०
पाडी (श १५७४) ८६	चमल नाहाली (श १४२२) ७
पाले मौजे (श १५६७) ३	चयाजी (श १६०१) ७९
पार्वतीबाई भोसली (श १६८४) ले ३८, पृ ४५	चयानी नामानी सयनीस (श १५८८) ७३
पावान मौजे (श १५७८) ले ५१, ५७, ७९	पल गाहक (श १६१०) २६
पिराजी आकोजी राजे पोरपडे ८५	चलुजे (श १४५४) ९
पिल शुनार (श १४५४) ९	चत प्रभु ७१
पिलाजी (श १६०१) ७९, ८१	चतामानी परसो पा भडारी (श १५९७) ५
पिराजी तुलाजी देसाई (श १६२३) ले २७, पृ ३७	चदिनी जुगानी पानील (श १५८८) ले ७०, पृ ७८
पिलाजी पानी (श १५९७) ५	चाजिराज बलाळ प्रधान (श १६४४) ले ५५, ६१ पृ ६८
पुणे (श १५६९ ते १७४०) ३०, ५८, ५९, ६१, ६२, —मोन (श १४५४ ते १५८९) ८, ९, ३१, ६२, ६५	चाजी (श १५८८) ७४
पुरस सेनी (श १४२२) ७	चाना देउजी देशमूल (श १५७४) पृ ४९
पुरुषोत्तमराव देशमुखकर्णी (श १६३६) ७०	चाजी देवजी देसाई (श १५६७) ३३
पुर्दो (श १५६९) २८, ३०	चाजी पानील (श १६०३) ले ७९, ७८
पनाजी गोविनाथ धोडील (श १५९०) ले ५७, पृ ६३	चाजी पिन गणोजी रिकामे (श १५८८) ले ७०, पृ ७४
चडिये मौजे (श १५८८ ते १६०१) ७४, ७८	चाना आकोजी राजे पोरपडे (श १७६४) ८४, ८५, ८७, ८९
चाहोडदारी मौजे (श १५८८) ७४	चानीगर बसवराव देशमुख ११
	चाना चण्ड सपानी (श १५९७) ५
	चातुमी सामराज १३
	चातुजी माहद पाण्णा (श १५८८) ७४
	चातुगीरव (विश्राम) (श १६५०) ले ५५, पृ ६१

बाबाजी राम देसाय्याडे (श १५८९)	मले २८
६५	भगवत शिवाम (श १६१४) ८१, १३
बाबासाहेब (श १५८३) ७२	भागुजी नावजी घोरपडे ८५
बाळ चिन काल पागल (श १४५४) ९	भाडले-मोन वाडे ८५
बाळकृष्ण दाग (श १४२२) ७	भानजी आहदेव कुलकर्णी (श १५९७)
बाळगडा गंधारी (श १४२२) ७	ले २४ ४
बाळमनी (श १५९०) ६३	भान चिन बाळमनु (श १५६७) ११
बाळजी जनार्दन ठकार (श १७८) ६२	भिराजी पागल (श १५८८ ते १६०१)
	७४, ७८
बाळजी धानीगव प्रधान (श १०७५) ४४	भुलजी पा (श १६०१) ८९
बाळजी भास्कर अजिरे २४	भोगाड (श १५८८) ले ७० ४ ७१
बाळगन (श १५८८) ७४	भोर सा ले ६८, (श १५८३) ७
बाळहण अनन कुलकर्णी (श १६७४) ९०	भोसले ८३
बाळजी आमजी चिन्नवास (श १५९०) २०, २३	मसदूम बनावी-पार ९५
बाळजी भास्कर देशाधिकारी (श १६००) २३	मसदूम सिरवाली ९६
बिचित्र कलावत ९६	मजनी तालुके (श १५५१) १६
बिबीसाहेब ९५	मजमदार नारो निलकंठ (श १५९६)
बुचके त्रिंबक गोसदेऊ (श १५९०) ७५	२०, २३
	मदारी दमामी ९७
	मधवगौडा (श १४२२) ७
	मधवाजी रुष्ण हवालदार (श १५८८)

महमदसान काजी सैद (श. १५६७) १

महमद बाजी पटेल (श. १५८८) ७४

महमद मलिक सडेभोई ९६

महमद मुराध बलद चच् पानसाग (श.

१५९७) ५

महागडे ८२

महादभट (श. १५६९) ३०

महादभट अग्निहोत्री पुरंदरे (श. १५५५)

२९

महादभट विन मुद्रलभट (श. १५६९) ३०

महादेशेड शेटिया (श. १५८९) ६५

महादाजी गोविंद सुभेदार (श. १५९२)

६६

महादजी संभदेव (श. १७४०) ६२

महादेवभट विन शम्भुभट ठकार (श.

१५६०) ले. ५५, पृ. ५६, ६१, ६२

महादेवभट विन सिवभट (श. १६१६) ३१

महाल (श. १५६७) ३

महालदारखा ११

महिमाजी पाटील (श. १५८८) ७४

माऊ मौजे (श. १५६०) २

माऊ धरणा रुड (श. १४५४) ९

मानगाव मौजे ८८, ९१, ९२

मांडवे मौजे ८८, ९०

माण मौजे (श. १४८९) ले. ५८, पृ. ६६

मालो सोनार (श. १५२१) ६

माधवराव बलाल प्रधान (श. १६८४)

ले. १८ पृ. ४५, ८५

मानसिंगजी देशमुख (श. १५६७) ले.

५०, पृ. ५६

मानाजीराजे गायोजीचा घोणडे ८५

मानाजी मोरे (श. १६१३) ले. १७, पृ. २६

मावण्णा विभूते १५

मालोजी बाजीराजे घोणडे ८४, ८५, ९३

मालोजीराव देशमुख १२

मावजी बालपाटील मोकदम (श. १४५४) ९

मावळ कर्नात (श. १५९२) ६१, ६६

महादजी जामदार ९६

महादभट अग्निहोत्री-पुरंदरे २८

महादो अनंत पोकळे (श. १५६७) १,

३, ४

माहामदवान (श. १५९१) ले. ६३, पृ. ६९

मिरज १५

मिरजा राजा (ले. १५८९) ६४, ६५

मुकटमण करोडी (श. १५८९) ६५

मुकुंद बाबाजी (श. १५९९) ७१

मुडसैलकर (श. १७४०) ६२

मुंडवे मौजे (श. १५६७) २, ६६

मुतनाळ १५

मुदरनूर १५

मुदेहाळ परगणे १५

मुधोजी ७४

मुधो निमाजी हेजीच (श. १५९२) १७

मुधोल ८७

मुरारराव (श. १६८०) ले. १४, पृ. २३,

२४

मुरारराव त्रिमल देशकुलकर्णी (श. १५९१)

१८, १९, २५, ६९

मुरारी जगदेव (श. १६१६) २८, ३१

मुरारीराव त्रिमल विभूते (श. १५९६)

२१

मुन्हे परगणे (श. १५८८) ७५

मुला फकीर (श. १५९७) ९६

मुला महमद विन आवदुल ९६

मुला मलिक करास ९६

मुला सिराज हगी १७

मुला हसन विन आवदुल रहमान ९६

मुला हुसेन भायड ९६

- मूर्तजांबाद (श. १५८९) ६५
मुला अहमद ९६
मोगोजी चोगुला (श. १५५४ ते १५८८)
९, ७४
मेणवली मोजे (श. १६०१) ७१, ७८
मोन सेटी (श. १५२१) ६
मोरो विटल (श. १५८९) ६५
मोहदीनसान निपावन (श. १५८८) ७३
मंगरुळ मोजे (श. १५६७) २
मांडवे मोजे (श. १७६४) ८८, ९०
मुंडसेल मोजे (श. १७४०) ६३
मुंडरे २, ६६
म्हसवे (म्हसवेडे) (श. १५८८) ७५
म्हाकोजी मोकदम (श. १५८९) ६५
म्हाकोजी (महादजी) राजे घोखडे ८५, ८७
म्हैनले मोजे (श. १५१५) १२, १४
म्हैतानी (१५८८) ७४
यमकनमडी (श. १६१३) २६
पादवजी मधवाजी (श. १६५४) ८०
पादवमट चिन अनंतमट (श. १५८९ ते १५९२) ६५, ६६
पादूजी नरसिंगराऊ (श. १५८९) ६५
पुदुळ मट (श. १५२१) ६
येकसर (श. १५८८) ७४
येसाजी धेलवी पागसनीस (श. १५८८)
७३
येसाजी उलधक (श. १५९७) ५
येन्हावेडे मोजे (श. १५८९) ६५
येल्ई पागीण ९७
येवले (श. १५८८) ७५
येसाई देसाईण (श. १५९०) ६९
येसाजी (श. १५८८) ७४, ७८
येसाजी जामदार ९७
येसाजी पाटील (श. १६०१) ७६
येसाजी भोंसले (श. १६०१) ४३
रसमाजी भट चिन महादेऊ भट (श. १५७१)
४८
रघुनाथपंत कौडे हेगिब (श. १५९६)
१९, २१
रणदुहासान (श. १५९० ते १६०१)
६३, ७५, ७९, ९६
रतोजी पटेल (श. १५८८) ७४
रत्नाकर गोपाळ ठकार (श. १७४०) ६२
रत्नाकर रामरुण्य भट (श. १७४०) ६२
रक्षितपूर (श. १५९७) ९४
राकसवाडी (श. १५६७) २
राघोजी चिन मावजी-पोरपडे देशमुख
(श. १५७४) ८४, ८५, ८७
राजपुरी मोजे (श. १५६७) २
राजमाधवाई ९५
राजाराम छत्रपती (श. १६१३) ७६, ५२
राणोजी भुत उदाजी थवाण हीमतबहा-
दूर (श. १५९६) ४२
रामकेटी गोडा ९६
रामरुण्य भट (श. १७४०) ६२
रामगुडा (श. १५२१) ६
रामचंद्र नार्दक (श. १७११) २५
रामचंद्र निळकंठ अमात्य (श. १६१२
ते १६२४) ३१, ३५, ४०, ५२-५४
रामचंद्र सदाशिव (श. १७४०) ६२, ६३
रामजी सोनवणी (श. १५५४) ९
रामजी सोमनाथ (श. १५९६) २१, २३
राम जोसी तासकरी ९६
रामाजीराऊ (श. १६१३) ५२, ५३
रामा बारक मोरा (श. १५५४) ९
रामेश्वर भट सिरडीकर (श. १५२२) ७
रायगड किछा (श. १५९६) १९, २१
रायपूर-निजाम संस्थान १५

रायाजी पाणील (श १६०१) ७८
 रायाजी पंडित (श १६१३) १६
 राहाण्णी (श १५५५) २९
 राहूजी सोमनाथ (श १५९६) २०
 रोने चीन रुष्ण भट्ट (श १४२१) ६
 रगनाथ मलफरे (श १५६९) ३१
 रगभट्ट नकार (श १७४०) ६२
 रडेहेवाल मौजे (श १५९६) २०
 रभाजी निंबाळकर (श १७४०) ६८
 लक्षणापूर (श १५९६ ते १७११) २२
 २५
 लक्ष्मगौडा देसाई (श १५९६ ते १६०६)
 २०, २६, २७, ६९ ७०, ७१
 लक्ष्मसेठ साईगुडा (श १४२२) ७
 लक्ष्मीधर भट्ट पानसी (श १४५४) ८
 लाढाजी मुजार ९६
 लुसोजी (श १५८८) ७४
 लिंगो पाणील (श १४२१) ६
 लिंबाजी घोरपडे देशमुख (श १४२२)
 ९०
 वरणाव परगणे (श १५६७) ५६
 वरये मौजे ८८ ९२
 वलरती मौजे (श १५६७) २
 वली भोई ९६
 वसी मौजे (श १६८६) ८३
 वडर मौजे (१५६७) २
 वडवडे मौजे (श १५६७) २
 वडे (श १६२६) २८
 वाढ (श १६७१) ४८ ७२ ७८ ८१
 वाऊड मौजे (श १५६७) २
 वासे मौजे (श १५६७) २
 वाघोजी मौजे (श १५८८ ते १६०१)
 ७४, ७९
 वाघपालभट्ट (श १४३१) ६

वाजोजी विन सताजी घोरपडे देशमुख
 (श १६४०) ८५ ८६, ८७, ८९ ९२
 वालवे वसवे (श १५५२) ५ २३
 विठ्ठल नावजी घोगडे ८५
 विठोजी (श १५८९) ६५
 विठोजी मागलदार ९६
 विठोबा गिधवे (श १४५४) ८
 विठ्ठल रुष्ण चिण्णीस (श १५८८) ७०
 विठ्ठल महादेऊ (श १५९०) ६३
 विठ्ठलराव बलाल (श १६५९) ४३
 विनायक रामरुष्ण भट्ट (श १७४०) ६२
 विनायकभट्ट जोशी (श १५७८) ५७, ५८
 विनायकभट्ट ठकार (श १५७८ ते १६४२)
 ५८, ५९
 विनायकभट्ट विन नारायणभट्ट घोडे (श
 १५८९ ते १५९२) ६५ ६६
 विनायकभट्ट विन सिधेश्वरभट्ट (श १६५०)
 ६०, ६१
 विमुते १५
 विश्वासराऊ पिनाजी (श १५९५) ७१
 विष्णुपत राणोजी मिंदे (श १६८५) ४५
 विष्णुभट्ट (श १७४०) ६२
 विसो गिराजी निसिंदा ९६
 वलरती मौजे (श १५६७) ३
 वदागड (श १५९९) ७१
 व्यङ्गनाथ राजे घोरपडे मुधोळ ८५
 शर्माभान (श १५८९) ६५
 शहाजी बाजी ८४
 शहाजी राजे (श १५५५ ते १५७४)
 २८ ३९, ३१, ३२, ४२, ४४, ५९,
 ६ ६३, ६५ ६६ (भोसडे)
 शामजी शिरदेऊ (श १५८८) ७६
 शामभट्ट भिनामकर जोमी (श १६८६)
 ४८

शास्त्राज्ञान ६३
 शाहा बेनन फकीर (श १५९७) ९५
 शाहाजी हेस नाइक ९६
 शाहापुर (श १५८९) ६५ ८८
 शहू मलिक ९६
 शिराले सिराले पहा
 शिवाजी महाराज (श १५९२) ले ११
 ६३ ते ६६
 शेडूर मोजे (श १५९६) २२
 शेल्पाऊ दहे ता (श १५७४) ८६
 शेवगाव (नगर) ४
 शहरगाऊ मोजे (श १५७४) १४
 शहराजी तुलजा टेसाइ (श १६२३) ३७
 शहराजी सभदेउ देसकुट्टणी
 (श १६०१) ७८
 शम्भू भट (श १७४०) ६२
 श्रानिवास परशराम प्रतिनिधि (श १६४०)
 ४०, ८६
 सखोजी मुगटराऊ (श १५८८) ७४
 सगोपत समडोलीकर (श १४२२) ७
 सदलगे कर्पात (श १५५३ ते १५९६)
 १६, २२
 सदाशिव अपाजी (श १६७८) ९४
 सदाशिवभट विन नागेशमन (श १६४४)
 ६७, ६८
 सदाशिव सामराज (श १६८४) ९३
 सनहाडे २८
 समजा (श १६३६) ७०
 सनराऊ (श १५९१) ७०, ७३
 सभकेवडा मोजे (श १५६७) २
 साई मोजे (श १५६७) २
 सोडम कर्पात (श १६१६) ३१
 सानाराजिन्हा (श १५६७ ते १६४५)
 ३३, ४०, ८३
 सादणा धवणा ले ६५ ७०
 शिव १५

सान हफीज (श १५९७) ९६
 सावाजी (श १५८८) ७४
 सावाजी आमदेव टकार (श १७४०) ६२
 मारमल मोजे ८८
 सावगाव कर्पात (श १५५९ ते १५९६)
 १६, २२
 सावरगाव मोजे (श १५१५ ते १५७४)
 १२, १४
 सावळज तपे (श १५५१) १६
 सासवड कर्पात (श १४५४) ८, ९
 सिउचा सवाजी सजागाउ देशमुस (श
 १५८३) ७२
 सितोळे दशमूख (श १५८९) ६५
 सिदगोंडा दसाई (श १५९१) १८,
 १९, २४, ६९
 सिदोना निरुम (श १६२३) ३७
 सिदोना पागल (श १५८८) ७४
 सिद्धेश्वर पाला (श १७४०) ६२
 सिधनाथवाडी मोजे (श १५८८) ७४, ७८
 सिधवडे पागल ८१
 सिरसवने मोजे (श १५६७) २
 सिरालकर (श १६८५) ४५, ४६
 सिराले (श १५७१) ३७, ३९, ४०,
 ४५, ४७, ४८,
 मित्रना गाडवे (श १४५४) ९
 मित्रजी हरी (श १६५९) ४३
 मित्रण मोजे (श १७४०) ६२
 मित्रर मोजे (श १६०१) ७९
 शिवाजा त्रिचक (श १५९०) ९६
 सादगोंडा देसाइ (ले ६५) २०, ७०
 सीदसेगी कोठीवाडा ९६
 सीई मोजे (श १५६७) २
 सुज्यान फतेमान ९५
 सुपे (श १५९०) ६०
 सुमानजी नार्क (श १५६८) ५८

सुभानजी चाजी राजे घोरपडे ८५
 सुल्लु मौजे (श. १५६७) ३३
 सुरो राम कुलकर्णी (श. १५९६) २०
 सुलगाव (श. १७११) २५
 सुलतानपूर मौजे (श. १५९६ ते १७११)
 २२, २५
 सुळगांव मौजे (श. १५९६) २२
 सुयवंशी केदारजी (श. १६२४) ५४
 सुयांजी (श. १५८८) ७४, ७५, ७६
 सेस सली मुला ९६
 सेदरे ८८, ९२
 सेलकेवाडी ८८, ९२
 सेवगाऊ (श. १५९७) ४५
 सोगसे मौजे (श. १५६७) ३
 सेद उत्तमान दरवेश ९५
 सोनगीरवाडी मौजे (श. १५८८) ७४, ७८
 सोनजी (श. १५८८) ७४, ७५, ७६, ७८
 सोनजी रिकामा (श. १५८८) ७६, ८१
 सोनापुर मौजे ८८, ९१
 सोनीरी (श. १४५४) ८
 सोमनेद म्हादसा भोगला (श. १४२२) ७
 सोमाजी (श. १५१५) १२
 सोमाजी पागील (श. १५८८) ७४
 सोगापूर कर्पात (श. १५५१ ते १५९६)
 १२, १६ (तालुके)
 मङ्गगाऊ मौजे (श. १५१५) १०
 मङ्गगाजी धिन तुलाजी विम देनाई
 (श. १६२३ ते १६४२) ३०, ४०
 मंत चम्भार (श. १४५४) १०
 मनाजी ८४
 माहानी घोरपडे ८७
 माहानी देसाई (श. १६५९) ४३
 माहानी पागील (श. १५८८) ३६, ३८
 माहानी मावजी राजे घोरपडे ८५
 मंचभोगी (श. १५८८) ७४
 मंडाजी पागील (श. १५८८) ७८

संवाजी रिकामे ८२
 संभाजी (श. १५८८) ११, १२, ७४, ७९
 संभाजी रिकामा (श. १६०१) ७९, ८२
 सांडस कर्पात (श. १६१६) ३१
 सांवगांव १५
 सेंदुराजने मौजे (श. १५८८) ७४
 स्वानाजी बलद चांदमिया पानसारे
 (श. १५९७) ५
 हणगोजी (श. १६०१) ७९
 हरजी पागील (श. १५८८) ७८
 हरजी महाडीक (श. १५९९) ७१
 हरि साधाजी देसकुलकर्णी (श. १५९०) ६९
 हवेली तालुका (श. १६०१) ६१, ६२, ७८
 हल्ली हा(१) लिगवा (श. १५९९) ७१
 हिरवाड जर्क मालिगवाड मौजे (श.
 १५९६) ले. १३, पृ. २२
 हिरोजी फेल (श. १५८८) ७४
 हिरोजी ईदलनर-मुभेदार (श. १५९६)
 १९, २१
 हिरोजी पागील (श. १६०१) ७८
 हुवेगी पराणे (श. १५९९) १५, १६,
 १७, २६, ६९
 हुसडलगा १५
 हेमला सलसेगी (श. १४२२) ७
 हेचतमान (श. १५८९) ६५
 होनाजी बलाल पतर्क (श. १६८४) ४५
 हर्पजे सोनार (श. १४२२) ७
 हिंणजे मौजे (श. १७४०) ६२
 हिंदुआ घोरपडे (ममलकनमदार) (श.
 १५८८) ३७, ७४
 छान्तर धपगमट (श. १४२१) ६
 इजी महमद मनीष ९६
 इर्राज सनादीदेम इमाम ९६
 हाजी मन्गुजा कर्पार ९५

भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ

वर्ष १३ वं]

त्रैमासिक

[अंक २ रा]

निवेदन

मागचा अंक आगाड शुभ १ ला, वाइदित्याच्या दिवशीच प्रसिद्ध झाला. त्यामुळे त्या दिवशी झालेल्या सभ्यभाषा इकोन देता आली नाही ती या अंकात दिली आहे. दोन सत्रांवर मंडळाची कार्यभार अन्विते वाढणारे मंडळाचे जणू दुसरा प्राण असे या इकोन पोटदार यांची तज्ज्ञार त्याच्याच दीर्घकाळाच्या समितींनी जी मंडळात अर्पण केली तिचे समारंभाने अनावरण रा. य. नानासाहेब सरदेसाई यांच्यासारख्या इतिहासतरस्याच्या हातून झाले याबद्दल अनेकांना फार समाधान वाटले अशा प्रसंगाने जुने, हे साऊ गोसमज वितरले जाणात व नवीन शुद्ध वातावरण निर्माण होतं.

समारंभप्रसंगी रा. य. सरदेसाई यांनी जे पोटदारगुणदीर्घवेचनपर भाषण केले व हिंदु-मुसलमान समझ ऐतिहासिक प्रश्न स्पष्ट केला ही दोन्ही सहाद्रीच्या सपादकांनी लगेचच आपल्या अंकातून प्रसिद्ध केली तसेच त्या दिवशी सभ्याकाठी सौ. डॉ. इरावतीबाई कर्वे यांनी जे सुंदर समाजशास्त्रीय व्याख्यान दिले तेहि सहाद्रीच्या चालू अंकात आले आहे याबद्दल आम्ही सहाद्रीच्या सपादकांचे फार आभारी आहो.

या त्रैमासिकाचे स्वरूप निराळे म्हणजे संपूर्णग्रंथाचे आढळून येईल मंडळात आरंभापासून आलापर्यंत पाश्चिमात्य समा-समेलने व वाढदिवस यातून जी कागदपत्रे, गचणे, निघ वगैरे वाचले गेले त्यांपैकी घरेबसे अध्याय अप्रसिद्ध राहिले होते ते सर्व काढून (१) शिवचरित्र साहित्य खंड (२) ऐतिहासिक सजीण साहित्य व (३) निघध अशा क्रमाने प्रसिद्ध करण्याचे ठरविले व त्यांतिल पहिला भाग हा शिवचरित्र साहित्य खंड ८ होय पुढील दोघ्याचा अंक ऐतिहासिक सजीण निघेल. या योजने मुळे सर्व शिलकी पत्रे, टाचणे-निघध प्रसिद्ध होतील व सभासदांना या मथांची त्रैमासिक द्वारां फुटवळ पाने मिळण्याऐवजी एक एक भाग घेव दूर तीन महिन्यांनी मिळेल. अर्थात् हे शिलकी साहित्य संपल्यावर त्रैमासिक पुन्हा पुढच्या पद्धतीने चालेल.

मड्याचा दमरस्ताना लावला जात आहे नुय्याभोगवाले, चिंचवड सस्थान यांच्या व इतरांच्या कागदांची जी पोताच्या पोती मड्यात बराच काळ असशोधित राहिली होती त्यांची स्थूल पाहणी-तपासणी आतां पुढी झाली यानंतर सूक्ष्म व अंतर्गीय विषय-व्यवहार वर्गीकरण होईल या झालेल्या कामाचे श्रेय कारभारी मड्याचे एक सभासद व प्रसिद्ध इतिहास-संशोधक रुणाजोपत पुरंदरे यांना दिले पाहिजे ते मड्यांत ठाण माडनच बसले आहेत व त्यांच्या या कार्यतत्परतेची व चिकाटीची मड्याला देणगीच आहे, असें बंधार्थनें म्हणता येईल श्री पुरंदरे मास्तर यांचा अशा कामी मड्याला चिरकाल उपयोग होईल अशी सात्री वागते

मड्यांत जेवढे म्हणून कागद आहेत त्यांची नोंद करण्याचें काम चालूच आहे पोथ्यापाहि नोंदणी व जरी सुरू आहे अशा कायद्या निरलसनें धाडून घेतलेली व मुर्तीच किंवा कारशा मोबदल्याची अपेक्षा नसलेली सेवानिवृत्त किंवा मुबलक वेळ असलेली माणसें जेव्हा बरीचशी लाभतील तेव्हाच मड्यांतील समूह भुज्यवस्थित लागेल तानडतोय चटपट सरकारी पद्धतीनं काम करून घेण्यास अशा सार्वजनिक संस्थेपार्शी द्रव्यचल नसतें गेल्लें जें ज्या वेळीं होईल तें वसें तरी साधून घ्यावें लागतें

*

*

*

दिल्लीच्या इपीरिअल रेकॉर्डमधील मराठी कागदांच्या नकला ज्या, मड्याचे एक संशोधक-सेवक रा शम्भुराम जोशी यांनी गुदस्ता वेल्या त्या ग्रंथरूपानें प्रसिद्ध करणें आहे दुसरा एक फार महत्त्वाचा पत्रतयह दुसरे संशोधक-सेवक रा सारे यांनी मिळविला आहे तो म्हणजे मराठ्यांचे दिल्ली येथील वकील हिंगणे यांचा अस्मल पत्रपरिहार होय हीं सुमारे २०० पत्रे आहेत यायोगें नानासाहेब पेशव्यांच्या वारकीर्दीवर नया मजारा पडेल हाहि समूह विवेचन प्रस्तावनेसह लवकर छापण्याचें मनांत आहे पेशाची जशी सवड होईल त्याप्रमाणे ग्रंथरचनेसाठींच काम चालतें एकदम याच कार्यासाठीं देणगी देणारा कोणी भुज्ज दाता उभा राहिला तर लगेच सुद्धा छापस्ताना गांठील.

*

*

*

मड्याची आवक जास्त सभासद बाडून किंवा बऱ्याच वार्षिक देणघ्या मिळून फुगत राहिल तर कितीतरी आवश्यक पण द्रव्याभारी तुयलेली संशोधकीय कामे उत्कर्षा येतील निगस्तापासून येथील नगरपालिकेचें लक्ष मड्याकडे आहे ही फार स्तुत्य गोष्ट आहे पुढे नगरसंशोधनाचें कार्य नगरपालिकेच्या निष्ठाव्याचेंच आहे, तेव्हा तें मड्य करित आहे हें एका अर्थां नगरपालिकेला भिन्न व उपयुक्तच असणार पुण्याचा साथ मस्तिर इतिहास इतिहासाचें निर्या फार दिवसोपासून मानांत आहे व त्यामाननें काही अपेक्षे प्रयत्नाहि लागे तथापि अजारी तो इतिहास निघाला माही तेव्हा मड्याच्या निवृत्त सदस्यांना पुणेनगरपालिकेला हें व इतर कांही उद्दिष्टे पार पाडून येतील.

यंदा अंदाजपत्रकांतच ५०० रु. ची देणगी पुणेनगरपालिकेने मंडळासाठी म्हणून स्वतंत्र निपुक्त केली होती ती नुकतीच मिळाली. या देणगीबद्दल मंडळ या नगरसंस्थेचे फार कर्णा आहे.

मंडळाच्या चालू कार्यालाच पुणे नगरसंशोधनवृत्ताच्या पुढील खंडाला या देणगीची मदत होणार आहे. वृत्ताचा पहिला खंड बऱ्याच लोकांना आवडलेला दिसला. दुसरा खंड यापेक्षा पद्धतशीर व आणखी बरीच माहिती देणारा निघेल अशी भाषी देतो.

* * *

१८६४ चं नवें साल निम्मे सारलें. अद्यापि बऱ्याच सभासदांकडून वर्गणी येणें आहे. या वर्गणीवरच मंडळाच्या एवंदर सचांची मदार. तेव्हा आमच्या बाकीदार सभासदांनी मंडळाविरवीं पूर्वीप्रमाणेच काढजी माळगून आपली गहिलेली वर्गणी पाठवावी अशी विनंति आहे.

चिटणीस

मंडळाचा वक्तिसावा वाढदिवस

व

भा. पोतदार यांच्या तसविरीचें अनावरण

हा जोड समारंभ श. १८६४ आषाढ शु. १ [ता. १७६।४२] रविवार हा दिवशी उत्तमगणें साजरा झाला. सकाळी मंडळाचे माजी चिटणीस व सांप्रतचे कार्याध्यक्ष भा. द. या. पोतदार हांच्या, त्यांचे मित्र श्री. धों. कृ. साठे हांनी मंडळास दिलेल्या, तसविरीचें अनावरण मोठ्या समारंभानें झालें. हा प्रसंगास अध्यक्ष म्हणून रा. ब. गो. स. सरदेसाई हे लाभले होते. मंडळाचा प्रतिवार्षिक वाढदिवससमारंभ आणि त्यांत हा योग यामुळे हा समारंभास पुष्कळच विद्वान, प्रतिष्ठित व अधिकारी मंडळी आली होती.

प्रथम, चिटणीस श्री. चिं. ग. कर्वे हांनी सभेचा उपक्रम केला. ते म्हणाले, मंडळाचा आजचा वाढदिवस अभिनवपूर्ण आहे. वाढदिवस म्हणून आनंद वाटत आहे, आणि त्यांतच आणखी आपल्या मं. चे एक विद्वान कार्यकर्ते हांच्या मर्दप्रकाशीत कामगिरीचें स्मरण म्हणून त्यांची प्रतिमा मंडळांत तशाच थोर व अधिकारी गृहस्थाचे ह्मने ठेवण्यांत येत आहे ह्यामुळे वाटणाऱ्या आनंदांनें तो सारा वर्धमान व साथे वाटत आहे. आणि हाचें श्रेय मुख्यतः रा. ब. सरदेसाई हांस आहे, हे आधीच सांगून त्यांनी आतां अप्यक्षपद स्वीकारून कार्यक्रमास प्रारंभ करणा असें सूचविर्ना. ह्यानंतर रा. ब. सरदेसाई हे अध्यक्षस्थानीं बसले व भा. पोतदारांच्या तसविरीवरील पडदा दूर करून

तसचिरीस व प्रा पोतदार यांस पुण्यहार समर्पण केला नंतर सरदेसाई यांनी आपलें भाषण वाचून दाखविलें (हें भाषण सहाष्टि १९४२ जुलैच्या अकामाये पृ ४९१-९५ साय आलें आहे.) हानंतर मडळाचे माजी अध्यक्ष व प्रस्तुतचे निस्वतः श्री न चिं फेळकर ह्यांचें भाषण झालें. त्यायासो म्हणजे, एसायाची नसयार ठेवाय्याची व ताहि मडळासारख्या जागी, म्हणजे त्यासय्याची कांहीं वैशिष्ट्ये आहेत विद्वान दाता, कार्यकर्ता आणि तोहि गत अशांपैकी जो असेल त्याची तसयार ठेवाय्याची पण म नें आजच्या प्रसंगानें आणखी एका प्रसंगानें उचित अशी भरच घातली आहे. म० ल० आजच हें विशाल स्वरूप ज्यांच्या वारकांर्दीन आलें त्यांतील एकच व्यक्ति म्हणून अगुलि निर्देश करणें झाल्यास प्रा पोतदार ह्यांचेचरडे चोऱ दासविणें भाग आहे. ह्या दृष्टीनें आणि ह्याहून मुख्यतः सांगावयाचें तर इतउत्तर मडळाचें अधिक कार्य पोतदारांच्याकडून व्हावें म्हणून उत्तेजापथ ही गोष्ट आज होत आहे हानंतर रा सा धामासाहेब देशपांडे ह्याचें थोडक्यांत भाषण झाल्यावर श्री श ना. जोशी ह्यांच भाषण झालें. त्यांनीं सांगितलें—आजच्या प्रसंगानें तीन गोष्टी उघड होनात सशोधन आणि सफल एकरूपतनें आणि एकमेकांच्या गौरवानें नांदतात ही पहिला गोष्ट, दुसरी गोष्ट की, मडळांत आजचे अल्पक्षांचा गौरव त्यांच्या मराठी रियासतीचा अक्षेरचा भाग त्यांकडून प्रसिद्ध झाला तेव्हा व्हाया ही जी इच्छा ती एकाप्रकारें आज पुनः फलप्रद होत आहे आणि रा. व सरदेसायांचा गौरव ज्या मडळाच्या चिटणीसांच्या अध्यक्षतेसालीं पूर्वी अन्यत्र झाला त्या प्रा पोतदारांचा गौरव रियासतकार सरदेसाई यांच्या अध्यक्षतेसालीं आज होत आहे ही दुसरी उत्तम गोष्ट, आणि तिसरी गोष्ट म्हणजे मडळाचें नाव ज्याच्या भारतीय लेखिकाचरोर साध झालें आहे अशाचें छाया चित्र मडळात ठवणें जात आहे, ही होय हानंतर प्रा शेजवलकर ह्यांनी भाषण करून प्रा पोतदारांच्या अनेकव्यवसायितत्वाची व प्रतिभेची माहिती देऊन पुढील धाटदिवस समारंभप्रसंगी आजचे अध्यक्ष व श्री द वि आपटे ह्यांच्या तैलचित्राचें अनावरण व्हावें व ती गोष्ट आपण घडवून आणू असें सांगितलें. नंतर पोतदारांचे सहकारी चिटणीस व आजचहि चिटणीस श्रीमंत सरदार सुजुमदार ह्यांनी भाषण करून पोतदारांचेविषयी कांहीं आठवणीचे प्रसंग सांगून अभिनंदन केलें. नंतर श्री धोडुमामा साठे ह्यांनी सगळदित होऊन दोनच वाक्यांत भाषण केलें. जी तसयार आज मी मडळाकडे दिली ती १२-१४ वर्षांपूर्वीच सिद्ध झालेली आहे पण प्रो पोतदारांच्याच नव्वरामुळें ती आतापर्यंत मला देतां आली नाही ती हरकत प्रस्तुत दूर होऊन आज मडळात तमयार ठेवली जात आहे ह्याचद्वल मी पोतदारांचें अभिनंदन करतो व मला जी गोष्ट व्हावी असें वाटत होतें ती घडत आहे हें पाहून समाधान होत आहे नंतर श्री द वि आपटे ह्यांनी अस प्रसंग फोणाचे व्हावे, होतात, ते कसे होतात हें सांगून त्यांत प्रो पोतदारांचा हा प्रसंग झाला, हें किती उचित आहे हें सांगितलें. मुरयत मजबूर जो

ममग मासे मित्र आणू पाहात आहोत, ती गोर त्यांनीं मुर्डीच वळ नये, हें परोपरीनें त्यांनीं सांगितलें नंतर प्रा पोतदार यांचे मापण झालें ते म्हणाले, प्रथम मला हें सांगितलें पाहिजे कीं, आजच्या गोरवप्रसंगांत श्री सर आवासाहेच मुजुमदार हे मासे सहभागी आहेत मी मड्यांत व मड्यासाठीं जें कार्य केले त्याहून अधिक व वेगळी अपेक्षा कोणाची नसणार असें नाहीं पण मी आहें हा असा आहे आतां त्यात उत्तेजन देऊन बदल होईल असें कासें नाहीं एक तर असें कीं, केले तें बागलें म्हणून केले उत्तेजनापेक्षेनें केले नाहीं आणि दुमरे असें कीं केव्याबद्दलच जेथे बोललें जातें, म्हणजे पावतीच जेथे मिळते, तेथे उत्तेजनाची भाषा काय होय ! लोकांच्या अपेक्षा असणें हें ठीक आहे, पण मग माझा म्हणून काहीं आवडनिवड आहे व त्या अनुसारच माझी पावले पडणार माझ्या प्रथमप्रहाविषयीं आज व एवढीच बोललें जातें तो लावण्याचें माझे काम मी लवकरच उरकणार आहे आणि त्यातील बरीच पुस्तकें अशीं आहेत कीं त्यांची मड्याला काहीं तादृश आवश्यकता नाहीं काहीं दुबाराहि होतील म्हणून माझ्या संपदाची मी योजना केली आहे व ती योग्य वेळीं सर्वांना वळेल मड्याच्या कार्याच्या यादीसाठीं इयजीमधून लिखाण करावें असा एक पक्ष आहे व तो अनुपयोगी निश्चित नाहीं पण प्रथम मराठीचें पोट भर द्या मग अन्य भाषा दुमरे असें कीं, दुमन्यांनीं हें काप केले तर तो श्रमविभाग उपकारकच होईल मी उदां मड्याचीं आजच्या इतका रुपद्र न राहिलों तरी मला त्यावेळीं मासे करणें म्हणून काहीं शिल्लक राहिलच व यासाठीं मासे हातून जें होईल तें होईलच शेवटीं असाच सर्वांचा लोभ अपेक्षून काहीं अन्यस्वल्प आणसी कार्य झोंबें ही इच्छा व्यक्त कढन आजच्या गोरव-प्रसंगाबद्दल आभार मानून मापण पुर्ण करतो

नंतर अप्पक्ष रा व सरदेसाई ह्यांना हार घातला त्याचे व आलेल्या मड्याचे आमारे मानून छान्यावर हा समारंभ संपला

हा प्रसंगीं रियामतकार सरदेसाई यांचे स्वतंत्र निबंधवाचनहि ध्यावयाचें होतें पण वेळ उरला नाहीं तोहि निबंध सहाद्वयार्थ्ये (इ १९२२ आण्ट पृ ५२९-३३) प्रतिद्ध झाला नंतर दुपारीं कार्यक्रमपत्रिजेतील काहीं निबंधवाचन झालें व शेवटीं डॉ. सौ इरावतीबाई कर्वे यांचें ' महाराष्ट्र वसाहतांच्या शोभा ' चीं एक दिशा हा विषयावर त्यांनीं परिश्रमपूर्वक चालविलेल्या प्रयत्नांमुळे विविध मात्तिनीं भरलेलें असें सुभाष्य मापण झाले (हें मापण नुकतेंच सहाद्वयार्थ्ये आक्वोवर अर्जात आलें आहे) याप्रमाणें हा वाददिवससमारंभ समाप्त झाला

मंडळ-वृत्त

पाक्षिक समावृत्त

गेल्या म्हणजे आपाढ ते भाद्रपद (अधिर महिना धरून) ह्या तिमाहींत पांच पाक्षिक सभा झाल्या त्यांत वाचले गेले ते निम्न येणेंप्रमाणे—

पा स निम्नघलेखक

निबंध

४	श्री श ना जोशी	(११) तफ सोंदळचे मुकादम मराठे यांचे
ऐ कागद व प्रयक्ष मुद्रा वस्तुप्रदर्शन
"	श्री व द आपटे	(१२) धोरले बाजीरावाची गवाससानासह
शाहूस भेट
	श्री श ल वैद्य	(१३) रपोजी भोसले हांचीं दोन पत्रें
	श्री ग ह सरे	(१४) निष्क वेवील लोकेवरील लेख
५	" "	(१५) बाळाजी बाजीरावाचीं दोन महत्त्वाचीं
पत्रें
	(श्री व न वेळकर-मार्कन
श्री रा ना वेळकर गांधी)	(१६) काहीं विशिष्ट चालीरीति
"	श्री शां वि आश्रमकर	(१७) चोल्च्या अधिकारी दमरीतील पत्र
व्यवहार
"	श्री व तु देशपांडे	(१८) दुमन्या बाजीरावाचा कौटुंबिक पत्र
व्यवहार
६	श्री श ना जोशी	(१९) दुतर्फा अमेल १
"	" "	(२०) रा १५१७ मधील रहिमनपूर गांवची
भोगणी
	श्री व ग गुते	(२१) एक सुंदर कुचेरमूर्ति
	श्री व द आपटे	(२२) मुगाबुमीची हप्तजाबिम्बू तयारी
इ १७८२-८३
	श्री. वि ग वर्णे	(२३) पन्नावटोच्या शिबोवार्थ महत्त्व
काहीं मुद्रितपत्रें प्रदर्शन इ १६९८-
१७७५
"	श्री ग ह सरे	(२४) मराठे रणरून-हर्षमर्दमधीं काहीं पत्रें
७	श्री श ना जोशी	(२५) कांई येथान्न याजी आंदगव यांचा शहा
"	श्री ह. वा पुत्रे	(२६) जशास तसे = टोकाचा वचपा रोदयावर

पा. स निबंधलेखक

निबंध

" श्री रु वा पुरंदरे	(२७) तुळपूर-अग्रहाराचे तत्समीपदार
" श्री श ल बेय	(२८) गणपतराव परुराम पन्वर्धन तासगांवकर यांचा कें मनरीयावर झालेला तहनामा
" श्री वि आ देव	(२९) गंगातेड येथील गणगते
" श्री ग ह सरे	(३०) द्विगणें यांच्या वकिलीसमर्थी दोन पर्जे
" श्री रु वा पुरंदरे	(३१) पेशवाईतील गृहस्थी मुलांचे प्राथमिक शिक्षण
	(३२) सचिवांच्या साहोब्याची तुटलेली पर्जे
	(३३) थेऊर येथील शिंगणराणाचे स्मृतिस्थान
" श्री ग ह सरे	(३४) शितोज्यासमर्थी दोन फारसी कागद
" " "	(३५) काही माणी
" श्री श ल बेय	(३६) पचायतीचे जुने कागद
" श्री वि अ कानोले	(३७) श्री ज्ञानेश्वर परंपरेतील एक अज्ञात मुकुंदराज व तत्कृत 'योगविवेकमार्तंड'

पुणे नगर-संशोधन पाक्षिक सभा

[ये वर्ष २१ अ ३ पृ ८८-९१ वदन पुढे चालू]

पा स	निबंधलेखक	विषय
२३-५ २-४१	श ना जोशी	६५ गुरुवार पेठेतील कोन्ढटकरांच्या पराचे सुरेदापत्र
	चि ग कर्वे	६६ हत्तासगण्यातील हत्ती
२४-१९ २-४१	श ना जोशी	६७ सरदार रास्ते पानी शहरात आणि लेले पाणी
	चि ग कर्वे	६८ तुळशीचाग सरथान
		{ ६९ पर्वती भाग व नहर
२५-२७ ४१	श ल बेय	७१ विश्रामचाग वाडा
	श ना जोशी	७२ एरढवणे कागद
	चि ग कर्वे	७३ पर्वतीनवळील अचराई
२६-१५ ७ ४१	"	७४ कचार मट
	श ना जोशी	७५ गोपाळ जनार्दन चित्राव
	चि ग कर्वे	७६ गुरुवार पेठेची परपट्टी

पा स.	निबंधलेखक	विषय
२७-३०-७ ४१	श ना जोशी	७७ पिंपटहरे यांचे घर
	चिं ग कर्वे	७८ आंबील ओढा
२८-१३ ८-४१	श ना जोशी	७९ पुण्यांतील सडका व देवालयें
	य रा गुते	८० भावुक्यांची ऐक्यात माहिती
	चिं ग कर्वे	८१ जुन्या मडईचा कौल
	"	८२ मोरोबादादा फडणीस-याग
२९-२७ ८ ४१	सरदार मुजुमदार	८३ अवरसाना
३०-१० ९ ४१	रु वा पुरदरे	८४ पुणे राजपाग पेट
	य न केळकर	८५ सन १८४५ सालांतील पुण्यांतील ब्राह्मण वर्ग
	चिं ग कर्वे	८६ गुरवार पेट सानेगुमारी व शेंद्रेपण
३१-२४ ९ ४१	श ना जोशी	८७ रविवार पेटेची वसाहत
	रु वा पुरदरे	८८ शहरात सूचनेसाठी उडणाऱ्या तोफेचा उल्लेख
३२-५-११ ४१	चिं ग कर्वे	८९ दहा तोंडाची देवी
	"	९० बैचसाना
	"	९१ पोथ्या
	"	९२ तुळशीयागेचे पुजारी जोशी यांचा वाडा
	"	९३ याजी भिवरावाचा वाडा
	"	९४ जागेची हद्द ठरविण्यास गीतेचा उपयोग
३३-३ १२-४१	"	९५ मुजेरीयाग
३४-७-१-४२	"	९६ फारकोळ पुण्यांतील नरसोबाचें देऊळ
	"	९७ परवाना बिहडा
	"	९८ एरडवणे येथील जमिनीवाचत कतया
३५-२१ १ ४२	"	९९ भुतें वारण्याचदलचा अर्ज
	"	१०० तोफसान्याच्या जागा
	"	१०१ पुणे गांवाबाहेर जाण्याचे दोन मार्ग
	"	१०२ सुमानशा बगला
	"	१०३ सदाशिव पेट ठोसराऊडे
	"	१०४ घोरेपडी याग
	"	१०५ भाववड्यातील पेटे वाडा
	"	१०६ पिराचें तळें

पा. स	निबंधलेखक	विषय
३६-४२ ४२	विं ग कर्वे	१०६ ठोसर घागे व सदाशिव पेटेंतील होयकर
	श ल वैद्य	१०७ रास्ते वाड्यांतील नळ फोडला
३७-४३ ४२	श ना जोशी	१०८ गुस्कार पेटेंतील वस्ती
	श ल वैद्य	१०९ पुणे नगरवाचनालयाची जागा
३८-१८ ३ ४२	मा द वा पोतदार	११० कासार विहीरीचा जाणोद्धार
	विं ग कर्वे	१११ भाऊ महाराज बाग
	"	११२ मुजेरी
	"	११३ डेंगच्याचा नोकसाना
	"	११४ तुळशाबागेतील मोकाट गुरे
	"	११५ पल्लवान्यांतील हत्ती
३९-१० ६ ४२	विं ग कर्वे	११६ हुडीवाले साठे व रमण्यांतील भोजन
	द वा पोतदार	११७ वेष्टारे जोशी यांच्या कारसी सनदा
	मा वा राजे पोतडे	११८ सदाशिव पेटेंतील साडेकर वाडा
	ल ना जोशी	११९ रुज्येश्वर
४०-२४ ६ ४२	द वा पोतदार	१२० केसरकर विडोबा
	विं ग कर्वे	१२१ रूपराम थोडरींचा वाडा, हौद व बाग
	ल ना जोशी	१२२ सुन्या मुलींभर
	श ल वैद्य	१२३ मच्छाजपत भातु पांचा वाडा
	मा वा राजे पोतडे	१२४ शेलूकर वाड्याचे सारदीसत
	श ना जोशी	१२५ ल ना जोशी यांचे पराचे सारदी पत्र शुक्रवार पेठ
४१-८ ७ ४२	श ल वैद्य	१२६ रुण्याजी ही चिपळोणकर पांचे पत्र
	विं ग कर्वे	१२७ शनिवार पेटेंतील गस्त
	"	१२८ पागोळ्याच्या पाण्याबद्दल तटा
	"	१२९ ड्यूक एडिंगरो पुढवार वाड्यावरील घडयाळ
४२-२२ ७ ४२	"	१३० हपज सरकार व रामनवमा
	"	१३१ तुलसीबागेनजीक गायकवाड सिले दाराचे घर
	"	१३२ तुळसीबागकरांची परगा
	श ना जोशी	१३३ रामचंद्र नारायण यांची विपन्न स्थिती
		१३४ तुळसीबागकरांचे काही पुंवृत्त

पा. स.	निबंध लेखक	विषय
४२-२२ ७ ४२	य रा गुप्ते	१३५ चिटणीस व सत्सारामपत बोकील यांचे पुण्यातील वाडे
४३-५ ८ ४२	ल ना जोशी चिं ग कर्वे	१३६ कर्वे, भागवत आणि जोशी १३७ तुळशीनागकर दमरातील गुरुवार पठेतील कमावीस
१ १ १		१३८ इ १७९४ तील दस्तक
	श ना जोशी	१३९ मडल सग्रहाताल पुणे नगरासवर्धीचा त्रिपणे-परवर्धन आचार्य इ श्री
४४-१९ ८ ४२	रु बा पुदरे	१४० गुरुवार पठेतील घराची मोजदाद
	श ल वैद्य	१४१ पर्यतीचा नदा व विठ्ठलवाडीचा विठोबा १४२ फुलाजी सरवदा कप्ती पुणे पेट गज याचा शत्रु १८६४ मधील कजरोसा
	श्री चिं ग कर्वे	१४३ सिरालशेतीसयथा कज्जा
४५-९ ९ ४२	श्री रु बा पुदरे	१४४ श्री आइ आदि पुरुषाचे पुण्यातील स्थान
	श्री चिं ग कर्वे	१४५ कात्रजचा तलाव
	श्री श ना जोशी	१४६ तुळशीबागेताल दत्त
	श्री य रा गुप्ते	१४७ गुरुवार पठेतील राजगुरु ह्याच्या घराची खरीदी
		१४८ नागेश्वर

नगर सशोधनार्थ फरा- ता १६/११/४१ रोजी सायकाळी दहा तोंडाची देवी, नवलोचा पर्वता गावचा तट, ओढा इ ची पाहणी

ग्रंथालय

शक १८६४ आपाठ शुद्ध १ पातून भाद्रपद वद्य ३० पर्यंतच्या तिमाहीत मंडळ ग्रंथालयास देणगीद्वारास व अभिमापार्थ आलेली पुस्तके

ग्रंथकार	ग्रंथनाम	देणगी देणार
आय्ये रु ना	गीतापद्यमुद्राहार	हणमंते श्री शा
इंडियन् हिस्टोरिकल रेव	प्रोमिडिम्स ऑफ मॉर्निंग्स हेल्ड अँड	गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया
इस कमिशन	मायसोर व्हा १८	
ओतूरकर रा वि	हिंदुस्थानचा सोपयचिक इतिहास	ओतूरकर रा वि

ग्रंथकार	ग्रंथनाम	देणगी देणार
कमिसरियार	दिल्ली ऑफ गुजरात व्हों वन्	डायरेक्टर ऑफ पब्लिक इन्स्ट्रक्शन
करदळे वा ना के जी आर	दहा हजार वर्षींच कॅलेंडर ए गाइड टु दि ऑब्सर्वेन्स ऑफ दि हिंदी, जयपूर, उज्जनी अँड बनारस	कळकर बद्रस मराठे ग स
सुरेवरशास्त्री वा मा	श्रीसनत्सुजावर्ष (सुरस मराठी भाषांतर)	ठकार वा पां.
गोविंद बोल	हानिम्स टेन्म् (इपजी भाषांतर)	गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया
तळवलकर वा दा	कमसन्यास व कर्मयोग इत्यादि दहा निबंध	तळवलकर व्हों सोनूभामा
तजोर महाराजा तर्फे	ए डिस्ट्रिक्ट कॅन्लॉग ऑफ दि मराठी मॅन्युस्क्रिप्ट्स अँड युरस व्हॉल्युम्स २ व ३	व्यवस्थापक तजोर सरस्वती महल ल्याव मरी
जीजातरस्वती महाल लापमरी	महाभारताय युद्धकालनिणय	आपने व द
दफ्तरी के ल	अॅन्युअलमिस्ट्रीओघाफी ऑफ इंडियन हिस्ट्री अँड इडोलॉजी व्हों २	साम्ये हिस्टारिकल सोसायटी
कर्नाडिस मास ए	श्रीधूतपापेश्वर गगनाहात्म्य वर्णन तामादिशब्दवृत्तितोरा	पुराणिक नानासाहेन राजवाडे स मंदिर, धुळे
राजवाडे नरहर गगाराम राजवाडे दि का रॉस इ डेनिसन्	अँड ओमिक्र दिल्ली ऑफ गुजरात व्हॉ १, २, ३, ४	गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया
लण्ड एच डी	व्हेस्मिजेस ऑफ ओन्ड मद्रास व्हों १, २, ३, ४	गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया
लॅ मिंग प्रेस लेले का वा (सपादक)	इडिपन कर्पेनियन् इशावास्योपनिषद् (मराठी भाषांतर)	साइकर भा द वत्सजोशी श ना थार्डकर
"	ऋक्सहिता प्रथम मंडलम् (मराठी भाषांतर)	"
"	काठसोपनिषद् (मराठी भाषांतर)	"
"	दासोपनिषद् पद	"
"	दुष्यंत शकुन्तलाग्यान	"
"	धम शके १८१९-३०	"

अर्थकार	ग्रन्थनाम	देणगी देणार
तेले का. वा. (संपादक)	पुराणनिराखण	वत्सजोशी श. ना. वाईकर
"	समाख्य भगवत् गीता भाग १ ला. अ.	"
"	१-१२, भाग २ रा. अ. १३-१८	"
"	धीमहि महिमास्त आदिपर्व	"
"	मानवधर्मशास्त्रम् अध्याय १-७	"
"	राज्याभिषेक	"
"	सत्सारादर्श भा. १ ला.	"
पुइत्सन् सी. आर.	ओम्ब फोटें बुइलिपम् इन् बेंगाल	गम्हनमेंट ऑफ इंडिया
शास्त्री डॉ. हिराचंद	एन्सद् विज्ञा विभित्रिकाज्	हायरेक्चर ऑफ आर्कि- ओलाजी मंडोदे
शेते वि. व्य.	पाचे-शेते कुल-वृत्तांत	शेते वि. व्य.
"	श्रीछकपयजुर्वेदीय भाष्यदिन मास षांची गोत्रावली	"
सादेसाई गो. स.	मराठी रियासत (५ पुण्यलोक शाहू ६ वेरावा यार्जाराव)	सादेसाई गो. स.
स्ट्रेनशाम मारुत	दि हायरीन ऑफ, व्हॉ १-२	गम्हनमेंट ऑफ इंडिया
हिंद एस् सी	बेंगाल इन् १७५६-५७ व्हॉ १, २, ३	गम्हनमेंट ऑफ इंडिया

धर्मपदली

सदस्य	होते	आणे
श्री. वा. वि. व्हिटे पुणे	वार्षिक वर्ग २	आजाल वर्ग २
श्री. धी. म. माटे, "	" वर्ग ४	" वर्ग ४
श्री. वा. शि. कोटकर, पुणे	" "	" "
श्री. आतामाईय गम्हाराव	" "	" "
एराव, कोटकर	" वर्ग २	वार्षिक वर्ग ४
श्री. ग. रा. म्हाडी, पुणे	" "	" वर्ग ३

नेत्या तिमाहीत पुढील सदस्यस्थ मंडळाचे नव्याने सभासद झाले

नवीन सभासद

क्रमांक	सभासदाचे नांव	गाव	वर्ग
२१८१	श्री काशिनाथ नारायण सहस्रपुद्धे	पुणे	४ वा
२१८२	श्रीमंत सरदार गोविंद रुष्ण काळे, बी. ए., एल.एल. बी. स्टायर्ड डि. जज	पुणे	२ वा
२१८३	श्री गणेश रुष्ण जोशी	पुणे	४ आजीव
२१८४	डॉ. विष्णु भास्कर गोवडे	पुणे	४ वा
२१८५	श्री पांडुरंग रुपनाथ अविळे	पुणे	४ वा
२१८६	श्री श्रीपाद राम शर्मा	पुणे	४ आजीव
२१८७	श्री रुपनाथ महाद्वज भुसारी	सिद्धाबाद	४ वा
२१८८	श्री केशव महादेव येडेकर	पुणे	४ वा
२१८९	श्री गणेश बाळरुष्ण निचुरे	पुणे	४ वा
२१९०	श्री आमारांम गोविंद येडेकर	पुणे	४ वा
२१९१	रावचहादूर गणेश विनायक पटवर्धन	पुणे	३ वा
२१९२	श्री मुख्याध्यापक महिलाश्रम हायस्कूल	पुणे	४ वा
२१९३	श्री शंकर बळवन चव्हाण	पुणे	४ वा
२१९४	श्री गजानन महादेव देशमुख बी. ए., बी. एस्सी.	पुणे	४ वा
२१९५	श्री वामन अनंत उर्फ मामा गळढ पेनराना पोस्टल डिपार्टमेंट	पुणे	४ वा
२१९६	श्रीमंत रामराव गोपाळराव उर्फ बायामादेय मिराकर जहागीरदार	अहमदनगर	४ वा.
२१९७	श्री रुष्णाजी इंगमनराव देशपांडे	बेळगाव	४ वा
२१९८	श्री नीलकंठ बळवंत नातू, बी. ए., एल.एल. बी. इनामदार	पुणे	३ आजीव
२१९९	श्री विनायक पांडुरंग बोकील असि एम्पु- केशनल इन्स्पेक्टर	पुणे	३ वा
२२००	श्री गणेश गोविंद बाब्ये पेनराना	पुणे	४ वा.
२२०१	श्री धनश्याम बाळरुष्ण विपळणकर शिक्षक व सचकार	पुणे	४ तहा
२२०२	श्री. पुरुषोत्तम सिताराम दाहित	पुणे	४ वा
२२०३	श्री. लक्ष्मण यशवंत कुलकर्णी	४	४ वा
२२०४	श्री चिंतामण देवनाथ भिडे, बी. ए.	कल्याण	४ वा.
२२०५	श्री दिनकर विष्णु केळकर	पुणे	४ वा
२२०६	श्री मधुकर मंगेश पाळकर	पुणे	४ आजीव

भेटी

असि मातर चिंतामणराव हायस्कूल-शहापूर, श्री प सो अंतुरकर-
शिक्षक-सातारा श्री सरकर-महूरप, श्री सोनार-शिरवळ, श्री राडकर-पुणे,
श्री महाजन त्रिचहने-ओरगावाद्, श्री चक्रदेव-मुंबई, श्री नगरकर-पुणे, श्री मिढे
वकाल-गन्नागिरी, श्री श्रीधर विष्णू जोशी-सातारा, कुमारी दत्ते-धारामनी,
श्री मा रि पानुरकर भानुदास, राजहस व कुमारा नामपूर व अजोला, श्री समुद्र-
पुणे, श्री ढाले-फलण, श्री चोखील मातर-कोढीन, श्री ग श देव वकील-धुळे,
श्री दिवाकर भाई अंजुकर, श्री राजेश्वर-ओरगा, बनारस हिंदु विश्वविद्यालय,
श्री किरपेकर, श्री हिंगोसर्ना-कराची श्री सरे-नाशीक, मिस्टर व मिस्त्रे गोण्ड्य,
पुरंदर, श्री देवळालकर, श्री कुबल इ इ

संस्था—महिलाथम हायस्कूल, नू म रि हायस्कूल, हुजूरपागा, हायस्कूल,
ट्रे वॉ फार मेन ह्या शिक्षणालयातील विद्याधामदर्शना श्री सरे व श्री जोशी
ह्यांनी मंडळासमर्था ऐतिहासिक विषय घेऊन सशोधनपर माहिती दिली व मंडळ
प्रदर्शन दाखविले

संतोषोद्गार

भा इ स मंडळातील संपन्न पहाण्याचा कार दिवसाचा मनोरथ आज अंशत
तरी पूर्ण झाला मजजवळ असलेल्या एक तासाच्या अल्प काळांत मी येथील निवडक
वस्तूंचे विहंगमदृष्ट्या दर्शन घेतले रा ग इ सरे व श ना जोशी या दोघांनी
आस्थापूर्वक या कार्मी मला साहाय्य केलें याबद्दल मी त्यांचा ऋणा आहे. मंडळाच्या
कार्याची प्रशंसा करावी नेवडा धोडी आहे

मु पुणे, दि १०।६।४२

(सही) मो व गवे

डायरेक्टर आर्नोल्डोनी भालेर

I had opportunity of paying a visit to the mandala during my short stay at Poona and I was charmed by the valuable collection of ancient arts & treasures of the Country They are no doubt of immense value from the historical point of view and I am sure will be of great help to research scholars and writers of the history of the culture and civilization of this part of India

(sd) B V Singh

6-7-42